

PERSFOCUS

VIERDE JAARGANG NUMMER 6 --- JUNI 1988

knipselkrant van vereniging martijn
over kinderen, volwassenen en seksualiteit

AANDEELHOUDER - Staande op een voetbankje protesteerde de 11-jarige aandeelhouder Christian Busche gisteren op de algemene vergadering in Hannover van het Westduitse bedrijf Preussag tegen testboringen, die het bedrijf wil uitvoeren op de Noordzee.

Zurph. D. 30/6

In dit nummer:

Europa tegen kinderprost.	pag. 2
De Amerikaanse connectie	pag. 3
Buitenland	pag. 4
Sergeant Green	pag. 8
Om AIDS geweigerd	pag. 10
GOSsie	pag. 11
Homo's	pag. 12
Nederland schijntolerant	pag. 13
Kindermishandeling	pag. 14
Schofferend arrest	pag. 15
Ontucht in Emmen	pag. 19
Onrucht van de maand	pag. 20
Achtergrond	pag. 23

PERSTFOCUS

VIJFDE JAARGANG NUMMER 5 JUNI 1988

Over kinderomsvolwassenen en seksualiteit

De afbeelding op de voorpagina is een tekening van de kunstenaar J. van der Vliet. Het is een tekening van een kind dat zit te lezen. Het kind is gekleed in een witte jurk. De afbeelding is in zwart-wit en heeft een zachte, bijna waterverfacht karakter. Het kind zit op een stoel of bank, met zijn benen gekruist. Het gezicht is naar rechts gericht, maar de blik is naar de lezer gericht. De achtergrond is licht en minimalistisch.

10	100	De Amerikaanse connectie
11	100	De Amerikaanse connectie
12	100	De Amerikaanse connectie
13	100	De Amerikaanse connectie
14	100	De Amerikaanse connectie
15	100	De Amerikaanse connectie
16	100	De Amerikaanse connectie
17	100	De Amerikaanse connectie
18	100	De Amerikaanse connectie
19	100	De Amerikaanse connectie
20	100	De Amerikaanse connectie
21	100	De Amerikaanse connectie
22	100	De Amerikaanse connectie
23	100	De Amerikaanse connectie
24	100	De Amerikaanse connectie
25	100	De Amerikaanse connectie
26	100	De Amerikaanse connectie
27	100	De Amerikaanse connectie
28	100	De Amerikaanse connectie
29	100	De Amerikaanse connectie
30	100	De Amerikaanse connectie
31	100	De Amerikaanse connectie
32	100	De Amerikaanse connectie
33	100	De Amerikaanse connectie
34	100	De Amerikaanse connectie
35	100	De Amerikaanse connectie
36	100	De Amerikaanse connectie
37	100	De Amerikaanse connectie
38	100	De Amerikaanse connectie
39	100	De Amerikaanse connectie
40	100	De Amerikaanse connectie
41	100	De Amerikaanse connectie
42	100	De Amerikaanse connectie
43	100	De Amerikaanse connectie
44	100	De Amerikaanse connectie
45	100	De Amerikaanse connectie
46	100	De Amerikaanse connectie
47	100	De Amerikaanse connectie
48	100	De Amerikaanse connectie
49	100	De Amerikaanse connectie
50	100	De Amerikaanse connectie

PERSFOCUS, vierde jaargang, nummer 6, jun. 1988

Knipsels uit:

De Volkskrant	Vk
Trouw	Tw
NRC Handelsblad	NRC
Algemeen Dagblad	AD
De Telegraaf	Tel
Utrechts Nieuwsblad	UN
Nieuwsblad van het Noorden	NvHN
Deventer Dagblad	DD
Zutphens Dagblad	ZD
Rijn en Gouwe	RG
Leidsch Dagblad	LD
Binnenhof	Bh
Tubantia	Tub
Nieuwe Revu	NR
Vrij Nederland	VN
Groene Amsterdammer	GA
Sekstant	Skst
Gazette van Antwerpen	GvA
Seattle Times	ST

Abonnementen op Persfocus kosten f 55,- per jaar.
Losse nummers f 6,50.
Giro 5459646 van Vereniging Martijn
Postbus 5478, 1007 AL Amsterdam.

Europa bundelt strijd tegen kinderprostitutie

Van onze verslaggever
SCHIPHOL — De ministers van Justitie van de 21 landen die zijn aangesloten bij de Raad van Europa, hebben zich voorgenomen nauwer te gaan samenwerken bij de bestrijding van kinderhandel, -porno en -prostitutie. Er is daartoe een aantal maatregelen voorgesteld. De ministers hebben afgesproken tot een betere informatie-uitwisseling te komen en de wetgeving beter op elkaar af te stemmen.

„Niet wereldschokkend, maar het is een stap in de goede richting”, aldus minister Korthals Altes van Justitie bij zijn aankomst uit Lissabon, waar de ministers bijeen zijn geweest.

„We moeten voortdurend alert blijven in deze zaak, want er wordt ongelukkig veel geld verdiend, niet alleen met kinderprostitutie, maar met de exploitatie van sex in het algemeen. Er lopen duidelijke lijnen naar de georganiseerde misdaad. Geld dat in de drugs-handel verdiend wordt, wordt steeds meer in andere takken van misdaad belegd. Ook sex dus”, aldus Korthals Altes.

Zonder het probleem te willen bagatelliseren verwees hij een Noors rapport over kinderprostitutie, waarvan de inhoud deze week in Lissabon bekend werd gemaakt, naar de prullebak. In dit rapport werd onder meer gesteld dat alleen al in Nederland duizend kinderen

werden gedwongen geld te verdienen met sex.

„Daar is iedereen in Lissabon hard over gevallen. De Fransen en Engelsen hebben het rapport met de grond gelijk gemaakt. Wij komen niet verder met opgeblazen verhalen en onbewezen cijfers. Dat het fenomeen zich voortdoet, weet iedereen. De enige manier om werkelijk iets te ondernemen is niet door emotionele verhalen over te houden, maar concrete maatregelen te nemen.

„Wat we nodig hebben, is een betere internationale samenwerking, zoals Nederland die bijvoorbeeld heeft met de Amerikanen en Engelsen op het gebied van de kinderporno. Videobanden en boekjes en dergelijke die naar het buitenland worden gestuurd vanuit Nederland. Dat is aardig opgedroogd.

„Wij hebben wekelijks contact met de Amerikaanse en Engelse ambassade. Als

er in die landen iets aankomt — een pornozending over de post vanuit Nederland — dan worden wij gewaarschuwd. Het resultaat van die samenwerking is dat in de afgelopen jaren het aantal signaleringen uit die landen tot vrijwel nul is teruggelopen. Eerst zei men dat er veel kinderporno uit Nederland kwam, maar dat konden we toen niet controleren omdat er geen mededeling over werd gedaan. Vanaf 1985 zijn we gaan samenwerken met VS. In het begin is er inderdaad een aantal malen vastgesteld dat er porno werd verstuurd naar de VS, meestal afkomstig van postbusnummers die niet ter herleiden waren. Nu is er vrijwel niets meer.”

„Ik heb me laten vertellen dat hier, in Amsterdam, in 1984 en 1985 die kinderporno nog vrij uitgebreid verkrijgbaar was. Sinds dat weer opnieuw strafbaar is

verklaard, is de prijs ervan echter vertienvoudigd. Als je per se wilt, is er aan te komen, maar als een boekje vroeger 3,50 gulden kostte, is dat nu minstens 35 gulden. Het aanbod neemt af en het risico wordt blijkbaar zeer hoog ingeschat”, aldus Korthals Altes.

Hij heeft dergelijke vormen van samenwerking met meer landen voorgesteld aan zijn collega-ministers in de Raad van Europa.

Een ander punt dat onder de aandacht is gebracht, is de manier waarop Nederland denkt op te treden tegen vrouwen en jonge kinderen („ook jonge mannen”) die uit de Derde Wereld worden gehaald en hier tot prostitutie worden gedwongen. Daarbij komt het in feite neer op een omkering van de bewijslast. Bordeelhouders en andere sex-exploitanten zullen, als Justitie zijn zin krijgt, straks moeten aantonen dat die mensen hier vrijwillig zijn om dit werk te doen.

Tot de aanbevelingen die nu in de raad zijn aangenomen, behoren: het verzamelen van betrouwbare en actuele informatie over kinderexploitatie; betere controle van plaatsen waar die kinderen seksueel worden misbruikt; het vervolgen en straffen van dergelijke misdrijven, ook als ze buiten het betrokken land zijn gepleegd; en inbeslagname van het voordeel dat exploitanten van kindersex en -pornografie hebben verkregen.

Aanpak kindersex N44N 23

LISSABON - De ministers van Justitie van de 22 landen van de Raad van Europa hebben gisteren gepleit voor een nauwere justitiële samenwerking bij de bestrijding van het seksueel misbruik van kinderen en voor een coördinatie van het 'sids-beleid. De ministers deden dit aan het slot van een tweedaagse bijeenkomst in de Portugese hoofdstad Lissabon.

Aangezien veel kinderen die het slachtoffer worden van misbruik door de sex-industrie afkomstig zijn uit landen buiten Europa, riepen de ministers hun regeringen op in bilaterale onderhandelingen met de landen van herkomst aan te dringen op de aanpak van het probleem in deze landen zelf.

Conferentie in Lissabon moet strategie ontwikkelen tegen 'seksuele gesel'

UN 22

Handel in kinderen voor prostitutiegroeit

LISSABON (AFP) - Jaarlijks worden over de gehele wereld ongeveer een miljoen kinderen ontvoerd of verkocht om onder dwang de seksuele behoeften van volwassenen te bevredigen. Op dit cijfer komen deskundigen die dinsdag een rapport over de „markt van kindersex” presenteren aan de 21 landen binnen de Raad van Europa.

De ministers van justitie in de Raad van Europa vergaderen deze week in de Portugese hoofdstad over dit drama van babies, kleuters en jonge mensen. De bewindslieden hopen

een strategie uit te stippelen om deze „seksuele gesel” het hoofd te kunnen bieden.

Seksuele uitbuiting, pornografie en kinderhandel zijn niet van gisteren. Maar volgens het dinsdag gepresenteerde rapport neemt het probleem hand-over-hand toe. Als oorzaken daarvan noemen de deskundigen onder meer de nog steeds toenemende armoede en sociale kammernis in de wereld, die onder andere tot uitlijning komt in het gebruik van verdovende middelen door kinderen. Dergelijke kinderen vormen dan vaak een gemak-

kkelijk slachtoffer van seksuele slavernij.

De Raad heeft vooralsnog weinig zicht op de Europese situatie. In Nederland is het cijfer genoemd van 1.000 kinderen die gedwongen hun lichaam verkopen. In een stad als Parijs zouden 5.000 jongens en 3.000 meisjes uit diverse landen op de seksuele markt actief zijn.

Als de drie belangrijkste internationale routes gelden: van Latijns Amerika naar West-Europa en het Midden-Oosten; van Zuidoost-Azië naar verschillende gebieden;

van West-Afrika naar diverse regio's. Daarnaast constateren de experts een „interne” Arabische markt, en een eveneens interne Westeuropese markt, waarop kinderen uit zowel Latijns Amerika als Europa „te koop” zijn.

Volgens de Internationale Organisatie voor de Bescherming van het Kind is de markt in handen van beroepsriminelen. Veel kinderen verdwijnen richting rijke klanten. De seksuele uitbuiting van kinderen brengt, zo schat de Raad van Europa, jaarlijks zo'n tien miljard gulden op.

Ministers van justitie: 'Ernstige vorm van internationale misdaad'

Maatregelen tegen kinderprostitutie

LISSABON (ANP) — De ministers van justitie van de lidstaten van de Raad van Europa hebben woensdag tijdens hun bijeenkomst in Lissabon maatregelen aangekondigd tegen kinderpornografie en -prostitutie.

De ministers van de 21 lidstaten, Westeuropese landen en Finland plus het Vaticaan en Canada als waarnemers, stelden in de slotverklaring dat de handel in kinderen of jonge mensen voor seksuele uitbuiting een bijzonder ernstige vorm van internationale misdaad is. Het heeft

ernstige gevolgen voor hun fysieke en geestelijke ontwikkeling. De praktische maatregelen waarvoor de ministers zich hebben uitgesproken omvatten:

- zware straffen voor betrokkenen bij kinderpornografie;
- de mogelijkheid voor alle lidstaten betrokkenen bij kinderhandel te vervolgen, waar het misdrijf ook is gepleegd;
- de mogelijkheid om winsten uit met kindersex verband houdende misdaad in beslag te nemen;
- verscherping van de bewaking op

openbare plaatsen zoals stations, vliegvelden e.d.;

— verbetering van het overleg met landen waaruit slachtoffers van kindersex afkomstig zijn.

In een rapport over de „markt van kindersex” dat deskundigen dinsdag presenteren aan de 21 landen binnen de Raad van Europa, staat dat jaarlijks over de hele wereld ongeveer een miljoen kinderen worden ontvoerd of verkocht om onder dwang seksuele behoeften van volwassenen te bevredigen.

Miljoen kinderen tot sex gedwongen

Van onze redactie buitenland

LISSABON — Jaarlijks worden over de gehele wereld ongeveer een miljoen kinderen ontvoerd of verkocht om onder dwang de seksuele behoeften van volwassenen te bevredigen. Op dit cijfer komen deskundigen die gisteren een rapport over de „markt van kindersex” presenteren aan de 21 landen binnen de Raad van Europa.

De ministers van Justitie in de Raad van Europa vergaderen deze week in de Portugese hoofdstad over dit drama van baby's, kleuters en jonge mensen. De be-

windslieden hopen een strategie uit te stippelen om deze „seksuele gesel” het hoofd te kunnen bieden.

Seksuele uitbuiting, pornografie en kinderhandel zijn niet van gisteren. Maar volgens het gisteren gepresenteerde rapport neemt het probleem hand-over-hand toe. Als oorzaken daarvan noemen de deskundigen onder meer de nog steeds toenemende armoede en sociale kammernis in de wereld, die onder andere tot uitlijning komt in het gebruik van verdovende middelen door kinderen. Dergelijke kinderen vormen vaak

een makkelijk slachtoffer van seksuele slavernij.

Sinds het onopgehelderd gebleven schandaal in Oude Pekela is ook in Nederland bekend dat de „moderne communicatiemiddelen” in de markt voor kindersex een rol spelen. In het rapport voor de Raad van Europa wordt deze nieuwe bron eveneens genoemd.

Daarnaast wijzen de deskundigen erop dat de handel in kinderen zich over diverse continenten heeft uitgesmeerd.

De Raad heeft vooralsnog weinig zicht op de Europese situatie.

In Nederland is het cijfer genoemd van 1.000 kinderen die gedwongen hun lichaam verkopen. In een stad als Parijs zouden 5.000 jongens en 3.000 meisjes uit diverse landen op de seksuele markt actief zijn.

Als de drie belangrijkste internationale routes gelden: van Latijns-Amerika naar West-Europa en het Midden-Oosten; van Zuidoost-Azië naar verschillende gebieden; van West-Afrika naar diverse regio's. Daarnaast constateren de experts een „interne” Arabische markt, en een

eveneens interne Westeuropese markt, waarop kinderen uit zowel Latijns Amerika als Europa „te koop” zijn.

Volgens de Internationale Organisatie voor de Bescherming van het Kind is de markt in handen van beroepsriminelen. Veel kinderen verdwijnen richting rijke klanten. De seksuele uitbuiting van kinderen brengt, zo schat de Raad van Europa, jaarlijks zo'n tien miljard gulden op. Ongeveer een vijfde van dat bedrag zou door prostitutie van kinderen in de Verenigde Staten worden verdiend.

De Amerikaanse Connectie

'Nederland is het centrum van de internationale handel in kinderporno.' Die beschuldiging wordt met grote regelmaat herhaald door autoriteiten in Amerika en Engeland. 'Indianenverhalen,' zegt het Nederlands ministerie van justitie. Maar ondertussen zijn we geconfronteerd met Oude Pekela en werden in verband met kinderporno arrestaties gemeld in Haarlem, Amsterdam, Dordrecht, Bergen en Brussel.

Hoe zit het nu werkelijk? Om die vraag te beantwoorden verdiepten verslaggevers Peter Post en Karel Glastra van Loon zich maandenlang in de geheimzinnige wereld van porno en kinderporno. Zij interviewden meer dan vijftig betrokkenen en drongen door tot in de hoogste regionen van de internationale porno-business. In de komende drie weken doet Nieuwe Revu verslag van de speurtocht van onze reporters.

In deel 1 van deze serie over de pornohandel beschrijven we de geschiedenis van deze 'bedrijfstak' en leggen we de vergaande samenwerking bloot tussen Nederlands grootste pornohandelaar, Charles Geerts, en zijn Amerikaanse evenknie, Rueben Sturman.

In april '86 forceren Amerikaanse politie-agenten op zoek van de douane de deur van de woning van een van Atlanta's meest prominente psychiaters. US-Customs meent sterke aanwijzingen te hebben dat de gevierde dr. Charles Markham Berry (66) bij kinderporno betrokken is. Een beschuldiging die in Atlanta aanvankelijk met de nodige scepsis is ontvangen. Tenslotte gaat Berry door het leven als een alleszins respectabel man. Bekend vooral vanwege zijn liefde voor God, zijn kerkelijke bestuursfuncties en zijn vrijwilligerswerk voor een aantal plaatselijke weeshuizen.

Maar US-Customs zegt post uit Europa te hebben onderschept: kinderporno die Berry op naam van vrienden zou hebben besteld. Als de lokale politie daarop zijn huis overhoop haalt, valt Berry's sociale masker en heeft Amerika er een schandaal bij: in geheime bergplaatsen vindt de politie duizenden foto's en video's van jongetjes tussen 8 en 13 jaar, die in seksuele handelingen betrokken zijn; veelal met Berry zelf. In de kelder treffen de agenten de foto- en filmstudio aan, compleet met lampen, opgezette dieren en sex-attributen.

Het kostte de speurders weinig moeite uit te vogelen hoelang Berry zich reeds met kiddie-porn bezighield: hij liet hen een uiterst ingenieus computerprogramma na waarin hij namen en beschrijvingen van zijn slachtoffertjes bewaarde en uitvoerig verhaalde van hun seksuele verrichtingen. Berry bleek zich gedurende twintig jaar aan enige honderden kinderen te hebben vergrepen. Hij werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van twintig jaar; het maximum waartoe de rechter kon vonnissen.

Wat heeft dat met Nederland te maken? Veel, vinden de Amerikanen. Al jaren roepen zij dat Nederland in de wereld voorop loopt als het om kinderporno gaat. Medio '84 wijst de Amerikaanse Senaatscommissie met name Amsterdam aan als centrum voor productie en distributie en volgen een woordvoerder van de

- Er bestaat voor de internationale distributie van porno een verfijnd netwerk, waarin de Nederlander Charles Geerts en de Amerikaan Rueben Sturman de hoofdrol spelen.

- Amsterdam is het zenuwcentrum voor de Europese activiteiten van deze internationale porno-mafia.

- Nederlandse banken spelen een belangrijke rol bij het doorsluizen van porno-geld naar Zwitserland.

- Amsterdamse distributeurs maken zich schuldig aan het verspreiden van kinderporno.

US-customs zou zo'n 85 procent van de onderschepte kinderporno (post uit Europa) uit Nederland komen.

Aantijgingen die door minister Korthals Altes stevast worden ontkend. Eind '85 roept hij onder politieke druk een onderzoekcommissie in het leven; augustus '86 komt de werkgroep met haar rapport: er zijn geen aanwijzingen gevonden voor commerciële vervaardiging van kinderporno en er zijn evenmin aanwijzingen die duiden op het bestaan van een georganiseerd distributiesysteem. De werkgroep zegt echter geen zicht te hebben op de 'huiselijke kring' en erkent het 'mogelijk hergebruik van bestaand en oud materiaal.'

Om de plaats van kinderporno binnen de totale pornohandel te begrijpen, moeten we terug naar het ontstaan en de ontwikkeling van de vaderlandse blootindustrie. Hoewel Denemarken vaak wordt gezien als het kraambed van de porno, is dit niet geheel juist. Europa's eerste pornoblaadjes duiken in het begin van de jaren zestig in Engeland op. Ze worden er echter niet getolereerd en de Engelse distributeurs wijken uit naar Denemarken. Zo rond 1965 duikt het 'Deense' bloot onder de merknamen Exium Trading en Color Climax Corporation ook in Nederland op.

Rond 1970 staat Nederland aan het begin van een seksuele revolutie en wordt overspoeld met sexbladen als *Chick* en *Candy*. Een aantal goochelme lieden stampet de ene sexshop na de andere uit de grond. Sommigen verkopen hun commerciële bedoelingen uiterst sociaal: sex mag, moet en is goed. Er wordt dan ook enthousiast op het nieuwe fenomeen gereageerd: sexbladen barsten uit hun voegen van de contactadvertenties en de kassa's rinkelen. De jaren 70 tot 75 worden in pornoland dan ook de gouden jaren genoemd.

Twee opvallende pornowinkeliers zijn Jan Sebregts uit Zwijndrecht en Paul Metz uit het Zeeuwse Sluis. Sebregts (Rotterdammer van geboorte) stampet in 1970 in acht maanden tijd achttien sexboetieks uit de grond, waarvan de meesten in Brabant en het Limburgse grensgebied zijn gesitueerd. Hij is dan nauwelijks 21 en komt in het nieuws met een standjes-boek en een sextentoonstelling die hij in de Haagse Houtrusthallen wil houden, hetgeen door burgemeester Marijnen onder druk van de zedenpolitie wordt verboden. Ook Metz boert bijzonder goed. Hij richt zich in het Zeeuwse voornamelijk op Belgen en bestiert in een mum van tijd een tiental zaken met een omzet die in de miljoenen loopt.

Beiden betrekken hun materiaal van Intex Nederland BV in Bunnik en Scala Agenturen BV in Amsterdam. Zij zijn op dat moment zonder meer de grootste pornodistributeurs. Intex is eigendom van Tonnie (Anton) van Vuuren en diens schoonzoon Eddy Dammann; Scala van Charles Ludovicus Geerts (nu 44) en Henny Bertus van Marie (47). Laatstgenoemden zijn afkomstig uit de Amsterdamse Dapperbuurt en waren voor zij in de sex terecht kwamen marktkoopliden in fruit. Vrienden van Geerts - vanwege zijn omvang Dikke Charles of Bolle genoemd - herinneren zich hoe hij eersteklas fruit voor de prijs van tweede en derde keus wist aan te kopen. Herhaaldelijk verhaalde Geerts tegenover hen hoe hij op de veiling voor de afslag de bordjes bij de partijen verwisselde, zodat hij goedkoop eerste keus fruit kon inkopen. Als Geerts nu aan die tijd wordt herinnerd zegt hij: "Je liet je klanten tweede-klas fruit proeven en als ze het lekker vonden kon je het voor eerste-klas prijzen verkopen. Dat was alles." Opvallend aan Geerts is verder zijn passie voor gokken.

Midden jaren zestig wisselt Dikke Charles de sinaasappelen in voor porno. Hij schiet in de pornobusiness pijlsnel omhoog, barst

PORNODISTRIBUTEUR DAMMANN: 'Bij Metz verkocht je geweldig maar je moest meezuipen. Er werd ook grof gegokt.'

al gauw uit z'n pakhuisje aan de Zeedijk en verhuist naar de Oudezijds Kolk. Begin 70 zoekt Dikke Charles expansie in het Londense Soho. Soho staat dan bekend als een uitermate harde scene. Engelse porno-syndicaten bestrijden elkaar letterlijk op leven en dood. Geerts doet er aanvankelijk goede zaken. Vooral omdat hij harde porno kan en wil leveren; iets waar de lokale sexproducent op het puriteinse eiland nog lang niet aan toe is.

De Engelse pornobusiness krijgt echter een gevoelige klap als er een schandaal uitlokt rond het hoofd van de Londense *Flying Squad*, welke geacht wordt de porno te bestrijden. Commissaris Drury blijkt het wat al te goed te kunnen vinden met de grootste Engelse sexshophouder en wordt gedwongen op te stappen. Als Scotland Yard een uitgebreid onderzoek instelt naar de handel en wandel van de heren pornobazen, wordt het Geerts en Van Marie te heet onder de voeten. In Geerts' eigen woorden heet het: "De mentaliteit van de Engelsen ligt mij niet. Ik kom er liever niet dan wel. Daarom heb ik me destijds uit Engeland teruggetrokken." In diezelfde tijd krijgt Geerts het voor het eerst in Nederland met Justitie aan de stok. Eind '71 zet hij in een café een ex-compagnon een pistool op het hoofd. Dikke Charles zou geld van de caféhouder te goed hebben en dreigt hem dood te schieten als hij niet betaalt. Tijdens de worsteling die daarop volgt, gaat er een schot af, maar niemand wordt geraakt. Geerts, in De Telegraaf van 12 februari 1972 omschreven als 'directeur van enkele in sex en kinderblaadjes handelende nv's', beroept zich op het feit dat hij nogal had gedronken. Het bezit van het pistool verklaart de officier van justitie aldus: "Als je je in de sexbusiness kunt handhaven, moet je een keiharde instelling hebben en dat pistool past daar als het ware in." Hoewel de officier een gevangenisstraf van acht maanden eist, besluit de rechtbank tot vrijspraak.

Op het zakelijk front is het eveneens onrustig. Scala en Intex botsen steeds meer. "Intex waren de Beatles en Scala de Stones," herinnert pornoboer Paul Metz zich. Intex levert zachte porno; Scala de harde, waaronder kinderporno. Tegenover de sympathie die Intex-directeur Van Vuuren in de loop der jaren bij de sexshophouders heeft opgebouwd stelt Geerts aanzienlijk hogere kredieten. Zoals een pornohandelaar over die tijd zegt: "Bij Intex genoot ik een goed krediet; bij Geerts altijd meer." Desondanks kan noch Geerts, noch de sexmarkt om Intex heen. Intex is hoofddistributeur van de mateloos populaire contactbladen. Dat leidt tot steeds moordender concurrentie en het is duidelijk dat er iets moet gebeuren.

In '73 fuseren beide bedrijven plotseling, hoewel dat voor Intex allerminst voordelig lijkt. Het bindmiddel is geld. "Van Vuuren was een schappelijke kerel, maar hij had de makke dat-ie nogal geldgeil was," herinnert een van de betrokkenen zich. De samenwerking houdt niet lang stand: de duo's Geerts/Van Marie en Van Vuuren/Dammann liggen elkaar absoluut niet. Vier kapiteins op één schip is ook te veel van het goede en al gauw is het oorlog aan de Oudezijds Kolk. Intex pakt z'n biezen en zet de zaken voort in Bunnik.

Maar ook tussen Van Vuuren en z'n schoonzoon botert het niet meer. Dammann gokt. Blijft ook wel eens van huis. Z'n huwelijks staat op springen en Van

Vuuren trekt partij voor z'n dochter. De ruzie heeft flink wat gevolgen voor de gang van zaken en tenslotte besluit Van Vuuren Intex te verkopen. Volgens Dammann neemt Van Vuuren achter zijn rug om contact op met Dikke Charles. Geerts is het snel met Van Vuuren eens en stelt hem een goedbetaald adviseurschap in het vooruitzicht. Er is echter één probleem: Dammann wil zijn aandelen onder geen voorwaarde aan Geerts overdoen.

"Uit persoonlijke motieven," geeft Dammann nu desgevraagd toe. "Ik vond het zonde om Intex weg te geven. Ik zag die zaak als een kind van mezelf." Een probleem dat wordt opgelost als Dammann eind 1973 in het Zeeuwse Sluis Dikke Charles tegen het lijf loopt. Geerts is dronken en daagt Dammann openlijk uit tot gokken. "Dammann wilde niet," herinnert een getuige. "Maar die bolle dwong hem gewoon. Bleef 'm op de huid zitten, schold 'm uit voor lafaard en dreigde op een gegeven moment zelfs z'n kop eraf te schieten als-ie zich zou terugtrekken." Dammann gaat zwaar het schip in, verliest een vermogen en moet zijn aandelen Intex aan Geerts verkopen.

Dammann zelf wil niet graag aan die black-out worden herinnerd. Voor zover er iets te herinneren valt, want pas de volgende dag is hij voldoende bij positieven om de chaos te overzien. "Ik ben er gigantisch ingelegd," zegt hij nu. "Bij Metz was het altijd keien. Je verkocht er geweldig, maar je moest meezuipen. Daarom bleef ik vaak in een hotel over. Er werd ook grof gegokt. Om aan te geven om welke bedragen dat ging: Metz -die geen kaarter was- placht met Geerts te Mens-erger-jenieten. Voor een ton per potje.

Ik kende Charles' reputatie aan de kaarttafel en had bijzonder weinig trek het tegen hem op te nemen. Maar om m'n gezicht niet te verliezen, ben ik toch gezwich. Het begon rustig. Eerst om een tientje per potje, toen om een geeltje. Maar al gauw werden dat meiers en rugen. Op een gegeven moment stond ik 50.000 gulden voor. Ik zag het gevaar wel, wilde er een punt achter zetten, maar als je op winst staat, is dat vrijwel onmogelijk. Ik heb het geprobeerd, maar die dikke werd gek. Schreeuwen, schelden, dreigen. Hij wilde revanche. Met zoveel gorilla's -Charles had er altijd een paar bij zich- om je heen, heb je dan geen keus." Voor hoeveel Dammann die avond het schip inging, weet-ie zelf niet. "De volgende ochtend zeiden ze dat ik alles kwijt was. Ik kon m'n aandelen inleveren."

Geerts' versie van het gebeurde luidt anders. Volgens hem had Dammann nauwelijks aandelen van betekenis. Het enige dat hij zich kan herinneren is: "Ik ben ooit eens met Dammann flink doorgezakt in Sluis en toen heb ik met kaarten zijn speedboat gewonnen. Maar de volgende ochtend, toen we allebei weer nuchter waren, heb ik die weer teruggegeven." Hoe het zij, ook Dammann werd adviseur en mocht voortaan zijn privé-Mercedes als bedrijfswagen beschouwen.

Geerts is na de overname van Intex in één klap de grootste porno-distributeur van Nederland. In de zomer van '75 gaat hij met *Porno-Paul* Metz en hun beider wederhelften Nanne en Rita naar Amerika. Geerts als grootste leverancier. Metz met z'n 25 zaken als z'n grootste klant. En tevens grootste debiteur. Op de top van z'n kunnen belopen Metz' kredieten zo'n negen ton; doorgaans is het zes tot zeven. In Amerika maken ze kennis met ene Rueben Sturman. Dat is niet zo verwonderlijk. Wie in Amerika porno zoekt, komt automatisch bij Sturman terecht. De FBI noemt hem in 1975 al de grootste porno-graaf ter wereld. In het pornowereldje heet hij *Czar of porn*.

Rueben Sturman, nu 63 en volgens een Amerikaanse rechter het type mens dat je met een bankdirecteur zou verwarren, is de oudste zoon van een Joods emigranten-tenechtpaar uit Rusland en groeide op in een ghetto voor Oosteuropese joden in Cleveland. In de oorlog studeert hij af in business aan de *Western Reserve University* en gaat de handel in. Al gauw ontdekt hij een gat in de markt in comic-strips, die hij bij duizenden vanuit de achterbak van zijn auto aan de man brengt. Winst per strip: vijf dollarcent.

In het begin van de jaren zestig duiken strips op met een sexy inhoud en ook daar blijkt een markt voor. Sturman heeft dan al een uitgekend netwerk van vaste afnemers en dat brengt tal van kleine uitgeverij ertoe met hem in zee te gaan. De stap van strips naar porno is vervolgens een min of meer logische. Als de Amerikanen er in 1985 eindelijk in slagen hem voor de rechter te krijgen, blijkt hij eigenaar van meer dan honderd ondernemingen in veertig landen; runt hij alleen al in Ame-

rika dertig- tot veertigduizend video-stores (80% van de markt) en wordt zijn jaaromzet door de uiterst degelijke *Wall Street Journal* geschat op at least \$ 4 billion (tegen de toenmalige koers: 12 miljard gulden). Of, zoals een informant zegt: "Sturmans porno-aandeel in de wereld is vergelijkbaar met dat van Coca-Cola in de frisdrankenindustrie. Van alles wat er in de wereld aan porno wordt geproduceerd, verkocht en verdiend, neemt hij éénderde voor z'n rekening."

Opvallend is dat de Pornotsaar met rust wordt gelaten door de machtige mafia-families. Hoewel er tal van onderzoeken van de *FBI-Organized Crime Strike Force* zijn geweest naar Sturmans banden met de georganiseerde misdaad en hoewel er sterke aanwijzingen zijn dat hij zeer nauwe banden onderhoudt met de mafia (genoemd worden Robert Debe Di Bernardo, de mafia-topvertegenwoordiger in porno-aangelegenheden en de even machtige als illustere Gambino-familie), heeft Sturman die contacten zelf altijd ontkend. "Ik ben persoonlijk van mening dat de georganiseerde misdaad zelfmoord zou plegen als zij zich met deze business zou inlaten," zegt hij in een van de zeldzame interviews met een Amerikaanse krant. Niettemin wordt hij in het boek *Misdaad BV* van de Amerikaan Martin Short over de geschiedenis van de mafia met een compleet hoofdstuk bedacht.

De liaison Sturman/mafia laat zich eenvoudig verklaren: porno is in het conservatieve Amerika een garantie om met grote regelmaat politie over de vloer te krijgen. De mafia heeft daar uiteraard geen enkele behoefte aan, maar is wel

SEX-SHOPEIGENAAR METZ: 'Ik kwam verschrikkelijk onder de indruk van Sturman. Hij zat overal in. Had overal zijn contacten.'

geïnteresseerd in de omzetten. Sturman - die zich uitsluitend bij porno houdt - heeft minder moeite met de belangstelling van de autoriteiten. Hij wordt vele keren aangehouden en gedagvaard, spendeert vermogens aan advocaten en borgtochten, maar weet zich met opvallende souplesse uit de gevangenis te houden.

Als het duo Geerts/Metz medio 1975 bij Rueben Sturman terecht komt, valt hem dan ook niet meer na te wijzen dan een akkefietje in Zwitserland, waar hij in oktober 1974 werd aangehouden omdat hij onder de naam Paul Bekker op een vals Nederlands paspoort reisde. Uit het onderzoek dat de Amerikanen daarop instellen, blijkt dat Sturman er onder hetzelfde alias verschillende Zwitserse bankrekeningen op nahoudt. Of de hoogte van zijn tegoeden daaraan debet is, laat zich raden, maar in ieder geval laten de Zwitsers Sturman zonder al te veel problemen gaan.

"Ik kwam verschrikkelijk onder de indruk van die Sturman," herinnert Paul Metz zich. "Zijn organisatie was grote klasse. Imponerend: kantoren met tientallen bureaus en secretaresses, pakhuizen, fabrieken, noem maar op. Die Sturman zat overal in. Had overal z'n contacten. Uitstekend gastheer ook. Ik kan niet anders zeggen dan dat we professioneel in de watten zijn gelegd." Zo vliegt het gezelschap van hot naar her en bezoekt achtereenvolgens San Francisco, Los Angeles en Las Vegas; verblijft in de beste hotels en bezoekt de grootste shows.

Voor Geerts is het een alleszins rendabele trip. "Waar je de naam Rueben liet vallen, gingen de deuren open en had je de handel voor het uitzoeken," aldus Metz.

Geerts: "In '75 ben ik op bezoek geweest bij diverse mensen in Amerika. Eén daarvan was Rueben Sturman. Ik heb een zakelijke en vriendschappelijke relatie met hem."

Volgens Metz keert Dikke Charles uit Amerika terug met afspraken. Hij wordt nu hoofddistributeur van Amerikaanse handel voor Europa. En aangezien hij dat

PORNOHANDELAAR GEERTS: 'Ik kan kinderporno niet verdedigen. Al het andere daar kan ik achter staan, maar kinderporno niet.'

van de Europese handel al zo'n beetje was, beheerst-ie in feite het Atlantisch verkeer: vrijwel alles uit Amerika komt via hem en naar Amerika gaat via hem. Grote producenten als Denemarken, Zwe-

den en Duitsland zet hij zo naar zijn hand. Geerts zelf houdt het er desgevraagd op 'één van de vier grote sex-distributeurs in Europa te zijn.' Bij tijd en wijle komt Rueben Sturman hoogstpersoonlijk een kijkje nemen in Nederland. In 1976 bezoekt hij onder meer één van Metz' sexshops in Sluis aan de Garenmarkt. Een ordelijke, goed verlichte zaak met een weekomzet van veertig- tot vijftigduizend gulden. Sturman kijkt er z'n ogen uit. Tenslotte was porno in Amerika slechts bereikbaar in smerige achterkamers en achterbuurt-winkeltjes.

Overigens is reizen voor Sturman niet eenvoudig. Door de voortdurende processen is hij met grote regelmaat z'n paspoort kwijt en moet hij buitenlandse trips bij de rechtbank aanvragen. Om bij een feest van Geerts ter zijner ere in Vinkenveen aanwezig te kunnen zijn, moet hij bijvoorbeeld een donatie aan de staat Israël doen en het verzoek indienen dat persoonlijk te mogen overhandigen. Via Tel Aviv vliegt hij naar Amsterdam. In een ander geval vraagt hij daags nadat hij op borgtocht is vrijgelaten toestemming om de *maiden-trip* met de Concorde te mogen meevliegen en te gast te zijn bij het galadiner dat de Franse president Valéry Giscard d'Estaing voor die gelegenheid gaf. Sturman heeft een uitnodiging op zak.

Ook Geerts kampt met een probleem. Via Sturman heeft hij de hand weten te leggen op een nieuwtje: een soort kijkkastje met een ononderbroken pornofilmje van enkele minuten; de voorloper van de peep-show. Geerts heeft er enkele tientallen op proef uitgezet bij Sebregts en Metz. Het is gouden handel. Binnen enkele dagen verdient het kastje zich terug. Volgens verschillende bronnen vindt Sebregts, die technisch redelijk is onderlegd, al snel uit hoe het kastje werkt en knutselt er zelf enkele in elkaar. Dat pikt Dikke Charles niet, want die heeft er, in navolging van Sturman, zojuist een complete timmerfabriek voor uit de grond gestampt. Er komt gedonder tussen Sebregts en Geerts en tenslotte dreigt Sebregts woedend al diens handel op straat te smijten. Geerts kan zich van dit alles niets herinneren. "Ik heb nooit moeilijkheden gehad met Sebregts," verklaart hij desgevraagd.

Op 24 april 1977 rijdt Sebregts zich 's nachts in Weert bij een onduidelijk ongeluk dood tegen een viaduct. Hij is slechts gekleed in ondergoed en kamerjas en zou in de auto gesprongen zijn na een telefonische oproep van zijn bedrijfsleider. Kort na het ongeluk gaan Sebregts zaken over in handen van Geerts. Volgens verschillende getuigen gebeurde dat al een dag na de crematie en nadat Geerts de weduwe had volgegoten met champagne. De overname zou Geerts een miljoen hebben gekost, maar nog dezelfde dag wordt de hele handel voor twee miljoen doorverkocht aan Metz. Cash. "Omdat Metz, geloof ik, niet wilde dat ik eigen winkels zou hebben," aldus Geerts, die zich verder bijzonder weinig van de deal herinnert. Het geld wordt 's nachts door lijfwachten van Sluis naar Amsterdam overgebracht en Metz is vanaf dat moment met 30 zaken Neerlands grootste. Hij draait een omzet van circa twintig miljoen gulden per jaar en is voor z'n handel met handen en voeten gebonden aan Geerts. Zoals trouwens elke porno-winkelier.

Geerts echter kampt met groeistuipen en liquiditeitsproblemen. Hij ziet geen kans kredieten nog langer uit eigen middelen te bekostigen. Omstreeks dezelfde tijd duiken ook de eerste signalen op dat Charles zich met meer dan porno bezighoudt. In 1975 verzoekt Scotland Yard de Belgische politie per telex een onderzoek in te stellen naar Charles' betrokkenheid bij smokkel in gestolen auto-onderdelen tussen Dover en Oostende (Geerts: "Daar weet ik niets van") en wijlen de Amsterdamse rechercheur Hans Hock verklaart tegenover De Telegraaf Geerts van nog veel meer te verdien. Tot processen komt het echter niet.

In mei 1978 gaat Geerts opnieuw naar Amerika. In zijn kielzog onder anderen adviseur Tonnie van Vuuren, Jan Wenderholt (uitgever Chick), en Paul Metz. In het

INSPECTEUR DONALDSON VAN SCOTLAND YARD:

'Zowel Videorama als Scala Agenturen B.V. is betrokken geweest bij kinderporno.'

New York Plaza Hotel richt hij volgens Metz een ware orgie aan: "Een alles of niets-trip. Charles zat slecht bij kas en had misschien 10.000 dollar op zak. Maar hij richtte er een ongeïllustreerd bacchanal mee aan. Hoeren van de bovenste plank. Tafeldames. Eten, drank, cocaïne. Voor alles was gezorgd. Een geweldige krachtmeting. We zaten ineens met de zwaarste porno-jongens van New York aan tafel."

Geerts: "Ik wil wel bevestigen dat ik destijds in Amerika ben geweest, maar ik zou echt niet weten of ik daar een feest heb gegeven in het Plaza Hotel. Weet je hoe duur het Plaza is? Misschien dat Metz er een borrel heeft gegeven. Die was nogal gek in die tijd."

Maar volgens Metz was het Geerts zelf die *snoefde alsof hij Rusland erbij bezat*. Bluf waarin Metz overigens wel naar hartelust participeerde. "Ik speelde de rol van *Golden Wonderboy*. Ik had het gemaakt. Zo'n dertig pornoshops plus een paar platenzaken, want ik was ook in de muziek gegaan. Bovendien ging ik toen met de gemeenteraadsverkiezingen van Sluis in. Dat was wat voor die Amerikanen. Een pornograaf die z'n eigen politieke partij oprichtte en raadslid werd. Ze sloegen stijl achterover. In de States is politiek macht."

De volgende dag deden de Amerikanen het dunnetjes over. Pinda's, chips en zaken. Of beter: kredieten. Precies dat wat Geerts het hardst nodig had. Welke afspraken precies zijn gemaakt, valt niet te achterhalen. De Amerikaanse justitie jaagt al twintig jaar onafgebroken op Sturman en tot de dag van vandaag zijn ze er niet in geslaagd de pornotsaar ook maar aan het wankele te krijgen. Een van de voornaamste redenen: Sturman zet zelden iets op papier en tekent nooit iets. Bovendien verdwaalt hij nogal eens in een web van meer dan honderd ondernemingen met duizenden vestigingen in binnen- en buitenland.

Maar dat er spijkers met koppen zijn geslagen, valt op te maken uit tal van verklaringen. "Vanaf dat moment tot de dag van vandaag is het onmogelijk zaken te doen buiten de Amerikanen om," zegt een grote tussenhandelaar. "Geen Europees bedrijf kan iets distribueren zonder de Amerikanen. Zij maken de dienst uit. En vanuit Amsterdam regelen ze hun zaakjes voor de rest van de wereld. Ook de mijne, ja." Toen kwam de handel pas goed op gang, zeggen andere informanten onafhankelijk van elkaar. Een informant zegt: "Het was of ze in Amsterdam een geldbron hadden aangeboord. We konden zoveel krediet krijgen als we wilden."

Geerts wordt nu ook nauwlettend in de gaten gehouden door internationale opsporingsdiensten, die hem in het begin van de jaren tachtig op een lijst zetten van mensen die betrokken zouden zijn bij de handel in kinderporno. Inspecteur Ian Donaldson van Scotland Yard: "Zowel Videorama als Scala Agenturen B.V. (beiden van Geerts, red.) zijn betrokken geweest bij kinderporno. In mijn optiek zijn deze mensen kennelijk bereid en in staat om ook nu nog in kinderporno te doen."

Geerts ontkent de beschuldigingen van Scotland Yard met klem. Zijn advocaat, mr. J. Engelsma, laat weten een procedure te zijn gestart om de geheime informatie waarop de beschuldigingen zijn gebaseerd boven tafel te krijgen. Geerts zelf zegt al in 1983, dus een jaar voordat de Nederlandse justitie op aandringen van met name de Amerikanen strenger begon op te treden, alle kinderporno de deur uit te hebben gedaan.

Geerts: "Ik kan kinderporno niet verdedigen. Al het andere daar kan ik achter staan, dat kan ik ook tegenover de rechtbank verdedigen. Maar kinderporno niet. Dus doe ik niet in kinderporno."

Inspecteur Donaldson erkent dat bewijzen tegen Geerts ontbreken. "De handel is veel anoniem geworden. Je treft tegenwoordig geen namen van afzenders of uitgevers meer aan op het materiaal. Maar het is mijn ervaring dat Engelse porno-handelaren voor hun import vooral afhankelijk zijn van Nederland. Daar ligt de meerderheid van hun contacten." De Amerikaanse officier van justitie Richard Scheff bewijst in 1985 dat die Nederlandse pornohandel op haar beurt weer gelieerd is aan de Amerikaanse. Via Geerts en Sturman.

Scheff laat Geerts op 5 november 1985 bij een werkbezoek aan Amerika op verdenking van smokkel arresteren en ziet kans de rechtbank te overtuigen hem in hechtenis te houden (waarover meer in deel 2) omdat hij een partner is van Rueben Sturman. Letterlijk zegt hij tegen Nieuwe Revu: "Geerts is a partner of Rueben Sturman. Evidence of this partnership came from documents we seized from Geerts." Vertaald: "Geerts is een partner van Sturman. De bewijzen daarvoor vonden we in documenten die we op Geerts in beslag hebben genomen."

Geerts: "Die Amerikanen zeggen zo veel. Ik ben geen partner van Sturman. Ik ben partner van vrienden van Sturman." Ook in rapporten van de IRS - de machtige Amerikaanse belastingdienst - duikt Nederland regelmatig op. Als Sturman in 1985 wordt aangehouden op verdenking van belastingontduiking, blijken Nederlandse banken (in een rapport wordt onder meer de ABN genoemd) een behoorlijk handje te hebben geholpen Amerikaans geld naar Zwitserland door te sluisen. Zo wordt Sturman's petekind en rechterhand Ronald A. Braverman (40) door de rechter ondervraagd over 'zijn kennis van het bestaan

van een Amsterdamse bankrekening onder de codenaam *Fabricora Establishment Account*."

Braverman - die in Amsterdam was ingekwartierd om een oogje te houden op stiefpapa's zakelijke besognes en kantoor held boven een sexshop aan de Reguliersbree-

PORNOTSAAR STURMAN: 'De georganiseerde misdaad zou zelfmoord plegen als ze zich met porno zou inlaten.'

straat - geeft onder meer toe 'voor 600.000 dollar een keten Amsterdamse sexshops te hebben verkocht' en opdracht te hebben gegeven 'de opbrengst op Zwitserse rekeningen te storten.' Hij ontkent daarentegen op de hoogte te zijn van een overboeking van 40.000 dollar via een Nederlandse bank als *aanbetaling voor een nieuw huis voor Sturmans zoon David*. David was ook al naar Amsterdam afgereisd "om de Europese lucht te proeven".

Verder valt uit de verhoren op te maken dat het duo Sturman/Braverman in oktober '81 naar Hong Kong vloog om onbespeelde videobanden te kopen. Ze kwamen terecht bij 'an associate of Sturman's in Holland' om de kwaliteit van de banden te testen.

Het woord *associate* komt in verklaringen vaker terug. In '82 benadert een van onze informanten Sturman in Hong Kong om een investering los te peuteren. Sturman weigert. "Ik ben geen bank," zou hij hebben gezegd. "En bovendien ben ik al geassocieerd." Met wie laat Sturman in het midden. Een andere - direct betrokken - informant niet: "Met Geerts op basis van gelijkheid: Fifty-fifty voor alles wat zich buiten Amerika afspeelt." ●

PLASSERTJE

nadruk op de geslachts-
delen, dus kinderporno!

"Ik doe altijd meteen alles wat in me opkomt. Dat is mijn stijl. Vaak voel ik me net een marsmannetje dat door z'n groot-hoekens de wereld en zijn bewoners bekijkt. Ik ben een kind uit het ruimtevaarttijdperk. Net zoals Armstrong monsters van de maanbodem verzamelde, zo scharrel ik gekke beelden van de aarde en zijn rare bewoners bij elkaar. Vervreemding is een gevoel dat ik als kleine jongen al vaak had. Nederland bekeken door de ogen van iemand die er helemaal buitenstaat: dat heb ik met deze foto's willen uitdrukken."

CHIP SIMONS
FREE-LANCE FOTOGRAAF

Ter zitting aangehouden
**Zeven jaar cel
 voor Antwerpse vader
 in pedofielenzaak**

Gazet. v. Ant.
 27-6-88

Omdat hij zijn twee kindern maandenlang ter beschikking stelde van pedofiel Michel Felu in Brussel, werd de 45-jarige Roger V., postbediende uit Antwerpen, maandag tot zeven jaar cel veroordeeld door de correctionele rechtbank te Brussel, voorgezeten door rechter Mw. Voorspoels.

Toen hij nog in Tienen woonde had Roger V. kennis aangeknoopt met Michel Felu, een man die werkte en ook logeerde in het Unicef-gebouw in Brussel. Deze Felu werd in maart in

Brussel veroordeeld tot acht jaar cel nadat was gebleken dat hij verscheidene kinderen had aangerand.

Roger V. beweerde onwetend te zijn geweest over de feiten die Felu op zijn kinderen pleegde, maar toch achtte de rechtbank hem schuldig. Op zekere dag trof Roger V. zijn zoontje Robby ontkleed aan in het bed van Felu.

Op aandringen van openbare aanklager, Mw. Talon, werd Roger V. ter zitting aangehouden.

Correctionele Rechtbank van Brussel

Antwerpenaar stelde zijn kinderen ter beschikking van pedofiel

De 45-jarige Roger V., postbediende uit Antwerpen, verscheen maandag voor de correctionele rechtbank te Brussel. Hij wordt beschuldigd zijn twee kinderen ter beschikking te hebben gesteld van de pedofiel Michel F. toen deze laatste nog in het Unicefgebouw te Brussel logeerde.

Het dossier van Roger V. werd in maart aan een psychiater overgemaakt omdat V. mogelijk geestesgestoord was. De psychiater stelde echter vast dat Roger V. alleen licht zwakzinnig is.

Mr. Bopsquet, die Roger V. voor de rechtbank verdedigde, betogde dat zijn cliënt altijd veel van zijn beide kinderen heeft gehouden. Ter gelegenheid van hun plechtige communie ging hij een lening van 20.000 fr. aan opdat de kinderen fatsoenlijk zouden gekleed zijn en er een feestje kon worden gehouden.

Op het communiefeest trad Michel F. op als fotograaf. Deze werkte en logeerde in Brussel in het Unicefgebouw en stelde Roger V., die toen in Tienen woonde, voor zijn kinderen naar Brussel te laten overkomen om een cursus in informatica en Frans te krijgen.

Roger V. voelde zich door deze voorstellen geveleid zonder er een ogenblik aan te denken dat Michel F. alleen maar een middel zocht om de kinderen in zijn verblijfplaats te kunnen misbruiken.

Oom Michel

Nadat de kinderen herhaaldelijk met Michel F. waren meegegaan vertelden ze geen kwaad over hem. De kleine Robbie noemde hem overigens oom Michel. Tot Roger V. op zekere dag tijdens een bezoek aan Brussel zijn zoontje Robbie ontkleed aantrof in het bed van Michel F..

Roger V. werd toen erg bang. Samen met vrouw en kinderen verhuisde hij naar Antwerpen waar hij later door het gerecht werd ondervraagd.

Mr Bosquet vond het ongepast zijn cliënt te beschuldigen een onmisbare hulp te hebben verleend bij het misbruiken van de twee kinderen. Roger V. had volgens de advocaat nooit deze bedoeling en wist aanvankelijk ook niet wat er gebeurde.

De verdediger vroeg dan ook aan de rechtbank Roger V. alleen schuldig te verklaren aan het niet bijstand verlenen aan kinderen die in gevaar verkeerden.

Uitspraak op 20 juni.

Farmer loses

Sex-offender's sentencing is delayed again

by Julie Emery
 Times staff reporter

Steven Farmer lost a courtroom battle to conceal that he tested positive for the AIDS virus, but his sentencing was delayed until later in the week because of legal arguments over the significance of his AIDS test results.

Farmer, 32, convicted of two counts of patronizing a juvenile prostitute and two counts of sexual exploitation of a minor — offenses that occurred last year — was to be sentenced yesterday in King County Superior Court. But a battle between defense and prosecuting attorneys was so long and hard-fought that Superior Court Judge Charles Johnson ordered the hearing to be continued later in the week.

During the testimony, two witnesses told the judge that Farmer was obsessed with fears about possible mandatory testing for AIDS and the possible confinement of people suspected of carrying the AIDS virus.

But prosecutors maintain that while harboring fears about the loss of his civil rights, Farmer engaged in sexual acts with two juvenile male prostitutes, possibly exposing them to the acquired immune deficiency syndrome virus.

Farmer's AIDS status was made public when results of a court-ordered blood test showing he tested positive in early June were revealed in court.

Dr. H. Hunter Handsfield, director of the sexually transmitted disease-control program in the Seattle-King County Health Department, identified a small piece of paper that showed two different tests given the same person were positive.

AIDS-test

battle

For confidentiality reasons, Handsfield did not tell the judge that the test findings were for Farmer, a former airline flight attendant whose four felonies took place last year. But Deputy Prosecutor Rebecca Roe confirmed the tests were Farmer's.

Jones told the court Farmer had a "paranoia" about mandatory testing and clipped published articles about possible quarantine or other confinement of people. Jones said Farmer first told her he tested positive about five years ago, she said.

Jones said she disclosed information about Farmer when she learned the ages of the male prostitutes — 16 and 17.

Weller said Farmer told him five years ago about being in an AIDS study group and testing positive.

In a prosecution presentencing report made public yesterday, Roe formally asked the judge to sentence Farmer to 10 years in prison, saying substantial and compelling reasons justify a sentence beyond the standard range of 31 to 41 months.

The results do not mean Farmer has the deadly disease, however.

Johnson earlier ordered the AIDS testing to obtain more information before sentencing.

Handsfield told the prosecutor that when both results are positive, it "amounts to a 100 percent certainty" that the person is infected with the AIDS virus.

Defense attorney Robert Gombiner argued that the test findings should not be admitted as evidence because they were not relevant. Roe countered that the findings were consistent with statements by two of Farmer's former friends, Mavis Jones and Patrick Weller, that Farmer had told them in 1982 and 1983 that he carried the AIDS antibodies. The judge allowed the test results to be entered as evidence into the court record.

Kinderverkrachting

Een onopvallend artikel: «Meisje verkracht te Deurne». De dader sloeg het kind (meisje van 8 jaar!) een touw rond de nek en toen het meisje het bewustzijn verloor, vergreep de man zich aan haar.

En dan volgt de omschrijving van de vermoedelijke dader: ongeveer 30 jaar oud, zwart krullend haar en snor. Een bruine gelaatskleur en ongeveer 1,60 meter groot. Zover is het in dit land al gekomen. Voor één der laagste misdrijven, durft men al niet meer schrijven dat de dader een vreemdeling is.

Dit bericht deed me terugdenken aan het proces dat onlangs te Brussel voor de correctionele rechtbank werd gehouden, en waar terecht zware straffen werden uitgesproken. Niet minder dan 16 walgelijke personen dienden zich te verantwoorden voor seksuele misdrijven op minderjarige kinderen, soms van minder dan 10 jaar oud en dit speelde zich dan ook nog af in de lokalen van UNICEF. Wat me na zulke schadelijke

daden steeds opvalt, is dat ge nooit de verontwaardigde stem hoort verheffen van «De Rechten van de Mens», of van het VU. Europees parlementslid Willy Kuypers! Zij nemen het steeds op voor de daders, maar nooit voor de slachtoffers.

Wil men paal en perk aan zulke walgelijke misdrijven stellen, moet men voor zulke misdrijven terug de doodstaf invoeren en een wet maken dat reclame voor pedofielen strafbaar stelt.

G.L., Merksem

Brits rapport kindersex lekt uit

LONDEN — In Engeland is grote opschudding ontstaan na het voortijdig bekend worden van een gerechtelijk rapport over het optreden van twee kinderartsen in Middlesborough. Het tweetal liet zo'n jaar geleden een groot aantal kinderen bij hun ouders weghalen omdat dezen hun kroost seksueel zouden hebben misbruikt. In totaal werden 250 kinderen om die reden in tehuizen geplaatst.

In het rapport wordt gesteld dat beide artsen, ondanks hun goede bedoelingen, te gedreven en overijverig te werk zijn gegaan. Ze hebben daarbij een onderzoekstechniek gebruikt waarover duidelijke twijfels bestaan.

De uitkomsten van het gerechtelijk onderzoek onder leiding van de vrouwelijke opperrechter Lord Justice Butler-Sloss zouden pas over twee weken bekend worden gemaakt. Maar op de enige dagen geleden afgesloten conferentie van Europese ministers van Justitie in Lissabon werd uitvoerig gesproken over het seksueel misbruik van kinderen. Daarbij werd van Engelse zijde achtergrondinformatie verstrekt, waarin bevindingen van het gerechtelijke onderzoek waren verwerkt.

Het gevolg daarvan is een uiterst pijnlijke voorpublicatie van conclusies, waarop met name de

veelal sterk gedupeerde ouders nu al geruime tijd in grote spanning wachten. De twee doktoren hebben inmiddels van hogerhand ander werk gekregen.

Een van hen, de vrouwelijke kinderarts Marietta Higgs, is zelfs naar een ander district van de regionale gezondheidsdienst overgeplaatst, na het drama dat grote beroering wekte. Want het staat wel vast dat het merendeel van hun diagnoses leidde tot de meest tragische gevolgen, waarbij kinderen ten onrechte werden weggehaald bij hun diep geschokte ouders, die vervolgens ten onrechte beschuldigd werden van seksueel misbruik en in sommige gevallen letterlijk maandenlang hebben moeten vechten om hun kinderen terug te krijgen.

Het is de zoveelste dissonant in een zaak die van pijnlijke ontwikkelingen aan elkaar hangt. Ongetwijfeld zal na de officiële publi-

catie van het rapport een stroom van civiele procedures op gang komen tegen de plaatselijke sociale dienst, de noordelijke regionale gezondheidsdienst en de twee kinderartsen. Zij voelen zich vooral gesterkt door de felle kritiek op de bepaalde onderzoeksmethoden van de twee kinderartsen en het verzuimen om hun diagnoses te koppelen aan het oordeel van anderen.

Beide artsen kwamen in de meeste gevallen tot dit schokkende oordeel bij kinderen die door hun nietsvermoedende ouders op het spreekuur waren gebracht met gewone kwaaltjes. Op eigen initiatief, en dus zonder de ouderlijke toestemming, breidden zij hun onderzoek uit met een bepaalde anale reflexmethode om na te gaan of de kinderen ook seksueel misbruikt waren.

Engels incest-rapport zorgt voor opschudding

Tub. 25

(Van onze correspondent)

LONDEN (GPD) — In Engeland is opschudding ontstaan na het voortijdig bekend worden van een gerechtelijk rapport over het optreden van twee kinderartsen in Middlesborough. Het tweetal liet zo'n jaar geleden een groot aantal kinderen bij hun ouders weghalen omdat dezen hun kroost seksueel zouden hebben misbruikt. In totaal werden 250 kinderen om die reden in tehuizen geplaatst. In het rapport wordt gesteld dat beide artsen, ondanks hun goede bedoelingen, te gedreven en overijverig te werk zijn gegaan. Ze hebben daarbij een onderzoekstechniek gebruikt waarover duidelijke twijfels bestaan.

De uitkomsten van het gerechtelijk onderzoek zouden pas over twee weken bekend worden gemaakt. Maar op de enige dagen geleden afgesloten conferentie van Europese ministers van justitie in Lissabon werd uitvoerig gesproken over het seksueel misbruik van kinderen.

Daarbij werd van Engelse zijde achtergrondinformatie verstrekt, waarin bevindingen van het gerechtelijke onderzoek waren verwerkt. Het gevolg daarvan is een uiterst pijnlijke voorpublicatie van conclusies, waarop met name de veelal sterk gedupeerde ouders nu al geruime tijd in grote spanning wachten. De twee doktoren hebben inmiddels van hogerhand ander werk gekregen. Het staat wel vast dat de meeste van hun diagnoses tragische

gevolgen hadden, waarbij kinderen ten onrechte werden weggehaald bij hun diep geschokte ouders, die vervolgens ten onrechte beschuldigd werden van seksueel misbruik. In sommige gevallen hebben ouders maandenlang moeten vechten om hun kinderen weer terug te krijgen. Ongetwijfeld zal na de officiële publicatie van het rapport een stroom van civiele procedures op gang komen tegen de plaatselijke sociale dienst, de regionale gezondheidsdienst en de twee kinderartsen.

Britse stad Middlesborough ontwricht door verdachtmakingen NRC 5 JULI '88

'Kindermisbruik' veroorzaakt sociale ramp

Door onze correspondent HIEKE JIPPES

LONDEN, 5 juli — Deze week zal Middlesborough, een kleine stad in Noordoost-Engeland, eindelijk horen hoe het onderzoek is uitgevallen naar een sociale ramp die de gemeenschap nog steeds in zijn greep houdt. Ouders staan klaar om met het rapport in de hand naar de rechter te stappen en genoegdoening te vragen voor wat hen en hun kinderen is overkomen. Want de manier waarop twee kinderartsen en de plaatselijke sociale dienst dachten een epidemie van seksueel misbruik van kinderen te moeten aanpakken, heeft waarschijnlijk onnodig tot duurzame ontwrichting van tientallen gezinnen geleid. Het onderwerp zelf is in Middlesborough zelf, maar ook ver daarbuiten, niet meer objectief bespreekbaar. De tragiek is dat dat de schuld lijkt van deskundigen die het beste met kinderen voorhielden.

De vrouwelijke arts Dr Marietta Higgs en haar jongere collega Dr Geoffrey Wyatt hebben inmiddels landelijke bekendheid gekregen. Het was onder verantwoordelijkheid van Dr Higgs dat in de eerste helft van 1987 maar liefst 121 keer de diagnose van

seksueel misbruik bij kinderen werd gesteld. Elk kind dat aan de dokter werd getoond, met welke klacht ook, werd door Dr Higgs onderworpen aan een onderzoek op verschijnselen van seksueel misbruik.

Overrompeld

Totaal overrompelde ouders, die hun kinderen voor aanhoudende verkoudheid, dan wel chronische verstopping naar Dr Higgs doorverwezen hadden gezien, kregen te horen dat hun kind mishandeld was en niet mee terug mocht naar huis. Op gezag van Higgs en haar collega Wyatt werd de plaatselijke sociale dienst ingeschakeld bij het zoeken naar pleeggezinnen, waar de kinderen „voor hun eigen veiligheid”, voorlopig werden ondergebracht. In een relatief kleine gemeenschap als Middlesborough bleef een dergelijke stap niet verborgen.

In het maandenlange onderzoek, dat begin dit jaar naar de toedracht van de zaak werd gehouden, vertelden ouders over anonieme brieven door de bus en varkensmest op de stoep. Over het wegblijven van klanten, over de druk van de sociale dienst op meestal de vader om het huis te verlaten, zodat de kinderen mis-

schien weer terug mochten komen.

De grootste grief van de ouders was dat zij maandenlang door niemand in de gelegenheid werden gesteld hun verweer te voeren. De kinderen, vanaf de leeftijd van drie jaar, zouden door de artsen en de sociale werkers zijn getoedeneerd toen de medische diagnose eenmaal was gesteld.

„Als je vertelt wat pappie heeft gedaan, mag je weer naar huis.”

Rechtzaken

Ouders hielden de schande aanvankelijk zoveel mogelijk verborgen. Een moeder vertelde hoe daarin verandering was gekomen toen ze van het gezin waar haar kinderen waren ondergebracht, hoorde dat Dr Higgs ook daar het voorkomen van seksueel misbruik had vastgesteld, maar nu bij de eigen kinderen van de pleegouders. Dat bizarre toeval leidde ertoe dat ouders zich aaneensloten en hulp zochten. Het plaatselijke Lagerhuislid en een advocaat maakten de zaak publiek. De eerste rechtzaken over de rechtmatigheid van optreden van de sociale dienst volgden. De rechtbank sprak van grove onrechtvaardigheden.

Dr Higgs en Dr Wyatt, en in hun voetspoor de sociale dienst,

hebben ironisch genoeg de toegankelijkheid tot het fenomeen seksueel misbruik van kinderen voor jaren bedorven. Beiden wilden het omgekeerde bereiken. Dr Higgs, zelf moeder van vijf kinderen, was volgens getuigen in het ziekenhuis als bezeten van het onderwerp. Op een medisch congres in Leeds had ze eind 1986 gedemonstreerd gezien hoe artsen seksueel misbruik bij kinderen kunnen herkennen door te letten op een reflexbeweging waarbij de anus zich verwijdt.

Higgs' vergissing is het geweest dat ze dat symptoom als bewijs voor misbruik zag, en niet als alleen een mogelijke aanwijzing. Tijdens het onderzoek naar wat hier heet 'het Cleveland sekschandaal' (naar de regio waarin Middlesborough ligt), zeiden medisch deskundigen dat bijvoorbeeld verstopping precies dezelfde symptomen kan opleveren.

Uitgelekt

Nog voor de conclusies van het onderzoek formeel worden gepresenteerd, zijn onderdelen daaruit al uitgelekt. De vrouwelijke rechter die de maandenlange hoorzitting heeft voorgezeten, Lord Jus-

tice Butler-Sloss, vindt dat de betrokken instanties allemaal verantwoordelijkheid dragen voor de „verschrikkelijke schade” die in Cleveland is aangericht. De sociale dienst had de artsen niet blindelings moeten geloven, de politie had meer verantwoording moeten nemen en plaatselijke autoriteiten hadden niet zomaar goed moeten vinden dat kinderen zonder meer uit huis werden geplaatst. Bovendien hadden de betrokken autoriteiten beter naar de kinderen zelf moeten luisteren en de ouders niet moeten negeren en als verdachten moeten behandelen.

De sociale dienst heeft inmiddels bekend gemaakt dat van de 121 kinderen er 79 weer thuis zijn, dat er vijftien onder voogdij staan en dat de rest begeleid wordt door sociaal werkers. De gezinnen waarin de vaders en kinderen weer terug zijn, zeggen dat hun gezinsleven nooit meer zal worden zoals het was. Een aantal huwelijken is stuk, veel kinderen hebben problemen door de abrupte manier waarop ze bij hun ouders weg moesten. Het meest tragische is dat in brede kring de overtuiging bestaat dat Higgs en Wyatt in sommige gevallen gelijk hebben gehad. Alleen is dat in Middlesborough niet meer bespreekbaar.

Suffer the Children

Pedophiles: Catholic Church faces up to problem with priests

By Mary Rothschild
P-I Reporter

Whenever a story surfaces about the sexual molestation of children by a Roman Catholic priest, Steven Snider says he feels as if he's being molested again.

"It's always the same. It brings back horrible emotions," says the 31-year-old, who works on and off as a chef.

Nearly 20 years ago, Snider and two of his brothers were altar boys in a Renton parish. All were molested by a priest who, in the wake of their parents' divorce, had become a close family friend.

Without telling each other, the boys disclosed the abuse only to another priest in the confessional. They did not tell their mother until they all were older than 21, when it was too late to prosecute.

Of the three Snider brothers, Steven has fared the worst, experiencing bouts of depression, a lack of direction, an inability to form intimate relationships and pyromania. Two years ago, he turned himself in and did jail time for lighting arson fires at Easter.

pedophilia in the priesthood mirrors that of society at large, the Catholic Church has had to face the fact that it has routinely transferred offenders without explanation, failed to notify authorities, ignored or discredited complaints and disregarded the potential damage to victims.

Officials in the Seattle church say that Ferder and Therapy and Renewal Associates have been instrumental in helping the local archdiocese change that pattern, to become more knowledgeable, more sensitive and faster to react in matters related to pedophilia.

Ferder worked with Tim Smith, whose Northwest Treatment Associates, a private counseling agency on contract with the archdiocese, is recognized nationally for its work with sexual offenders. They and the archdiocese have developed what one local expert believes is a model program.

"I have to say I'm impressed . . . and I'm not easily impressed," says Lucy Berliner, director of the sexual assault clinic at Harborview Medical Center. "They have made a genuine commitment to take a constructive and pro-active approach to a problem that, like most of society's institutions, they have been long and late in recognizing."

A number of archdiocesan officials, including the Rev. Jack Walmsley and Sister Carol Ann McMullen in the clergy personnel office, and the Rev. David Jaeger, director of the Office of Seminarians, have received training in the recognition and treatment of psycho-sexual disorders.

In the past three years, archdiocesan officials say they have reviewed the personnel records of every diocesan priest, active or retired, as well as the files on priests who work in the archdiocese but belong to religious orders.

"We were looking for any priests who no one really knew very well, who might be extremely withdrawn or who had no evidence of age-appropriate peers," Ferder said.

Those with backgrounds considered questionable were given psychological evaluations. Priestly duties were suspended in "a number of cases" in which the tests indicated problems, and the priests were placed in an approved program of supervision and therapy, she said.

The Rev. George Thomas, archdiocesan chancellor, says the information was shared with the state attorney general and the county prosecutor.

The archdiocese has also revised its seminary screening poli-

Snider believes he is coming to terms with his past through counseling — the priest who molested him was ordered to pay for some of the therapy — but Snider's sense of anger and betrayal have not diminished.

What bothers him most is that his abuser, although now suspended from active ministry and living at a convent, was never legally charged with sexual abuse. He served at various parishes despite church officials' knowledge of the deviancy.

When the Archdiocese of Seattle recently took the unprecedented step of identifying another priest as a child molester, it also grappled with the same question that troubles Steven Snider: Should a priest who has a known history of pedophilia remain in any type of active ministry?

In removing the Rev. James McGreal from his supervised residency at St. Theresa parish in Federal Way, the archdiocese publicly answered the question with a "no."

cies in an effort to detect abusive tendencies, although Ferder and others admit the system isn't flawless.

"Basically," notes Berliner, "we still don't know how to pick these people out of the general population. Lots of organizations that deal with kids, like Big Brothers, have had to grapple with this, but the fact is that experts can only offer general guidelines. It's scary and it's shocking, but pedophiles are everywhere."

Under new policies on sexual abuse made public last February, the Seattle archdiocese now promises to respond promptly to victims, notify civil authorities, suspend the accused priest, protect the community and provide counseling. Without exception, it says it will not allow a transfer to another diocese or religious community without informing the bishop or provincial of the problem.

Those procedures were in place before the McGreal case came to light. They were followed in Port Angeles, when the archdiocese took complaints of sexual abuse to the county prosecutor. The Rev. Paul Conn, former parochial vicar of Queen of Angels parish, has since been charged with five counts of indecent liberties with young boys.

Conn, the first priest in the Seattle archdiocese ever to have been criminally charged, was immediately removed from the community. While he awaits a trial or sentencing, he is under 24-hour supervision by another priest.

The archdiocese is paying for private counseling for the victims and their families, while it continues to work with the parish.

To Berliner, these steps represent a dramatic change.

"Most institutions have to wait for a crisis to act," she says. "The archdiocese was moving in this direction before these big cases got lots of attention. I think they've acted very responsibly. They've conscientiously struggled to find a solution to a problem that society still hasn't settled on."

She gives the archdiocese high marks for its promise to report all complaints within 48 hours, despite the ministerial exemption in Washington state's child-abuse reporting statutes.

"They understand that the intent of the exemption was to protect a very narrow priest-penitent situation and not to shield churches from the reporting requirement."

Berliner has agreed to serve as a consultant on a panel of outside experts to further advise Seattle Archbishop Raymond Hunthausen on policy matters. The group also

"A sex-offender of any variety does not belong in a profession that deals with helping people, including ministry, medicine, education, therapy or any job that will give them a one-on-one relationship and access to a person's body, psyche or soul," says Sister Fran Ferder, a clinical psychologist and co-director of Therapy and Renewal Associates, a Catholic counseling service.

Much is still unknown about pedophilia, which is described as both a disease and a compulsive behavior. What is known is that most offenders are male, and 97 percent are heterosexual.

Some experts maintain that Catholic priests are no more likely to be pedophiles than Boy Scout leaders or basketball coaches, while others argue that the church's mandatory celibacy attracts some men with deep-seated disorders.

Ferder says there is no conclusive evidence either way since there have been no studies.

But whether or not the incidence of

includes a psychotherapist, an attorney and a victims' advocate.

One of the panel's tasks will be to recommend, in consultation with St. Theresa's parish, what to do about McGreal. Nearly everyone in authority now says it was a mistake to have housed a sex offender in a parish setting, particularly without the congregation's knowledge.

But a bigger question for the panel — and Hunthausen — will be whether any priest known to be a pedophile should be removed from the clergy.

"This is going to be a hard one, as it is for any community that believes in the concepts of forgiveness and rebirth," says Berliner. "It suggests that there is nothing to do but give up. And it will be especially hard in Catholicism, for you can't just dismiss a priest."

Thomas, the archdiocesan chancellor, agrees that the problem is complicated. Priests are more

than employees, he notes, because their ordination vows tie them to the church much like marital vows unite husband and wife. "We can suspend, we can limit faculties, but they're still ours," he says.

But based on what is known today about pedophilia, Thomas also says, "There is every indication that a priest who has psychosexual problems and addictive behaviors will not get better. I wouldn't want to close every door, but the more we learn, the less likely it seems that these people can ever work in ministry again."

Thomas says it may not be enough to provide lifelong supervision and therapy on the theory that the community will be best protected. "We're thinking less about monitoring and more about vocational rehabilitation — moving them out."

These changes come a little late to comfort Steven Snider's mother, Bernice, who was devastated when

she learned 10 years after the fact that the priest who befriended her boys had also molested them.

"He came into our lives when I was going through a divorce. I thought it was wonderful; I thought God had sent me a guardian angel. He encouraged the kids to become altar boys and then had them spend the night at the rectory so they could serve at the early Mass," she recalls.

When her sons finally told her about the abuse, they also said the priest who molested them sent them to another confessor, who gave them absolution but did not attempt to limit their contact with the offender.

"I called him and asked him, 'How could you not tell me?' and he just talked about the sanctity of the confessional. He said he didn't know what I would think if the boys suddenly said they didn't want to have anything to do with Father —," she said.

Confronting the offending priest also was a shattering experience. "He didn't deny the boys' accusations. He just asked me if I could find it in my heart to blame the problem on his alcoholism. He never said he was sorry."

In a telephone conversation about eight years ago, Bernice Snider says Hunthausen told her the priest was no longer drinking and had promised not to have further contact with children.

"He told me I had a bucket of worms and that it was best to bury

it. I thought that was a cold response. Look what this has done to Steve. This priest's sickness has created more sickness," she said.

Thomas acknowledges that, in hindsight, a lack of knowledge prevented the church from dealing forcefully with pedophilia. "It was not understood as a lifetime disorder. We thought treatment was tantamount to cure."

He says the archdiocese has learned from stories like the Sniders', as it did from the recent publicity about McGreal.

"We believe it would be better to get involved with the whole parish early on," he says. Thomas believes it is unnecessary to name the priest who molested the Sniders, because he is not living at a parish or performing priestly duties and is cooperating with a program of therapy and supervision.

In the pastoral letter that named McGreal, Hunthausen invited those who may have been victimized by priests to contact the chancery.

Thomas says it's too early to tell how many victims like Snider may turn up, but he's pleased with the openness with which the invitation has been met.

"I believe it's the beginning of an atmosphere in which we can talk as a family, with positive concern for the victim and the offenders. By dealing with this in the open, perhaps people will feel it's safe to come forward."

Lot homoseksuele sergeant onduidelijk na aanhouding door Amerikaanse leger

Vk.
14

Van onze verslaggever
THEO KLEIN

DEN HAAG — Het ongeoorloofd doorspelen van persoonlijke gegevens door Nederlandse ambtenaren heeft voor de Amerikaanse sergeant J. Green dramatische gevolgen gehad. Begin vorig jaar kwam de op Soesterberg gelegerde beroepsmilitair in moeilijkheden toen douaniers en marechaussees de Amerikaanse legerleiding informatie overhandigden waaruit kon worden opgemaakt dat hij een homoseksuele relatie onderhield. Homoseksualiteit is in het Amerikaanse leger verboden.

De affaire betekende voor Green het begin van een lijdensweg, die nu voorlopig is geëindigd in een gevangenis in Mannheim. Daar hoopt hij op ontslag uit de dienst en de mogelijkheid om met zijn vriend in Nederland een nieuw leven te kunnen beginnen. Of het zo ver komt, hangt af van de houding van de Amerikaanse autoriteiten, die het ministerie van Defensie, het Eerste-Kamerlid Tiesinga (D66) en de advocaten van Green zouden hebben beloofd mee te werken aan zijn ontslag.

De ellende voor de Amerikaan begon in maart vorig jaar. Zijn vriend werd aangehouden toen hij in de belastingvrije auto van de sergeant reed. Dat is niet toegestaan. Tijdens het onderzoek kwam voor de Nederlandse ambtenaren vast te staan dat de Amerikaanse militair een homoseksuele relatie onderhield met zijn vriend. Tegen de wil van het duo werden deze gegevens doorgegeven aan de militaire autoriteiten op Soesterberg.

Op aandringen van de PPR en D66 gaf staatssecretaris Koning van Financiën vorig jaar in de Tweede Kamer toe dat zijn ambtenaren over de schreef waren gegaan met het verstrekken van de informatie over de seksuele geaardheid van Green. Zijn collega Van Houwelingen van Defensie had meer moeite met het „mea culpa“.

De sergeant kon na het incident in dienst blijven. Homoseksualiteit was voor de Amerikaanse autoriteiten niet bewezen. Maar in de dagelijkse praktijk werd zijn leven onmogelijk gemaakt.

Overplaatsing bracht nauwelijks verbetering. Getreiter van zijn collega's bracht de beroepsmilitair begin dit jaar tot een zelfmoordpoging. Daarna bleef hij weg van zijn werk en negeerde hij orders om zich op de basis te melden. Daarmee maakte hij zich schuldig aan „ongeoorloofde afwezigheid“ en mogelijk desertie. De diagnose van zijn Nederlandse arts, dat Green overspannen was, telde niet voor de Amerikanen.

Regeling

In februari werd door tussenkomst van mevrouw Tiesinga een regeling getroffen met de Amerikaanse autoriteiten. Green zou zich vrijwillig melden voor een medische keuring in Wiesbaden als een eerste stap op weg naar eervol ontslag. Tegen de afspraken in

werd hij in de Westduitse plaats echter vastgezet. De sergeant wist te ontsnappen, waarna de hele kwestie van voren af aan begon.

Hij dook onder. Tiesinga nam via de Amerikaanse ambassade voor de tweede maal contact op met de autoriteiten. Opnieuw werden afspraken gemaakt, waarbij ook het ministerie van Defensie en Greens advocaten Hofdijk en Uttenhove betrokken zouden zijn. Donderdag meldde de Amerikaanse beroepsmilitair zich op de vliegbasis Valkenburg, van waar hij met een Nederlands militair vliegtuig naar een basis in West-Duitsland werd overgevoerd.

Vrijwillige

Hoewel de betrokkenen „in het belang van de zaak“ openbare uitspraken weigeren, wordt benadrukt dat de Amerikaanse autoriteiten hebben toegezegd „het daartoe te leiden dat Green geen strafbare feiten ten laste worden gelegd“. Met andere woorden: tegenover zijn vrijwillige aanmelding staat de toezegging dat alles in het werk wordt gesteld om ontslag uit dienst te bewerkstelligen, zonder verdere gevolgen.

„Spijkerhard“ zijn die garanties echter niet, wordt van verscheidene kanten erbij gezegd. Uiteindelijk beslist ook in de VS de militaire aanklager over strafvervolgning.

Een woordvoerder van het ministerie van Defensie ontken dat er sprake is van enige afspraak. „Het departement is geen partij in deze kwestie. Wij hebben slechts uit humanitaire overweging een vliegtuig beschikbaar gesteld“, aldus de woordvoerder.

Geen belofte

Het ministerie van Buitenlandse Zaken verwijst slechts naar de collega's van Defensie. Een zeggman van de Amerikaanse ambassade is zeer gedecideerd: „Er is geen sprake van enige belofte. Dat zou toch merkwaardig zijn als dat gebeurde met een militair die tot twee maal toe een strafbaar feit heeft gepleegd, desertie.“ Er is volgens de Amerikaanse ambassade in Den Haag evenmin vergaderd over een mogelijke deal met sergeant Green of zijn vertegenwoordigers.

De Amerikanen beweren dat hij zelf heeft ingezien dat vrijwillige melding het beste voor hem was. Anders hadden de Amerikaanse autoriteiten zich noodzaak gezien de Nederlandse justitie om opsporing en uitlevering te zoeken. Dat had voor Nederland bijzonder pijnlijk kunnen worden. Green houdt de Nederlandse overheid medeverantwoordelijk voor ellende die hem is overkomen. Het waren immers Nederlandse ambtenaren die de gegevens over zijn relatie doorgaven aan Soesterberg.

Tiesinga en advocaat Uttenhove hebben ondanks de afwijzende houding van de Amerikanen de hoop niet opgegeven dat de affaire op korte termijn naar tevredenheid kan worden geregeld. Zelfs het feit dat Green in Mannheim werd vastgezet, hoeft niet te betekenen dat het de verkeerde kant op gaat, vinden zij „als het tenminste niet te lang duurt.“

Amerikaanse basis stuurt vijf homo- seksuelen terug

(Van een onzer verslaggevers)
HUIS TER HEIDE — Vijf militairen van de Amerikaanse vliegbasis in Huis ter Heide zijn naar huis gestuurd om hun homoseksuele geaardheid.

Dat zegt de werkgroep Homoseksualiteit in de Krijgsmacht in Amsterdam. De woordvoerder van de basis wil geen commentaar geven op dit bericht.

De vijf kregen 'honourable discharge' (eervol ontslag) met de aantekeningen 'heeft homoseksuele neigingen' in het dossier.

De mannen krijgen in Amerika nooit een goede baan, zo vreest de werkgroep.

UN 15

Raadsman sergeant Green reist zonder houvast naar VS

TR.
22

door Chris Bruijnus

DEN HAAG — Zonder de door hem begeerde notulen van een afspraak tussen de Amerikaanse en Nederlandse autoriteiten over het lot van de Amerikaanse sergeant Jack Green, is de Nederlandse advocaat van Green, mr. J. Hofdijk, gistermiddag naar de Verenigde Staten gevlogen.

„Ik kan heel kort zijn: er zijn geen notulen van, noch enige notities over een dergelijke afspraak“, zei landsadvocaat mr. J. L. de Wijkerslooth gistermiddag voor de afdeling rechtspraak van de Raad van State. Bij deze instantie had Hofdijk een procedure aangespannen op grond van de Wet openbaarheid van bestuur, teneinde de stukken boven water te krijgen.

De afspraak waarvan Hofdijk zo graag iets op papier zou hebben, werd op 7 juni gemaakt op het ministerie van defensie. Dit gebeurde tijdens een gesprek van de Amerikaanse vertegenwoordiger John Raus met staatssecretaris J. van Houwelingen en de hoge ambtenaar mr. J. Fledderus.

Een bemiddelaarster voor Green, het D66-Eerste-Kamerlid mevrouw J. Tiesinga-Autsema, liet later weten dat afgesproken was dat de als deserteur te boek staande Green, indien hij zich meldde, gemakkelijk 'administratief ontslag' kon krijgen uit de dienst. Tiesinga had dit van Van Houwelingen vernomen.

Op haar advies meldde Green zich ook twee weken geleden weer bij het Amerikaanse leger. Hij was bij de militaire autoriteiten vorig jaar in moeilijkheden geraakt doordat Nederlandse beambten informatie over zijn homoseksuele relatie hadden doorgebrieft. Deze problemen leidden uiteindelijk tot een zelfmoordpoging van de 29-jarige Amerikaan en zijn wegblijven van de basis Soesterberg.

Koude douche

Green en zijn achterban vertrouwden het oordeel van Tiesinga, mede omdat zij meldde dat het gesprek op het ministerie 'formeel' was en dat er notulen van waren gemaakt. „Aan ons heeft zij inmiddels verteld zich vergist te hebben wat betreft die notulen“, had mr. De Wijkerslooth gistermiddag als koude douche voor de tegenpartij in petto. Aangezien Tiesinga geen gehoor

had gegeven aan de oproep ter zitting te verschijnen, bleef in het duister wat zij nu precies gehoord had en van wie. Pas na de zitting bracht een bode een telefax, die de senator gisteren vanaf haar vakantieadres in Luxemburg aan het ministerie van defensie had gestuurd. Zij zei daarin niets over notulen te weten. Wel bevestigde ze van Van Houwelingen en Raus te hebben gehoord dat het voor Green eenvoudig zou zijn ontslag te krijgen indien hij zich weer meldde.

Maar toen de bode bij de Raad van State arriveerde (overigens drie uur nadat de fax op het ministerie was ontvangen) had mr. Hofdijk op advies van de staatsraad zijn procedure al ingetrokken en was de zaak geschorst. Verontwaardigd door de afwezigheid van Tiesinga kondigde de Haagse advocaat aan, het Kamerlid te zullen dagvaarden voor een gerechtelijk vooronderzoek. „Voor de rechter-commissaris zal zij dan onder ede moeten verklaren wat ze nu precies in deze zaak heeft gehoord“, aldus Hofdijk.

De Nederlandse vriend van de Green toonde zich zwaar aangeslagen. „Door niet te verschijnen wilde Tiesinga haar politieke carrière en die van de staatssecretaris beschermen. In zo'n koehandel wordt met mensen geen rekening gehouden. Ik wordt hier fysiek onpasselijk van.“

Hoorzitting

Enkele minuten later vertrok Hofdijk naar New York, waar hij vandaag in een eerste hoorzitting voor een militaire rechtbank zal optreden als civiele verdediger van Green. Diens Amerikaanse legeradvocaat had de Haagse raadsman dringend verzocht de afspraken tussen de Amerikaanse en Nederlandse autoriteiten op papier mee te nemen. Want op de eerste 'hearing' wordt al min of meer besloten of Green wegens desertie voor de krijgsraad moet verschijnen. Gezien de slechte behandeling die de sergeant heeft gekregen sinds hij zich weer bij het leger meldde, vreest zijn achterban dat alle afspraken geschonden zullen worden.

Hofdijk vertegenwoordigt Green mede op verzoek van diens vader. Deze heeft in de Verenigde Staten inmiddels een onderzoek van het Congres naar de gang van zaken geëist en bemiddeling gevraagd van de democratische presidentskandidaat Jesse Jackson.

kwam in moeilijkheden nadat Nederlandse beambten informatie over zijn homoseksuele relatie doorgaven aan de legerleiding van de basis Soesterberg. Hij meldde zich vorige week weer bij het Amerikaanse leger in West Duitsland, na maanden afwezig te zijn geweest. Afgelopen woensdag werd Green plotseling op een vliegtuig naar de VS gezet. Wegens een motorstoring moest het toestel echter in Frankfurt landen. Volgens vriend Albert werd de sergeant daarop voor de nacht geboeid en bijna naakt in een cel gegooid. „Na deze behandeling, die tegen elke afspraak indruist, heeft Jack geen enkel vertrouwen meer in een goede afloop van de zaak“, aldus Albert.

Green meldde zich pas weer bij het leger nadat hem verzekerd was dat Amerikaanse vertegenwoordigers een akkoord hadden bereikt met de Nederlandse defensie-ambtenaar, J. Fledderus. Daarin zou staan dat de sergeant administratief ontslag uit de dienst kon aanvragen en dat dit waarschijnlijk op korte termijn zou worden verleend.

Deze mondelinge afspraak is volgens de bemiddelaarster, het D66-Eerste Kamerlid mevrouw Tiesinga-Autsema, op het ministerie genoteerd. Fledderus ontkende gisteren echter tegenover de Nederlandse advocaat van Green, J. Hofdijk, dat dergelijke aantekeningen bestaan. De raadsman heeft daarop een procedure bij de Raad van State aangespannen om de notulen boven water te krijgen. De zaak dient dinsdag.

'VS mishandelen homo-sergeant'

TR

18/6

Amerikaanse leger

TR

Het Amerikaanse leger in Soesterberg en in West Duitsland kan strafeloos de meest elementaire mensenrechten van homofielen schenden op Nederlands en Westduits grondgebied. Indien de Amerikanen hiervoor niet door de Nederlandse en Westduitse regering ter verantwoording kunnen worden geroepen wordt het hoog tijd hen in Soesterberg de wacht aan te zeggen. Anders zijn wij Nederlanders medeplichtig.

Amsterdam

H. C. J. Koning

Van een onzer verslaggevers

DEN HAAG — De in gevangenschap verkerende Amerikaanse sergeant Jack Green, die deze week van West-Duitsland naar de Verenigde Staten is vervoerd, heeft in een telefoongesprek met zijn vriend in Amsterdam verklaard beestachtig te worden behandeld.

Green is sinds zijn gevangenschap regelmatig geboeid en mag niet meer dan zijn onderbroek dragen. Verder zou hij zijn vernederd en bedreigd. Na aankomst donderdagavond in de VS is hij overgebracht naar een militaire gevangenis in Philadelphia. De 29-jarige Amerikaan

Sergeant Green vrij

Amerikaan krijgt verblijfsvergunning ^{FE} 23/6

Van een onzer verslaggevers
DEN HAAG, NEW YORK - De Amerikaanse sergeant Jack Green, die vorig jaar in moeilijkheden kwam toen zijn superieuren door Nederlandse beambten op de hoogte werden gesteld van zijn homoseksuele relatie, is ontslagen uit de dienst. Dit heeft zijn Nederlandse advocaat J. Hofdijk, die Green bij zijn rechtszaak in New York zou bijstaan, laten weten. Hofdijk haalde de sergeant gisteravond laat van de legerbasis McGuire in New Jersey. De sergeant moest eerst nog een laatste medische keuring ondergaan. De hoorzitting die gisteren in de zaak-Green gehouden zou worden werd afgelast.

Druk op de Amerikaanse militaire autoriteiten van de Nederlandse regering en de media heeft waarschijnlijk geleid tot de beslissing Green vrij te laten. Na de Nederlandse heeft ook de Amerikaanse pers geschreven over het lot van de sergeant, die bij de basis Soesterberg als deserteur te boek stond. Het PPR-Tweede-Kamerlid Lankhorst en zijn D66-collega Groenman hebben staatssecretaris Van Houwelingen gevraagd Green van reisdocumenten en een ticket naar Nederland te voorzien. Dat is ons land verschuldigd aan de sergeant, menen de parlementariërs. In ieder geval krijgt Green een verblijfsvergunning voor Nederland.

Werkgroep uit fikse kritiek op aids-beleid van Washington

WASHINGTON (Rtr) - De voorzitter van president Reagans bijzondere aids-werkgroep, James Watkins, heeft de Amerikaanse regering donderdag verweten dat zij te traag heeft gereageerd op de opkomst van deze dodelijke ziekte en te weinig geld beschikbaar heeft gesteld voor de bestrijding van de aids-epidemie. Watkins kritiseerde de regeltjes van de overheid die een tijdig antwoord op de epidemie in de weg staan.

Watkins is een van de dertien leden van de presidentiële commissie voor de HIV (aids)-epidemie. In een donderdag aangeboden rapport zijn 579 aanbevelingen opgenomen die volgens Watkins de belastingbetalers jaarlijks 2,9 tot 3,1 miljard dollar zouden kosten. In de in februari ingediende begroting 1988/89 heeft de regering twee miljard dollar uitgetrokken voor de strijd tegen aids.

Een van die aanbevelingen is dat de bestaande federale antidiscriminatie wetgeving wordt verscherpt en uitgebreid om aids-slachtoffers te beschermen. „Niemand zal zich zomaar laten testen, of de namen van haar of zijn seksuele partners opgeven als kan worden vermoed dat men baan en huis kwijtraakt als gevolg van een positieve uitslag”, aldus Watkins.

NVL bedenkt maatregelen om Aids-risico te verrekenen

AMSTERDAM (ANP) - De Nederlandse Vereniging van Levensverzekeraars (NVL) heeft een commissie aan het werk gezet die voorstellen moet doen voor het verrekenen van het risico van Aids in het verzekeringsstelsel. De adviezen van de commissie zullen onder meer gevolgen hebben voor het aannamebeleid van de verzekeringsmaatschappijen en voor de premies en de uitkeringen bij levensverzekeringen.

Dat zei NVL-bestuurslid S. van Vuure vandaag in Amsterdam op een congres over Aids en het bedrijfsleven.

Behalve de genoemde maatregelen overwegen de levensverzekeraars de vorming van een apart fonds voor het opvangen van de te verwachten extra claims door overlijdens als gevolg van Aids. In de periode tussen 1992 en 2001 houden de verzekeraars, afhankelijk van de ramingen over de verspreiding van het Aidsvirus onder de bevolking, rekening met een strop van 700 tot 2.400 miljoen gulden.

De verzekeraars kunnen hier tegen volgens Van Vuure niets doen, omdat het besmetten (seropositieven) betreft die zich al verzekerd hebben en die zich dagelijks nog verzekeren. Het verzekerde bedrag van 200.000 gulden, dat de NVL aanhoudt als grens voor Aids-tests, biedt de verzekeraars hier tegen maar een gedeeltelijke bescherming, aldus Van Vuure.

Aidsconferentie: 'pas beginfase van een wereldwijde epidemie'

STOCKHOLM (GPD) - We zitten nog maar in de beginfase van een wereldwijde epidemie, een epidemie waarvan de eerste tien jaar alle redenen geven om bezorgd te zijn voor de toekomst. Jonathan Mann, directeur van het Aidsprogramma van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO), gaf de vierde internationale Aidsconferentie gisteravond een sombere start mee. Volgens hem zullen er in de loop van dit jaar 150.000 nieuwe gevallen van Aids bijkomen, evenveel als er tot nu toe sinds de ontdekking van de ziekte werden geregistreerd. Man had nog meer schokkend cijfermateriaal: volgens een

voorzichtige schatting zijn op dit moment vijf miljoen mensen met het Aidsvirus besmet. De komende vijf jaar zullen er nog eens minstens een miljoen bijkomen.

Meer dan 7000 onderzoekers, afkomstig uit 140 landen, zijn een week lang in Stockholm bijeen om de laatste wetenschappelijke gegevens over Aids uit te wisselen. Vorige Aidsconferenties zijn daarmee cijfermatig verre overtroffen. Wereldwijd zijn alle krachten gemobiliseerd om de dodelijke ziekte te bestrijden. Maar het is volgens Man nog te vroeg om tevreden te zijn over de bereikte resultaten.

Onderzoekingen hebben aangetoond dat explosieve epidemieën van Aids mogelijk zijn als in een gemeenschap de gedragspatronen voorkomen die verantwoordelijk zijn voor de overdracht van het virus.

„En dan is het waarschijnlijk dat enkele honderden miljoenen mensen in de wereld een gedrag vertonen dat hen kwetsbaar maakt voor Aids”, aldus Man. Daarbij toonde hij zich vooral bezorgd voor de toekomst van een aantal Oosteuropese en Aziatische landen. Aids dook daar enkele jaren later op dan in de westerse wereld en in de meeste Afrikaanse landen.

VS-sergeant behandeld 'als Al Capone' Vrijgelaten Jack Green wil na 'nachtmerrie' snel naar Nederland

door Chris Bruijnus

NEW YORK, DEN HAAG - „Bij de tussenstop in Frankfurt, op weg naar de States, werd ik echt behandeld als een zware misdadiger. Mijn bewakers deden of ik Al Capone was, ik werd geboeid en bijna naakt in een kleine cel gegooid. En 's nachts kwamen ze steeds naar me kijken, alsof ze naar een beest loerden in de die-rentuin. 'Waar zit die flikker?', hoorde ik ze dan vragen. Ik was geschokt. Het was horrible.”

De Amerikaanse sergeant Jack Green (29) bekwam gisteren op een hotelkamer in New York van de „nachtmerrie” waarin hij twee weken leefde en waaruit hij woensdag bij zijn vrijlating uit de legerbasis McGuire in New Jersey ontwaakte. Terwijl zijn Nederlandse advocaat J. Hofdijk alles in het werk stelde een paspoort voor hem te regelen, zodat hij naar Nederland kan reizen, vertelde de sergeant zijn verhaal. Zoals bekend raakte Green vorig jaar in moeilijkheden nadat Nederlandse douanebeambten aan de legerleiding van zijn basis Soesterberg doorgaven dat de sergeant een homoseksuele relatie in Amsterdam onderhield.

„Ik had toen zes jaar in dienst gezeten, had een goede carrière gemaakt en had het ook perfect naar mijn zin. Natuurlijk wist ik dat homoseksualiteit een probleem was in het leger, maar ach, dat was zo moeilijk te bewijzen. En ik nam uitgebreide voorzorgsmaatregelen, vermeed bijvoorbeeld elk contact met homoseksuele soldaten. Want elk jaar werd er een heksenjacht op homoseksuelen gehouden op de basis. Ik werd nooit verdacht.”

„Maar toen de informatie over mijn relatie in het kamp was doorgedrongen, nam met uitzondering van twee collega's iedereen direct afstand van me. Ik was hotelmanager, maar kreeg ander, veel zwaarder werk: 11 tot 13 uur per dag vrachtauto's lossen. Ik werd ook het slachtoffer van allerlei pesterijtjes. In januari was ik zo in de war, dat ik niet meer wilde. Ik zag geen mogelijkheden meer en deed een zelfmoordpoging. Op advies van een Nederlandse dokter ben ik niet meer naar de basis teruggegaan.”

Bemiddeling

Het D66-Eerste Kamerlid mevrouw J. Tiesinga-Autsema wierp zich als bemiddelaarster op en probeerde voor Green ontslag uit de dienst te krijgen. Een bezoek aan een Amerikaanse militaire arts mondde echter uit in het bevel zich direct weer op Soesterberg te melden. De sergeant weigerde, waarop het leger hem twee dingen ten laste legde: desertie en het niet opvolgen van een bevel.

Opnieuw na bemiddeling van mevrouw Tiesinga besloot Green zich in februari te melden bij de Amerikaanse ambassade in Den Haag. Hij werd naar Wiesbaden gebracht om na enkele dagen te worden ontslagen uit de dienst. Maar daar kreeg hij te horen dat het weken, zo niet maanden zou duren eer hij de dienst kon verlaten. Green ontsnapte en dook onder in Amsterdam.

Toen bemiddelaarster Tiesinga voor de derde keer verklaarde dat er een oplossing was bereikt, aarzelde de sergeant. Hij vertrouwde zijn landgenoten niet meer. Tiesinga hield echter vol dat er deze keer harde afspraken tussen de Nederlandse en Amerikaanse overheid bestonden, onder meer dat Green in afwachting

van zijn ontslag uit de dienst 24 uur per dag contact met zijn achterban mocht onderhouden.

In gezelschap van het Kamerlid meldde Green zich op 9 juni weer, dit keer in het Westduitse Sembach. „We werden door vijf officieren afgehaald. Die gaven echter geen antwoord toen Tiesinga vroeg onder wat voor omstandigheden ik zou worden opgesloten. En op haar vraag naar het telefooncontact, verklaarden ze dat ik een paar keer per week mocht bellen. Goed he?, zei Tiesinga tegen mij. Maar ik vroeg

me af wat er met de 24 uur-afpraak was gebeurd.” Green werd medisch onderzocht, in de handboeien geslagen en voor een militaire rechter gebracht. Deze besliste dat hij in de militaire gevangenis Coleman Barracks in Mannheim zou worden opgesloten. „Ik schrok, want die gevangenis heeft een slechte reputatie. Toen ik er aankwam werd ik door zes bewakers opgevangen. Ik kreeg direct beledigende opmerkingen in de trend van 'he, ik ben je liefje niet' naar mijn hoofd. Ze schreeuwden tegen me en behandelden me als een beest.”

De sergeant werd in een cel gezet in het zwaarst bewaakte deel van de gevangenis. „Daar stond totaal niets in, behalve een toilet en een wasbak. Geen bed. Met een deken en een kussen heb ik zo zes dagen alleen in mijn ondergoed gezeten. 's Morgens was dat knap koud, maar ik kreeg geen extra deken. Op de tweede dag iekte het, waardoor de vloer onder water kwam te staan. Daardoor kon ik ook niet meer zitten. Ik mocht het pas vijf uur later opdeuken.”

Bij de sporadische keren dat hij zijn cel mocht verlaten, werd Green steeds met handen en benen in de boeien geslagen. „Ik mocht een telefoonnetje plegen met mijn advocaat, maar kreeg te horen dat de verbinding gelijk zou worden verbroken als ik iets over mijn toestand zou zeggen.” Na zes dagen hoorde Green dat hij naar zijn vaderland zou worden overgevoerd. Zwaar geboeid werd hij naar een militair vliegtuig gebracht. Een bewaker vertelde hem gehoord te hebben dat het de Amerikaanse minister van defensie Frank Garlucci zelf was geweest die had bevolen Green over te brengen. „Ik moest onder de Hollandse controle vandaan.”

Na een motorstoring landde het toestel in Frankfurt waar de veranderingen een nieuw dieptepunt bereikten. Green: „De volgende dag werd ik naar McGuire gevloegen. Ook hier zat ik in mijn ondergoed, maar dat was niet erg, want het was er erg heet. In mijn cel had ik een soort scheepskooi om op te slapen, maar zonder matras.”

De militair was inmiddels bang geworden dat hij jaren zou moeten zitten. Er leken geen afspraken te bestaan en op zijn vergrijpen stond meer dan twintig jaar gevangenisstraf. Een eerste hearing voor een militaire rechtbank stond al op de rol. Maar afgelopen woensdag kwamen enkele bewaarders hem vertellen dat hij zich gereed moest maken om die dag nog te worden vrijgelaten. Green: „Ik geloofde het niet. Toen hoorde ik voor de tweede keer de naam van de minister van defensie. Een kolonel zei: hij moet snel weg, opdracht van Garlucci.”

Green weet niet wat precies de doorslag heeft gegeven bij zijn vrijlating. „Misschien druk van de Nederlandse regering, maar ik denk dat de verhalen in de pers het belangrijkste waren. Na de Nederlandse begonnen deze week ook de Amerikaanse kranten, met de Washington Post voorop.”

MEDISCH ADVISEUR BEDRIJF GESCHORST NA UITSPRAKEN IN AIDS-INFO

Ohra zou alle homo's verzekering weigeren

Van onze verslaggevers
AMSTERDAM — Ohra Verzekering heeft maandag zijn medisch adviseur P. de Klerck geschorst, omdat hij heeft gezegd dat Ohra homoseksuele mannen een levens- en begrafenisverzekering weigert, ook als ze niet besmet zijn met Aids. De Klerck deed zijn uitspraken in het blad Aids-info, een door het ministerie van WVC betaalde uitgave die via de Gay-Krant en de homo-organisatie COC wordt verspreid.

Het COC noemt de schorsing in een eerste reactie „boeiend”, maar heeft er nog geen vertrouwen in dat het Ohra-beleid wezenlijk anders is dan De Klerck heeft gezegd. Voor het Tweede-Kamerlid L. Groenman (D'66) was het nieuws aanleiding het kabinet te vragen Ohra te verbieden homoseksuele mannen te weigeren.

Ohra wil nu eerst onderzoeken of De Klerck, de man die voor Ohra het medisch acceptatiebeleid bepaalt, de gewraakte uitspraken inderdaad heeft gedaan. Als dat zo is, distantieert de Ohra zich volledig van diens woorden, zo heeft directeur drs R. Hinse maandagavond laten weten. Ohra betreurt de onrust die door de „al of niet vermeende” uitspraak van De Klerck is ontstaan. „Het Ohra-beleid was en is er niet op

gericht om homoseksuele mannen a priori te weigeren op grond van hun seksuele geaardheid”, aldus Hinse. De directie had De Klerck nog niet te pakken kunnen krijgen voor zijn commentaar. Ze verwacht in de loop van deze week de resultaten van het onderzoek tegen hem.

Studie

„Aids is in de eerste plaats een groot maatschappelijk probleem, dat Ohra zich ten zeerste aantrekt”, aldus Hinse. „Zoals bekend wordt daarnaast door alle verzekeraars gestudeerd op de gevolgen voor de gehele branche. Uiterste zorgvuldigheid staat daarbij steeds voorop. Uitspraken van onze medisch adviseur, zoals die thans op ons zijn overgekomen, voldoen zeker niet aan dit laatste criterium.”

In het interview in Aids-info heeft De Klerck gezegd dat Ohra homoseksuele mannen een levens- of begrafenisverzekering weigert, omdat ze horen tot de risicogroep die meer kans dan gemiddeld loopt te worden besmet met het Aids-virus. Ook als een homoseksuele aanvrager van een levensverzekering kan aantonen dat hij op dat moment niet is besmet, wil Ohra toch de polis kunnen weigeren, aldus De Klerck.

Uit het stuk blijkt dat Ohra al een begrafenispolis heeft geweigerd aan een man die meedoet aan een wetenschappelijk onderzoek naar Aids. In het kader daarvan is zijn bloed onderzocht op besmetting met het virus. De man is niet besmet, maar deelname aan het onderzoek alleen was voor Ohra reden de polis te weigeren.

Meegewogen

Volgens De Klerck is het niet voldoende om potentiële polisvragers te vragen naar eventuele besmetting met het Aids-virus. „In feite is de hele risicogroep verzekeringsmedisch en verzekeringswiskundig onverzekerbaar, omdat niet valt te schatten welk deel van de groep de ziekte zal krijgen”, zegt hij in het blad. Volgens De Klerck vraagt Ohra niet speciaal naar seksuele voorkeur van potentiële aanvragers, maar wanneer ze uit zichzelf daar blijf van geven wordt dat meegewogen.

Levensverzekeraars hebben onderling besloten zoveel mogelijk met het Aids-virus besmette personen te weigeren voor polissen die uitkeren bij overlijden. Het beleid is dat de polisaanvraag wordt geweigerd wanneer iemand aangeeft dat hij of zij is besmet. Afgesproken is verder dat een polis in principe

wel wordt verkocht wanneer iemand opgeeft dat een eventuele test negatief was (geen besmetting). Verzekeraars behouden zich dan wel het recht voor iemand opnieuw te laten testen. Het beleid van Ohra gaat veel verder. Volgens De Klerck is zo'n nieuwe test niet relevant, omdat betrokkenen tot de risicogroep behoren.

Woordvoerder W. van Ginkel van het COC vindt, naar aanleiding van dit geval, dat minister Korthals Altes van Justitie zijn verantwoordelijkheid ontloopt. De minister heeft naar aanleiding van kamervragen begin deze maand gezegd dat er alleen een taak voor de overheid is als het testen van personen voor een particuliere verzekering leidt tot maatschappelijk ongewenste gevolgen. „Dit is zo'n gevolg, maar de minister doet niets”, aldus Van Ginkel. „Er wordt hier wel degelijk gediscrimineerd op seksuele geaardheid.”

Van Ginkel wil dat de Ohra duidelijk maakt welke richtlijnen zij wel hanteert, als ze zich distantieert van de uitspraken van De Klerck. „Het is niet de eerste keer dat er signalen zijn van dit beleid. Als het een incident is, laat men dan duidelijk zijn over de werkelijke criteria”, aldus Van Ginkel.

Kinderbescherming wil aids-test vóór plaatsing in gezin

Van onze redactie samenleving
AMSTERDAM — De Raad voor de kindbescherming in Amsterdam is van plan kinderen op aids te gaan testen voor ze in een pleeggezin worden geplaatst. Het gaat daarbij om kinderen die niet ouder zijn dan zes maanden, en van wie één of beide ouders seropositief zijn of tot de risicogroepen horen, bijvoorbeeld omdat ze verslaafd zijn aan harddrugs.

Het plan voor de aids-test is beslist nog geen officieel beleid, liet de Raad gisteren met klem weten. Wat overigens niet wil zeggen dat de kans groot is dat het dat binnenkort wel zal worden. De test zou dan een onderdeel worden van het gebruikelijke onderzoek naar de gezinsomstandigheden.

Ouders die geen toestemming willen geven voor het testen van hun kind, wil de Raad voor de kindbescherming door tussenkomst van het openbaar ministerie tijdelijk uit de ouderlijke macht laten zetten. De test kan dan onder het tijdelijke gezag van de kindbescherming worden uitgevoerd.

In Amsterdam zijn de afgelopen tijd al verschillende kinderen die in een kindertehuis op plaatsing in een pleeggezin wachtten, op aids getest. Het ging daarbij om kinderen van wie één of beide ouders seropositief waren, of van wie de ouders tot de risicogroepen hoorden. De Amsterdamse vertrouwensarts A. Koers, lid van de begeleidings-

commissie 'Kinderen van drugsverslaafde ouders', ontkent dat het testen van kinderen vóór plaatsing in een pleeggezin, al een wijdverbreide praktijk zou zijn. „De discussie over wel of niet testen speelt bij mijn weten op dit moment alleen in Amsterdam, omdat daar nu eenmaal relatief veel drugsverslaafde ouders wonen. Het gaat bovendien om maar een hele kleine groep kinderen. Het is echt niet zo dat in het hele land alle kinderen worden getest.”

Dat de Raad voor de kindbescherming, die deel uitmaakt van de commissie 'Kinderen van drugsverslaafde ouders', nu toch vast het plan heeft opgevat een aids-test te vragen, vindt hij 'voorbarig'. Volgens Koers zal het voornemen van de kindbescherming waarschijnlijk niet worden overgenomen door de rest van de commissie.

De kwestie van de aids-testen werd eind vorige week in de Tweede Kamer aangezwengeld door het CDA-Kamerlid Janmaat-Abée. In Kamervragen stelde mevrouw Janmaat dat het 'praktijk geworden is' dat centrales voor pleeggezinnen en soortgelijke instanties een non-aidsverklaring eisen voor ze een kind in een pleeggezin plaatsen. Voor seropositieve kinderen en kinderen zonder non-aids verklaring zouden de centrales niet meer willen bemiddelen. Of dat inderdaad het geval is, is onduidelijk. De centrales waren gisteren niet voor commentaar bereikbaar.

Kamervragen over Aids-testen bij pleegkinderen

DEN HAAG (ANP) — Instanties die bemiddelen bij het onderbrengen van kinderen in pleeggezinnen eisen een verklaring van de betrokken jongere, dat deze niet is besmet met het Aids-virus. Als die verklaring niet wordt gegeven of de jongere seropositief is, wordt niet voor hem of haar bemiddeld. Ook de Raden voor de Kinderbescherming, A. verlangen een Aids-test.

Het CDA-kamerlid Janmaat-Abée stelt dit in schriftelijke vragen aan de bewindslieden van Justitie en Volksgezondheid. Volgens haar is het praktijk geworden dat de centrales voor pleeggezinnen en soortgelijke instanties zo'n verklaring vragen. Kinderrechtters geven hun goedkeuring aan dergelijke onderzoeken als zij een besluit nemen over de ondertoezichtstelling van jongeren, die met de kindbescherming in aanra-

king zijn gekomen, aldus het CDA-kamerlid. Mevrouw Janmaat meent dat deze gang van zaken niet strookt met het beleid van het kabinet met betrekking tot Aids-tests. Bovendien kunnen kinderen die seropositief zijn bevonden niet meer terecht in pleeggezinnen of gezinsvervangende tehuizen. Het CDA-kamerlid verwijst naar de Raad voor de Kinderbescherming in Amsterdam, die heeft besloten kinderen een Aids-test af te nemen als onderdeel van een onderzoek naar gezinsomstandigheden. Als ouders hun medewerking weigeren zoeken de Raden voor de Kinderbescherming het Openbaar Ministerie de ouders tijdelijk het gezag over hun kind te ontnemen. De test wordt dan zonder toestemming van de ouders afgenomen, omdat het kind onder het gezag van de raad valt, aldus Janmaat-Abée.

Chr. gereformeerden stappen uit de GOS

door Aldert Schipper

HARARE – De christelijke gereformeerde kerken hebben hun lidmaatschap van de gereformeerde oecumenische synode (GOS) opgeschort. Deze mededeling heeft de christelijke gereformeerde afgevaardigde ds. J. Westerink uit Bunschoten gisteren in Harare gedaan.

De gedelegeerden van de orthodoxe presbyteriaanse kerk uit de Verenigde Staten en de christelijke gereformeerde prof. dr. W. H. Velema stapten demonstratief uit de bijeenkomst op. Voor hen was het niet genoeg dat aan de gereformeerde kerken de eis gesteld werd hun mening over homoseksuele praktijken in te trekken. De eis van de gereformeerde oecumenische synode slaat onder meer op een besluit van de gereformeerde synode uit eind 1980, waarbij uitgesproken werd dat ook praktiserende homo's voluit kerklid kunnen zijn.

De GOS stelt de gereformeerden volgens het gereformeerde delegatieds. Marja van der Veen-Schenkeveld voor een keus tussen de GOS en „onze homoseksuele kerkleden“.

De Amerikaan John Galbraith zag ook een keus voor zich, namelijk tussen „onze moeder“, waarmee hij de gereformeerde kerken bedoelde en „onze Vader in de hemel“. Vooral de sprekers van de orthodoxe presbyteriaanse kerk en enkele zwarte Afrikanen drongen aan op

strengere maatregelen wegens de tolerantie die de gereformeerde kerken in Nederland jegens de homo's tentoonspreiden.

Prof. Velema vatte de uitspraak van ds. Van der Veen op als een duidelijk teken hoe erg het met de gereformeerden is gesteld. Hij vergeleek de gereformeerde kerken met een gezin waarin de vader en moeder de kinderen geen leiding meer geven. „De gereformeerde delegatie had tenminste kunnen beloven dat zij aan de synode zou vragen meer richting te geven. Maar dat hoor je niet“.

De orthodoxe presbyteriaan G. I. Williamson wilde de Nederlanders vlot veroordeeld zien. „Homoseksualiteit is een gruwel voor God, net als bestialiteit. Zelfs onder heidene is het niet toegestaan“. Volgens hem zou ook de apostel Paulus de gereformeerden nu uit de GOS hebben verwijderd. Ook de Nigeriaan Iyostyom uit Achimeku pleitte voor een snelle verwijdering van de gereformeerden. „Was er maar een teken van berouw“, riep hij uit. „Maar ik hoor alleen maar een verdediging van de eigen opvattingen“.

De Zuidafrikanen bleken ten aanzien van de gereformeerden uit Nederland uiteen te vallen. De dopers, een groep afgescheiden kerken uit de jaren vijftig van de vorige eeuw, bleven eisen dat de Nederlanders zouden verdwijnen. De Nederduits gereformeerde kerk, de veruit grootste kerk in Zuid-Afrika, hoopt echter nog op bekering. Dr. Pierre Rossouw directeur oecumeni-

sche zaken van de Nederduits gereformeerde kerk, merkte op dat „mijn kerk zich heeft veranderd inzake de apartheid en dat de gereformeerden in Nederland zich kunnen bekeren op het punt van homoseksuele praktijk. Laat de delegatie beloven dat zij in de synode een bekering bepleiten zal“, zei Rossouw. De discussie was gisteravond begonnen op basis van twee rapporten, een streng meerderheids- en een wat milder minderheidsrapport. Dat laatste werd verdedigd door de Amerikaanse gereformeerde ds. Jack B. Vos. Zijn rapport, dat tenslotte werd aangenomen, geeft het interimcomité opdracht te onderzoeken of de gereformeerde kerken nog voldoen aan de eisen voor het lidmaatschap. Dat verslag moet gereed zijn vóór maart 1990 en komt ter tafel op de volgende bijeenkomst van de GOS in 1992. Behalve haar standpunt inzake homoseksualiteit wordt van de gereformeerde kerken gevraagd af te zien van hun uitspraak dat het rapport 'God met ons' een helder en confessioneel verantwoorde weergave is van de wijze waarop de Schrift verstaan wil worden.

Ds. Overeem: Advies over homofielen recht overeind

Van onze kerkredactie
LEUSDEN – De delegatie van de gereformeerde kerken in Nederland naar de Gereformeerde oecumenische synode in Harare heeft slechts de boodschap van de GOS naar Nederland overgebracht. Zij heeft er geen enkele aanbeveling aan gehecht.

Dit heeft de voorzitter van de gereformeerde synode, ds. E. Overeem, in een verklaring medegedeeld.

Die boodschap behest het verzoek het standpunt in te trekken, dat homoseksuelen ook volwaardig lid van de kerk kunnen zijn als zij niet in seksuele onthouding leven.

„Er is een boodschap van de GOS en de toezegging dat er een studierapport komt. De deskundigen voor internationale oecumene zullen zich er over moeten beraden welk voorstel zij het komend najaar aan de generale synode van Almere voorleggen,“ aldus ds. Overeem.

Hij benadrukt in zijn verklaring nog dat het pastoraal advies van de gereformeerde kerken over de omgang met de homofiele naaste dus nog recht overeind staat.

„Niemand heeft dat veranderd, ook de GOS niet. Los van alle formele overwegingen is de centrale vraag: mag de kerk ooit mensen laten vallen,“ aldus ds. Overeem in zijn verklaring.

Homoseksualiteit

Het rapport 'De crisis van het gezin' zegt: de kerk moet blijven zeggen dat homoseksueel gedrag ingaat tegen Gods wil (Trouw 8 juni). Hoe weet deze commissie dat dit Gods wil is? De bijbel zegt er niets over. Ja, men zal dan wel weer met Genesis, Leviticus en Paulus op de proppen komen. Maar daar gaat het niet over liefde tussen homofielen. Verder zegt het rapport, dat de kerk moet laten zien, dat ze zich bewust is van de zware beproevingen die haar homoseksuele leden verduren, doordat ze in seksuele onthouding moeten leven. Hoe vaker je deze zin leest, hoe waanzinniger deze zin wordt. Laten zien dat je je bewust bent van de zware beproevingen van een homofiel die niet mag vrijen van deze commissie. Die commissie erkent nota bene dat het zware beproevingen zijn. Maar, geen nood, we zullen voor je bidden, warmte en geborgenheid geven. Wat zijn dat voor mensen, die zo willen beschikken over het liefdes- en gevoelsleven van anderen. Laat de GOS zich niet meer bemoeien met homofielen. Nee, er is ander werk voor de GOS. Laat de GOS onder leiding van Runia en Velema eens uitspreken dat de wil van God in Deuteronomium: 'rente vragen aan landgenoten is verboden', nu eindelijk eens gehoorzaamd moet worden. Laten Runia, Velema en anderen proberen te leren niet zo arrogant met de wil van God om te springen, als het gaat om mensen, die zo kwetsbaar zijn. Geen wonder dat de kerken leeglopen.

Schiermonnikoog

Nanne ter Huizen

GOS (3)

Na thuiskomst uit Harare heb ik kennis genomen van de verslaggeving in Trouw over de GOS-zittingen in Harare. Naar mijn oordeel is daarin sprake van onvolledigheid en eenzijdigheid. Ik stel er prijs op met name op twee punten te wijzen:

1. Vier voltallige delegaties hebben aan de Avondmaalsviering niet deelgenomen. Daaronder waren ook de afgevaardigden van de Venda-kerk, de zogenaamde zwarte Dopperkerk. Tot deze delegatie behoorde ook ds. G. Drayer. Het lijkt mij goed dat als de naam van dr. Nico Smith en die van mij genoemd worden, daaraan die van dr. A. Kruyswijk wordt toegevoegd. Ook hij onthield zich van deelname. De krant is niet de plaats om motieven voor onthouding van het Avondmaal te bediscussiëren. Mijn standpunt is dat, evenals in een gemeente de moeilijkheden vóór de Avondmaalsviering uit de weg geruimd moeten worden, dit ook in de GOS moet geschieden. Ik heb nimmer gezegd dat ik mij van het Avondmaal onthield vanwege de aanwezigheid van de Gereformeerde delegatie.

2. Op donderdag 9 juni heeft de delegatie van de Christelijke Gereformeerde Kerken onder leiding van ds. J. Westerink een persconferentie gegeven, om 5 uur n.m. kort nadat de bespreking van de positie van de Gereformeerde Kerken in de GOS was afgerond. Tijdens die persconferentie is mij door de verslaggever van Trouw gevraagd of mijn weggaan uit de synodezaal beoogd was als een demonstratie. Ik heb ten stelligste ontkend dat dit als een demonstratie bedoeld was. Na drie dagdelen discussiëren met een voor ons uitermate pijnlijke afloop heb ik de stilte gezocht om te verwerken dat wij nu buiten de GOS staan. Ondanks dit duidelijke antwoord, dat door andere verslaggevers wel is weergegeven, heeft hij die mij de vraag stelde, toch het bericht over een demonstratief vertrek verspreid.

Apeldoorn prof. dr. W. H. Velema

Overeem onder vuur na belofte aan GOS

Van onze kerkredactie
AMSTERDAM – De voorzitter van de gereformeerde synode ds. E. Overeem is danig in het nauw door de gebeurtenissen bij de Gereformeerde oecumenische synode in Harare, vorige week. Van verschillende kanten wordt hem verweten dat hij de homoseksuelen in feite wilde ruilen voor de stoel van zijn kerk in de GOS.

Met de latere ontkenning dat hij de homo's heeft laten vallen kreeg Overeem bovendien nog het verwijt dat hij kolen en geiten probeert te sparen. In Harare verklaarde Overeem bereid te zijn de synode thuis voor te stellen het besluit dat ook praktiserende homoseksuelen voluit kerklid kunnen zijn, te herzien. Daarmee kregen de gereformeerde kerken in Nederland van de GOS nog even respijt; had Overeem gezegd dat deze kwestie echt een gepasseerd station is en dat de zijnen vasthouden aan het gewraakte pastorale rapport 'In liefde trouw' uit 1980, dan had de meerderheid van de GOS hen laten vallen.

Tot vanuit de leden van zijn moderamen, ds. G. Ridderbos en ds. J. Bosman, is Overeem publiekelijk geëerd. Volgens beiden moesten de gereformeerde kerken spoedig dui-

Ds. E. Overeem

delijk maken dat ze niets zullen 'herzien'. Daarmee mocht zelfs niet worden gewacht tot de najaarszitting van de synode - dit vanwege de verontrusting onder homoseksuele gereformeerden die roepen dat het liberale standpunt van hun kerk toch weer schijn blijkt.

Overeem heeft inmiddels minstens zijn moderamenleden kunnen overtuigen dat het allemaal wel meevalt; de roep om een extra synodebijeenkomst wordt thans van die kant niet meer gehoord. Maar de onrust in de kerken is nog niet weg

en gisteravond beraadden Overeem en zijn perschef H. Verburg zich nog over de laatste punten en komma's van een verklaring die de onrust weg moet nemen: Overeem laat de homo's niet in de steek.

Wel had hij de leden van de GOS iets „laten zien van onze worsteling met de homofilie, met homofiele mensen. Ook al vormen zij een stukje van de gebrokenheid van de wereld, wij kunnen hen toch niet in de kou laten staan? (...) Hoe helend kan de gemeente van Christus zijn in haar openheid voor hen?“, schreef hij in het Reformatorisch Dagblad.

Na de dreiging van uitgestoten te worden, beschouwde de Nederlandse gereformeerde delegatie het als een zekere overwinning dat men niet werd afgesneden, maar dat de andere GOS-leden nog eens wilden proberen met medicijnen de Nederlanders van de dwalingen hun weegs te genezen.

Voor velen in zijn kerk moet de suggestie van 'ziekte' aan het adres van de gereformeerden en hun homoseksuelen reden zijn het GOS-milieu de rug toe te keren. Maar Overeem is geen 'breker'; zijn toezegging van een nieuw gesprek thuis leverde slechts een gedeeltelijke overwinning op: vier kerken verlieten de GOS. Overeem spreekt daarom toch van een „gezamenlijke nederlaag“

'Politie moet begrip opbrengen voor mishandelde homo'

door Anja van der Aa

„Een politieagent moet zich met een slachtoffer van potenrammerij kunnen identificeren. Dan gebeurt er wel iets met een aangifte“, zegt advocate mr. A. Bierenbroodspot. Zij verdedigt het slachtoffer in een potenramzaak, die vandaag dient voor de Amsterdamse politierechter.

De verdachte in deze zaak zou vorig jaar maart in het Oosterpark met een bouwvier homoseksuelen bedreigd en mishandeld hebben. Een van de slachtoffers deed aangifte. Bierenbroodspot: „Hij vertelde me dat nog meer jongens door dezelfde man mishandeld waren, en twee ervan waren bereid ook aangifte te doen.“

Veel potenrammers hebben tot nu toe een rechtszaak kunnen ontlopen. Alleen op heterdaad betrapte verdachten konden enkele uren worden vastgehouden. Het gevolg was dat veel zaken geseponeerd werden.

„Ik heb veel gesprekken gehad met justitie en politie over het potenrammen. Ik wilde niet dat mijn zaak als een gewone mishandeling afgewerkt werd, zoals de politie dit gewoonlijk doet. Potenrammen valt onder 'lichte mishandeling' (artikel 300 van het Wetboek van strafrecht), maar ik vond dat er sprake was van 'bedreiging met een misdrijf tegen het leven gericht' (artikel 285). De maximale straf op grond van beide artikelen is twee jaar. Maar toepassing van artikel 285 vergroot de mogelijkheden om op te treden. Een dader kan op grond van dit artikel wel voorlopig worden vastgehouden en vaak komt hij juist dan tot verklaringen“, aldus Bierenbroodspot.

De verdachte in de zaak van vandaag kon volgens justitie en politie inderdaad op grond van artikel 285 worden vastgehouden. Twee maanden geleden werd hij alsnog gearresteerd. Bierenbroodspot: „Een nacht was hij in hechtenis en toen heeft hij ook een verklaring afgelegd.“

Briefje

Al tien jaar heeft de advocate te maken met gevallen van potenrammerij. „Ik krijg veel jongens aan de lijn die in het park lastig gevallen zijn. In een paar gevallen heb ik mij

ermees bemoeid. Al gauw kreeg ik de indruk dat de politie weinig doet met een aangifte. Hetzelfde gebeurde in de jaren zeventig met verkrachtingen. De dader wordt naar huis gestuurd en krijgt na enige tijd een briefje met het verzoek nog eens te komen praten. Maar dat doet hij bijna nooit. Er gebeurt niet veel meer dan wanneer er procesverbaal wordt opgemaakt voor fietseren waar dat niet mag“, zegt Bierenbroodspot.

De „slechte ontvangst“ bij de politie is volgens de advocate een van de redenen waarom er weinig aangifte van potenrammen gedaan wordt. De Amsterdamse politie wordt overigens wel steeds homovriendelijker. Sinds kort zijn er speciale politiemensen om slachtoffers van seksueel geweld op te vangen.

Schaamte

Veel slachtoffers doen geen aangifte omdat ze niet durven te zeggen wat er gebeurd is. Bierenbroodspot: „Zij schamen zich en voelen zich nogal in hun identiteit aangetast. Een aframmeling heeft psychische gevolgen. En die zijn veel erger dan de bloedneus die hij eraan overhoudt. Ook mijn cliënt heeft na een jaar nog last van het misdrijf.“

Jaarlijks zijn er honderden gevallen van potenrammerij in de hoofdstad. Het aantal aangiftes is beduidend kleiner. „Nog geen tien keer is vorig jaar aangifte gedaan van geweld tegen homo's“, zegt woordvoerder Klaas Wilting van de Amsterdamse politie, die slachtoffers ook wijst op de mogelijkheid op grond van artikel 285 aangifte te doen.

„Maar dat nu een potenrammer moet voorkomen op grond van dit artikel, wil nog niet zeggen dat dit voortaan altijd kan. Elke aangifte van homoseksueel geweld zal als een mishandelingzaak bekeken worden.“

Het persbericht van het COC waarin staat: „Indien de rechter van mening is dat er inderdaad sprake is van bedreiging met een misdrijf tegen het leven gericht, is er een mogelijkheid geschapen om het potenrammen aan te pakken“, noemt Wilting „voorbarig“.

„De zaak die nu dient is zeer specifiek. Slachtoffers van homoseksueel geweld moeten gewoon aangifte doen en duidelijk zijn. Dan kunnen wij iets doen.“

Amsterdamse justitie gaat harder optreden tegen „potenrammers“

Van onze verslaggever
AMSTERDAM — Het Openbaar Ministerie in Amsterdam gaat harder optreden tegen „potenrammers“ (personen die homoseksuelen bedreigen of mishandelen). Voortaan zullen potenrammers systematisch worden vervolgd wegens „bedreiging met een misdrijf tegen het leven gericht“. Tot nu toe werd hun meestal slechts eenvoudige mishandeling te laste gelegd.

Het nieuwe beleid van justitie betekent dat personen die worden verdacht van het bedreigen of mishandelen van homoseksuelen, ook zonder ontdekking op heterdaad kunnen worden aangehouden. Bovendien kunnen de verdachten van dit delict — omschreven in artikel 285 van het Wetboek van Strafrecht — in voorlopige hechtenis worden genomen. Na een aangifte van eenvoudige mishandeling kan de politie de verdachte alleen oproepen om te worden gehoord.

Officier van justitie mr. P. Kortenhorst maakte woensdag op een zitting van de politierechter duidelijk dat het politie en justitie ernst is met het aanpakken van potenrammers. Voor de rechter moest een dertigjarige Amsterdammer verschijnen die ervan wordt verdacht ten minste drie keer homoseksuelen te hebben bedreigd. Dat zou zijn gebeurd in het Oosterpark in Amsterdam-Oost. De man zou homoseksuelen hebben geslagen en hebben bedreigd te schieten als ze niet snel maakten dat ze wegwamen.

Om zijn bedreigingen kracht bij te zetten, zou de man met een bultpees en een ketting hebben gezwaaid. De verdachte was steeds vergezeld van een bouwvier. Hem wordt het zwaardere delict — bedreiging met een misdrijf tegen het leven gericht — te laste gelegd. Het is overigens niet voor het eerst dat het Openbaar Ministerie in een geval van potenrammerij dit zwaardere gekwalificeerde delict te laste legt.

Het letsel dat de slachtoffers opliepen, viel volgens de officier nogal mee. De zaak tegen de verdachte werd op zijn verzoek voor onbepaalde tijd aangehouden, omdat de man net was teruggekeerd van vakantie en zich nog niet had kunnen verzekeren van de bijstand van een advocaat.

De nieuwe justitiële aanpak van het potenrammen is voor een belangrijk deel te danken aan de activiteiten van de Amsterdamse advocate mr. A. Bierenbroodspot. In april vorig jaar benaderde zij het Openbaar Ministerie over het probleem dat aangiften van potenrammerij doorgaans tot niets leidden. In het overleg met justitie werd bereikt dat het delict voortaan zwaarder zou worden gekwalificeerd.

Mythe

De aangiftebereidheid onder de slachtoffers van potenrammen is gering. Volgens mr. Kortenhorst kunnen de oorzaken daarvan worden gezocht in enerzijds de behoefte aan anonimiteit van het slachtoffer, anderzijds in de nog steeds levende mythe dat de politie homo-vijandig is.

„De politie doet flink zijn best om die mythe te doorbreken“, aldus de officier. Aan elk districts bureau van politie in Amsterdam zijn speciale contactpersonen inzake anti-homoseksueel geweld aangesteld. Er wordt een campagne gehouden waarin de aandacht wordt gevestigd op anti-homoseksueel geweld. De campagne richt zich intern op de politie en door folders en actieve voorlichting op het publiek.

Bij hulpinstellingen voor homoseksuelen kwamen in de drie zomermaanden van 1987 in totaal zeventig meldingen van geweld binnen. Ongeveer dertig gevallen speelden in Amsterdam.

Veel homo's uiten onvrede over politie bij aangifte geweld

AMSTERDAM (ANP) — Veel homoseksuele mannen die aangifte doen van anti-homogeweld, zijn niet tevreden over de manier waarop ze door de politie worden behandeld. Dat blijkt uit het jaarverslag over 1987 van de Stichting „Op je flicker gehad?“, een meldpunt voor mannen die worden geconfronteerd met anti-homoseksueel geweld.

Bij deze stichting kwamen vorig jaar 114 telefonische meldingen van anti-homogeweld binnen, waarvan 51 uit Amsterdam. In 36 gevallen ging het daarbij om „potenrammerij“. Verder kwamen er 28 meldingen van psychische terreur, 13 van beroving en 11 van verkrachting binnen. In 15 gevallen werd er een wapen gebruikt. Bij 41 procent van de meldingen werd aangifte gedaan bij de politie. Vierendertig procent van de bellers noemde de politie „niet ter wille“.

De stichting „Op je flicker gehad?“ noemt het opmerkelijk dat de politie aangiftes van psychisch geweld zelden serieus neemt. „De oorzaak hiervan kan zijn dat de politie haar taak om strafbare feiten op te sporen serieuzer neemt dan haar taak om hulp te bieden aan degenen die dat behoeven.“

De stichting heeft in maart vorig jaar ook een enquête gehouden onder 186 homoseksuele mannen in het Amsterdamse uitgaansleven naar ervaringen met anti-homogeweld. Ruim 60 procent hen zei één of meerdere malen hiermee te maken te hebben gehad. In totaal maakten zij melding van 132 geweldservaringen. In 62 gevallen ging het om schelden, in 32 gevallen om potenrammerij, in 16 gevallen tot pogingen daartoe, in 14 gevallen om benadeling of achterstelling en in 16 gevallen om bedreiging. Door de enquêteerden werd in 14 gevallen aangifte gedaan bij de politie.

Hulp aan homoseksuelen kan beter

(Van een onzer verslaggeefsters)

UTRECHT — De doorsnee-hulpverlener reageert niet adequaat op hulpvragen van lesbische vrouwen. Het komt zeer regelmatig voor dat een vrouw eerst uitgebreid haar lesbische voorkeur moet uitleggen, voor een therapeut oor heeft voor haar werkelijke vragen en problemen.

„Omdat de meerderheid van de bevolking hetero is, gaan veel hulpverleners er in eerste instantie bijna automatisch vanuit dat de cliënt die voor hen zit om over haar relatie-problemen te praten 'wel met een man zal vrijen'. Als dat niet zo blijkt te zijn, schieten veel hulpverleners tekort omdat ze te weinig inzicht hebben in de specifieke problemen van een lesbische relatie.“

Om dat manco te verhelpen

verscheen onlangs 'Lust, last, keuze' een bundeling van (voornamelijk) Amerikaanse artikelen waarin hulpverleners voorbeelden geven van 'die specifieke problemen in een lesbische relatie'. Het boek is wel speciaal bedoeld voor hulpverleners: het staat bol van het jargon en allerlei mogelijke 'behandelingsmodellen'.

Seksualiteitsproblemen van lesbische paren zijn uiteraard deels niet anders dan die van hetero-stellen. Naarmate een relatie langer duurt wil het vuur nog weleens doven of wordt het (liefdes)leven een sleur. Toch overtuigen de schrijfsters wel van het nut van zo'n boek door het aangeven van een aantal specifieke problemen.

Veel vrouwen die van vrouwen houden hebben, toen ze dat bijvoorbeeld aan ouders of collega's vertelden, te maken gekregen met afwijzende of geschokte

reacties. Die over het algemeen heel wat minder aangenaam zijn dan wat een meisje te horen krijgt dat trots komt vertellen verkering te hebben met een willekeurige jongen. Zulke reacties werken uiteraard door, al is het natuurlijk lang niet altijd zo dat die een heel leven lang zwaar op de lesbische schouders zullen rusten. Maar veelal zal het lesbisch-zijn toch een leven lang verklaard of gezegd moeten worden, terwijl een hetero nooit wat uit hoeft te leggen.

Ook het 'coming out' probleem komt aan de orde. „Als men eenmaal uit is gekomen, is de vraag hoe ver je uit moet komen een steeds weerkerende bron van spanning“, aldus één van de schrijfsters. Veel homo's verzwijgen hun seksuele voorkeur nog steeds en dan vooral voor collega's, uit angst om gepasseerd te worden bij promoties. Dat kan voor veel ellende zorgen in je persoonlijke leven.

De omgang met ouders en andere familie van de partner zorgt in veel relaties voor spanningen. Voor lesbische paren is dat probleem vaak pijnlijk en uitzichtloos. Het gebrek aan begrip dat de ouders van beide partners vertonen of, erger nog, de ouders van één vrouw, levert vaak een enorme spanning op in een relatie. Soms verbreekt een lesbische vrouw de banden met haar ouders omdat die haar seksuele voorkeur en dus ook haar levensgezellin niet accepteren.

Een leek zou misschien denken dat twee vrouwen seksueel minder problemen met elkaar hebben dan sommige vrouwen die met mannen vrijen, maar de schrijfsters in 'Lust, last, keuze' bestrijden dat. Vrouwen verschillen onderling uiteraard ook in hun opvattingen van wat lekker en prettig is, en als het klassieke probleem van 'de één wil vaker dan de ander' tussen twee vrouwen speelt, signaleren de

hulpverleners veel schuldgevoelens, daar de lust om vaker te vrijen opgevat wordt als 'mannelijk geïdentificeerd gedrag'.

In de reguliere hulpverlening werd lesbisch vroeger automatisch gelijkgesteld met problematisch. Dat vooroordeel zal bij veel hulpverleners inmiddels hopelijk wel verdwenen zijn, aldus de verschillende schrijfsters, maar het ontbreekt hulpverleners toch nog vaak aan kennis, inzicht en inlevingsvermogen in de specifieke problemen van lesbische vrouwen.

'Lust, last, keuze' werd uitgegeven door de Schorerstichting en uitgeverij An Dekker. Sinds 1985 loopt bij de Schorerstichting, landelijk bureau voor homoseksualiteit, een preventieproject dat zich richt op de kwaliteitsverbetering van de hulpverlening aan lesbische vrouwen.

Nederland schijn-tolerant

nr 24/6

Lef nodig om voor je homoseksualiteit uit te komen

door Elmy Lieverink

Morgen komen circa tienduizend lesbische vrouwen en homoseksuele mannen naar Delft om te laten zien dat homoseksualiteit bestaat, dat zij bestaan.

Het doel van de landelijke demonstratie en manifestatie is tweeledig. Enerzijds om homoseksualiteit zichtbaar te maken, anderzijds als emancipatie-activiteit voor homoseksuelen zelf. Een keer per jaar met zovelen zijn, geeft steun, zoveel zelfs dat circa 25 procent van de deelnemers die dag uitkiest om voor het eerst de straat op te gaan als lesbische vrouw of homoseksuele man. Als je mensen ernaar vraagt vindt men dit een goede reden om zo'n dag te organiseren. Het is ook daarom dat er voor vrouwen een apart feest, naast het gemengde feest, wordt georganiseerd. Vrouwen voelen zich onder elkaar veiliger en meer op hun gemak als zij voor het eerst laten weten lesbisch te zijn. Bovenstaande duidt al op de problemen die homoseksualiteit nog steeds in onze samenleving geeft. Veel mensen zeggen homoseksualiteit prima te vinden, 'natuurlijk, het zijn toch gewone mensen'. Als je hier verder op in gaat, blijken er toch wel grenzen te zijn aan de acceptatie. Een enkel voorbeeld: 'hij moet niet zo met dat handje lopen' of 'ze moeten elkaar niet op straat gaan zoenen' of 'ze hoeven toch niet te demonstreren, alles is toch prima geregeld'. Het komt erop neer dat men niet geïnteresseerd is in wat mensen tussen de lakens doen, als homo's zich verder maar fatsoenlijk (=onopvallend) gedragen. Komt homoseksualiteit nog dichterbij, dan veranderen de opvattingen: In veel families moet strijd worden geleverd door de jonge vrouw of man, die homoseksuele gevoelens bij zichzelf ontdekt. Drama's voltrekken zich rond vragen hoe je toch homo kunt worden (schuldgevoelens bij de ouders), dat het maar een bevestiging is (na een mislukte heteroliefde), over het uitsterven van de familienaam of geen kleinkinderen.

Liefde

Nog altijd leidt homoseksualiteit van zoon of dochter tot breuken of ernstige verkoeling in de relaties. Gelukkig soms ook tot intiemere relaties, omdat er vanaf het moment

van 'bekennen' over gevoelens en emoties kan worden gepraat. De Delftse organisatie koos voor het thema 'Nederland schijntolerant'. Het themaboek, getiteld 'Er is meer liefde dan je denkt', werd geschreven door Bart Makken en uitgegeven bij de Woelrat. Het boek bestaat uit gesprekken met personen uit de omgeving van homoseksuele mannen en lesbische vrouwen. Zo sprak hij met een leerling van een homoseksuele leraar, met een ouderpaar van een homoseksueel kind, met een buurman en een ex-partner. Het thema was de leidraad van de interviews. Verkoop via de boekhandel kan voldoende verspreiding garanderen.

Nabije omgeving

Het Roze Front Delft hoopt op deze wijze mensen die met homoseksualiteit te maken hebben te bereiken. Wij, homoseksuelen, weten het zelf wel. We moeten ons richten op onze nabije omgeving. De gesprekspartners in het boek bevestigen het nut van het hebben van meer kennis over homoseksualiteit. Zij stellen dat de nadere kennismaking tot een meer positieve opvatting leidt. De samensteller van de bundel constateert dan ook dat het een goede zaak zou zijn als meer mensen voor hun homoseksualiteit zouden durven uitkomen. Dan zal blijken dat iedereen wel iemand kent die homo is en kan in het ideale geval, iedereen haar of zijn mening in positieve zin bijstellen. We zouden dan een eind op weg zijn. Echter, velen komen niet uit voor hun homoseksuele gevoelens, kennelijk zijn de drempels nog te hoog, de vooruitzichten te zwart. Ons inziens de beste reden om het genoemde thema te kiezen. Men zegt er geen moeite mee te hebben, maar als het puntje bij paaltje komt, wordt de vrijheid van homoseksuelen toch beknod. We hoeven slechts te wijzen op het voorstel van wet Gelijke Behandeling, nog steeds vertroebelen uitzonderingsclausules de goede intenties. Wanneer wordt de identiteit van de christelijke instelling aangetast, op welk moment wordt de homoseksuele gediscrimineerd? De homo/lesbische beweging is duidelijk: liever geen wet dan deze met uitzonderingen. Overigens, voegt het iets toe aan bestaande wetgeving? Op z'n juridische merites kan ik het voorstel niet beoordelen, maar ik maak me sterk dat er in de praktijk iets zou veranderen.

Het laatste zijn we nu net wel op uit.

Veel hebben we niet te verwachten van onze landelijke politiek zolang onze eigen minister van justitie voorstellen doet die op vooroordelen zijn gebaseerd. Korthals Altes is namelijk van mening dat homoseksuele paren geen kind moeten kunnen adopteren. Evenals de Britten denkt hij kennelijk dat homoseksualiteit te leren of te propageren valt. Niets is minder waar, de gesprekspartners uit het reeds genoemde themaboek, zeggen dat hun eigen heteroseksualiteit door kennismaking met homoseksualiteit eerder wordt bevestigd dan dat er sprake is van twijfel over de eigen gevoelens.

De conclusie is duidelijk: als meer mensen uitkomen voor hun homoseksuele gevoelens weten heteroseksuelen beter dat ze hetero zijn. En hier kan toch niemand iets op tegen hebben?

Emoties

Maar waarom moeten er dan zoveel bij elkaar komen op die ene dag in het jaar? Wetenschappers zijn het er niet over eens of je met homoseksuele gevoelens wordt geboren of dat er sprake is van een culturele bepaaldheid. Cultuur moet dan worden opgevat in de brede zin des woords, zelfs de hele Westeuropese samenleving die homoseksualiteit zou hebben 'uitgevonden', enige eeuwen geleden. Het voert te ver om een historische beschouwing hierover te houden, maar zeker is wel dat het veel homoseksuelen geen laars kan schelen waar 'het van komt'. De emoties die men voelt voor het eigen geslacht spreken voor zich, daar heb je mee te leven. De een kan daar gelukkig mee leven. Een ander sluit zich door de week op in de kast en ondergaat een gedaanteverandering in het weekend. De volgende onderdrukt de gevoelens, trouwt soms of leeft een eenzaam leven. Ik heb gewezen op de omstandigheden waaronder homoseksuelen nu moeten leven: er is nog steeds moed voor nodig om uit te komen voor je homoseksualiteit. Vele factoren bepalen de mate van lef die nodig is. De woonplaats, de (christelijke) familie, de werksituatie, de vriendenkring, de sportclub, te veel om op te noemen. Naarmate men sterker in de schoenen staat, wordt het minder bedreigend, kan men zich beter verdedigen en staande

houden. Nederland is nu in staat homoseksuelen volledig te accepteren, de vrijheid wordt beknod tot binnen de gemiddelde normen. Tolereren betekent zoiets als, 'nou, vooruit dan maar'. Slechts weinig mensen zeggen eerlijk wat ze ervan vinden, via een omweg kom je er vaak achter wat men werkelijk denkt.

Onze conclusie is dan ook dat Nederland schijntolerant is. Wat met de mond wordt beleden, blijkt nogal eens niet te stroken met de praktijk. Daarom is het nodig dat lesbische vrouwen en homoseksuele mannen minstens een keer per jaar, gezamenlijk, op straat zich als zodanig manifesteren. Een keer per jaar samen sterk om er de rest van het jaar weer tegenaan te kunnen als je er alleen voor staat. Alle steun van solidaire mensen is hierbij nodig, zoals een moeder die vorig jaar in Enschede met een bord liep, waarop stond: 'Mijn zoon is homo, bof ik even'. Je kunt er ook de positieve kanten van zien en ik kan u verzekeren dat die er zijn, tenzij je het leven als lesbische vrouw of homoseksuele man onmogelijk wordt gemaakt, helaas is dit nog te vaak het geval. Zodra er werkelijk sprake is van 'vrijheid blijheid' in de wereld, kunnen wij rustig thuis blijven en de krant lezen, wij gaan echt niet voor niks de straat op.

Elmy Lieverink is coördinator van het Roze Front.

Roze zaterdag verdrinkt in een golf van oranje

Daar komen de homo's!

nr 27

Door ROGER STRIJLAND en PETROUSCHKA WERTHER

Het klinkt nu een beetje vreemd om afgelopen zaterdag 'roze zaterdag' te noemen, maar dat was toch de welgemeende opzet van de organisatoren van de jaarlijkse homo-manifestatie, dit maal in Delft.

Afgaand op de ervaring van afgelopen jaren verwachtten de organisatoren van het Roze Front zo'n tienduizend mensen. Die hoop werd de grond ingeboord doorclat om half vier de voetbalfinale Nederland - Rusland begon. Het was de bedoeling dat om vier uur de manifestatie op het marktplein in volle omvang zou losbarsten.

Om half drie lopen oranje-geverfde enthousiastelingen te zingen op het plein. Daartussenin dwaalt een enkeling met een roze ballon of driehoekige roze oorbellen. Tegen drieën valt de stilte. Op het plein heerst een gespannen stilte: zouden ze komen, zo ja met hoevelen, en hoe zien ze eruit?

Half vier. Er klinkt gedruis uit een zijstraat. Opeens een grote bos glanzend roze ballonnen. Daar komen de homo's! Voorop beweegt het vrouwenfront. Oranjeklanten op de terrasjes gaan staan om te aanschouwen wat voorbijstroomt. Vanzelfsprekend veel roze, hier en daar een oranje accent. Ook de leuzen en spandoeken hebben een actueel karakter: 'Knullen knuffelen knullen, ook in München, lekker toch!' De stoet uit het smalle straatje lijkt eindeloos. Na de vrouwen volgen mannen in dames-avondtoilet, ietwat wankel op de hoge hakken en mooie jongens in korte broeken paraderen achter een vaandel.

Roze koeken

Driehoekige roze koeken kun je kopen, boeken van homo-schrijvers, Delfts-roze tegeltjes en T-shirts. Jonge Socialisten prijzen er hun partij aan: Roze komt van rood.

Het plein is nog niet voor een kwart gevuld. Vijftienghonderd personen, schat een aanwezige ordebevakker die het geheel belangstellend gadeslaat. Een ietwat teleurgestelde organisator vertelt dat de roze zaterdag, die dit jaar het thema 'Nederland schijntolerant' heeft meegekregen, nog steeds nodig is. Zo is er volgens hem het eeuwige uitstel van de wet gelijke behandeling en de uitspraak van aartsbisschop Simonis dat katholieke huisbazen homoseksuelen mogen weren. 'Bovendien bestaat nog steeds het beeld dat AIDS een homo-ziekte zou zijn'.

De beslissing van minister Korthals Altes (justitie) dat homoseksuele paren geen kinderen mogen adopteren is bij het Roze Front eveneens in het verkeerde keelgat geschoten. 'Er is altijd een 'maar'. We mogen wel samenwonen maar gelijke rechten krijgen we niet'.

Vier uur. Burgemeester Van Walsum betreedt het podium. Hij

heeft net wat grappen gemaakt over de gemengde kleuren van de dag als een luid gevoel uitbarst bij voetbalkijkers in de hoek: Gullit heeft gescoord.

Als de opwindingsgolf geluwd begint hij zijn toespraak over de schijntolerantie van Nederlanders, en de gewraakte clause 28 in Engeland. Maureen Oliver, vertegenwoordigster van de Britse lesbische beweging, zet later de 'bevoerde situatie' in Engeland uiteen. De clause maakt het onmogelijk 'opzettelijk homoseksualiteit te bevorderen, dan wel materiaal te publiceren dat de bedoeling heeft homoseksualiteit uit te dragen'. Onlangs werd bijvoorbeeld nog het nieuwste nummer van de popgroep de Communards van verschillende Britse zenders geweerd, omdat de tekst ervan zegt dat er meer bestaat dan hetero-liefde alleen.

De winkeliers hadden wegens al het oranje de boel gesloten, verschillende cafés deden dat om de manifestatie. Het Roze Front was daarover nogal verontwaardigd: 'Alsof we verdacht spul zijn. Ik weet zeker dat er anders gereageerd zou zijn als het om een EO-dag ging', aldus een van de organisatoren. 'Uit angst voor rellen zijn er op het marktplein geen taps, waardoor wij zijn genoodzaakt zelf voor drank en hapjes te zorgen. En dat terwijl we juist integratie nastreven.'

Na enkele optredens op de markt zette het oranje feestgevoel nog tot diep in de nacht door.

RAAD VOOR JEUGDBELEID DRINGT AAN OP UITBREIDING VVK-3

Minstens zestig meldingspunten voor kindermishandeling bepleit

Van onze verslaggeefster

DEN HAAG — Het aantal plaatsen in Nederland waar kindermishandeling kan worden gemeld, moet drastisch worden uitgebreid. Nu kunnen mensen zich wenden tot een tiental Bureaus Vertrouwensartsen. Volgens de Raad voor het Jeugdbeleid is dat te weinig. De raad stelt de regering voor het aantal meldingspunten uit te breiden tot minstens zestig en te spreiden over het hele land.

Bovendien wil de raad een meldingscode invoeren voor onderwijzers, crècheleidsters, artsen of andere hulpverleners. Een dergelijke beroepscode zou de richtlijn moeten bevatten om gevallen van mishandeling snel te melden, zelfs als er niet meer is dan een vermoeden van mishandeling. Het grootste probleem bij het opsporen van kindermishandeling is dat de mishandeling niet tijdig wordt gesignaleerd.

In het uitgebreide advies aan het kabinet pleit de Raad voor het Jeugdbeleid bovendien voor meer onderzoek. Uit cijfers van de vertrouwensartsen blijkt dat het aantal meldingen van mishandeling met 48 procent is gestegen. De artsen denken nog steeds slechts het topje van de ijsberg te kennen. De stijging van het aantal meldingen heeft niets te maken met uitbreiding van het verschijnsel. Kindermishandeling heeft altijd al bestaan. Maar door de grotere algemene aandacht voor bijvoorbeeld incest en andere vormen van mishandeling, maken mensen sneller melding van misstanden.

Geaccepteerd

Volgens voorzitter Mathilde van den Brink van de Raad voor het Jeugdbeleid kan mishandeling van kinderen slechts worden verklaard door een combinatie

van factoren. Geweld kan tot op zekere hoogte in de samenleving zijn geaccepteerd. Het zogenaamde tuchtigen van kinderen is lange tijd geaccepteerd als een geoorloofd middel om het kind te vormen.

In de beslotenheid en het isolement van veel gezinnen kunnen de problemen met de opvoeding de ouders te machtig worden. Ouders kunnen van generatie op generatie vertrouwd zijn geraakt met mishandeling. Sommigen hebben nooit anders geleerd dan te communiceren door middel van geweld. Het toepassen van geweld kan ook ontstaan uit een gevoel van wanhoop en machteloosheid. De raad vindt dat door betere voorlichting (bijvoorbeeld via Postbus 51) en steun aan ouders gewerkt moet worden aan een mentaliteitsverandering.

Voor de raad is alle geweld verwerpelijk, ook een lichte tik. Van den Brink: „Voor kinderen geldt ook het recht op erkenning van de integriteit van het eigen lichaam. Een keer een tik op de billen of op de vingers noemen wij geen mishandeling. Maar waar slaan gewoon wordt gevonden, is doorslaan een reëel risico.”

Voorlichting

Het advies is geschreven onder leiding van D. Dirkse, die pleit voor een aanpak op alle fronten. In de eerste plaats moet de voorlichting ook aan kinderen worden verbeterd. De hulpverlening moet beter toegankelijk worden gemaakt voor kinderen en ouders die problemen hebben met de opvoeding. Mensen die met kinderen werken moeten erin worden getraind de mishandeling van kinderen te signaleren.

De hulpverlening laat nogal eens ste-

ken vallen, doordat de bestaande voorzieningen niet zijn berekend op een groeiend aantal meldingen van mishandelingen. De raad pleit daarom voor een structureel en regulier overleg van hulpverleners, waartoe ook de politie hoort. Mensen die kinderen moeten verhoren, moeten worden bijgeschoold en de pakkans voor mensen die mishandelen moet groter worden.

Het instellen van een meldingscode voor hulpverleners is voor de raad van groot belang. Want door verbetering van de melding zal vermoedelijk ook duidelijk kunnen worden hoe groot de omvang van de mishandeling is. Nu variëren de schattingen tussen de twaalf en zestigduizend gevallen per jaar. De meldingen moeten worden gedaan bij de meldpunten die volgens de raad onder beheer moeten komen van lokale overheden.

De Raad voor het Jeugdbeleid had voor de presentatie van het advies ook deskundigen uitgenodigd. De scherpste kritiek op het advies van de raad kwam van vertrouwensarts dr. B. Sybesma. Hij vreest dat de oplossingen die de raad biedt te duur zullen zijn. Bovendien gelooft Sybesma meer in voorlichting dan in spreiding van het aantal meldpunten. „Het probleem is dat kindermishandeling niet wordt gesignaleerd.”

Dr. H. Baartman, hoogleraar voor kindermishandeling, prees de voorstellen van de raad teneinde een mentaliteitsverandering tot stand te brengen. Hij noemde het invoeren van een meldingscode een goed plan om de vrijblijvende opstelling van hulpverleners te doorbreken. Vertegenwoordigers van de Vereniging tegen Kindermishandeling en de Amsterdamse jeugdpolitie wezen vooral op verbetering van de preventie en hulpverlening door deskundigen.

In advies over jeugdbeleid

Meldingscode mishandeling kinderen bepleit

DEN HAAG, 3 juni — Er moet een meldingscode voor kindermishandeling komen. Die moet richtlijnen bevatten voor iedereen die in zijn beroep met kinderen werkt, zoals onderwijzers, artsen, kinderopvangwerkers en hulpverleners. Belangrijkste richtlijn moet zijn dat zodra er een vermoeden bestaat van kindermishandeling, dit wordt gemeld aan een meldpunt voor kindermishandeling. Het aantal van dergelijke meldpunten moet sterk worden uitgebreid.

Dat staat in het advies Kindermishandeling vermeldenswaard, dat de Raad voor het Jeugdbeleid gisteren heeft uitgebracht aan minister Brinkman, staatssecretaris Dees (WVC) en aan staatssecretaris Korte-van Hemel (justitie).

Volgens het advies heeft de overheid een preventieve taak ten aanzien van kindermishandeling. Zij zou voorlichtingscampagnes moeten voeren, bij voorbeeld via postbus 51, om het gebruik van geweld in gezinnen ter discussie te stellen. Daarnaast zou de deskundigheid van hulpverleners op het terrein van kindermishandeling moeten worden bevorderd. Kindermishandeling kan verschillende vormen aannemen — lichamelijke mishandeling of verwaarlozing, psychische en seksuele mishandeling — en leidt altijd tot fysieke of psychische gevolgen voor de slachtoffers, aldus de raad.

Politiefunctarissen zouden moeten leren hoe ze mishandelde kinderen het beste kunnen verhoren. J. Oost, adjunct-hoofd jeugdzaken van de rijkspolitie Amsterdam, bevestigde in een reactie op het advies de noodzaak hiertoe.

Hij wees op gevallen in „het recente verleden” waaruit volgens hem is gebleken dat de verhoortechniek van de politie op dit punt niet altijd optimaal is.

Een belangrijke rol bij de hulpverlening aan mishandelde kinderen spelen thans de bureaus Vertrouwensartsen. De raad pleit ervoor om deze bureaus om te vormen tot „meldpunten inzake kindermishandeling”. Zij zouden daartoe organisatorisch moeten worden ondergebracht bij de basisgezondheidsdiensten. Hun aantal zou moeten worden uitgebreid van 10 tot circa 60. Volgens drs. D.G. Dirkse, voorzitter van de commissie die het advies heeft opgesteld, zou dit voor een belangrijk deel door herschikking kunnen worden gefinancierd.

Het aantal meldingen van kindermishandeling is de laatste jaren sterk gestegen. Kwamen in 1983 nog 2.619 juist bevonden meldingen binnen, vorig jaar waren dat er al 5.200. De stijging zet zich dit jaar door, aldus de raad. Volgens de raad kan naar de werkelijke omvang van het probleem nog slechts worden gegist. (ANP)

Raad voor Jeugdbeleid: meldpunten kindermishandeling flink uitbreiden

(Van onze Haagse redactie)
DEN HAAG — Het aantal plaatsen waar (vermoedelijke) gevallen van kindermishandeling kunnen worden gemeld, moet drastisch worden uitgebreid. Ook moet er een meldingscode komen voor mensen die in hun beroep met kinderen te maken krijgen, zoals artsen en onderwijzers. Dat zijn enkele adviezen, die de Raad voor het Jeugdbeleid heeft uitgebracht aan minister Brinkman van WVC.

Het aantal meldingen van kindermishandeling is de laatste jaren sterk gestegen. In 1983 kwamen er ruim 2600 meldingen binnen, in 1987 waren dat er 5200 en dit jaar zal dat aantal vermoedelijk oplopen tot 7500. Voor de toekomst wordt rekening gehouden met tenminste 12.000 meldingen per jaar.

Uit de cijfers mag niet worden geconcludeerd, dat kindermishandeling vaker voorkomt dan in het verleden. Eerder is het zo dat de omgeving van het kind alerter reageert op verschijnselen, die wijzen op eventuele kindermishandeling. De vorming van tien bureaus van vertrouwensartsen, waar de meldingen kunnen worden gedaan, heeft de mogelijkheden tot aangifte aanzienlijk verruimd. Tien bureaus is volgens de Raad voor het Jeugdbeleid veel te weinig. De Raad stelt voor om de bureaus onder te brengen bij de basisgezondheidsdiensten, waarvan er ruim zestig zijn.

HOGLERAAR NOEMT ARREST HOGE RAAD „SCHOFFEREND”

VK - 11

„Vrouw mag seksueel in relatie niets willen”

Van onze verslaggever

AMSTERDAM — Wanneer een man in een relatie gemeenschap wil, dan moet de vrouw daaraan toegeven. Dat is de strekking van een arrest van de Hoge Raad over verkrachting binnen een relatie, een strekking die ronduit „schofferend” is, volgens prof. mr. H. van Maarseveen (hoogleraar staats- en bestuurskunde aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam). Het arrest stamt al van juni 1987, maar is pas onlangs volledig gepubliceerd.

Vrouwen mogen seksueel binnen een relatie niets willen, zo concludeert Van Maarseveen in een vlammeende aanklacht in het Nederlands Juristenblad tegen de Hoge Raadsheren die het arrest hebben opgesteld. „Wie zo schaamteloos mannen en vrouwen brutaliseren, verdienen het de schijnwerpers van de publieke aandacht op zich persoonlijk gericht te krijgen.”

Van Maarseveen vindt dat de portretten van de meesters Bronkhorst, De Waard, Jeukens, Beekhuis en Keijzer

„in de galerij der gerechtigheid vooralsnog geen plaats verdienen”. Deze juristen zijn „collectief maar ook individueel op dit arrest aan te spreken”. Hij pleit ervoor deze raadsleden („het woord „raadsheer” hou ik liever in reserve”) over te plaatsen.

De zaak was deze: een man heeft (naast zijn huwelijk) een langdurige relatie met een vrouw. De man wordt vervolgd wegens verkrachting van de vrouw, omdat hij haar met geweld en onder bedreiging met verder geweld („als je blijft tegenwerken, breek ik je arm”) heeft genomen.

Het gerechtshof sprak de man in hoger beroep vrij omdat de rechters er niet eenstemmig van overtuigd waren dat na de jarenlange relatie („een proces van aantrekken en afstoten”) de man nog onvoldoende kon voorzien dat de vrouw „definitief de relatie met hem wilde verbreken en mitsdien geen vleselijke gemeenschap meer met hem wilde hebben”.

De gedachtengang van het hof was

duidelijk, schrijft Van Maarseveen: „De vrouw, die een relatie met een man heeft, is gehouden tot seksueel gedogen zolang zij de man niet overduidelijk heeft doen weten, dat zij de relatie wil beëindigen.”

Straffeloosheid

De Amsterdamse procureur-generaal voorzag dat op deze manier de huidige straffeloosheid van verkrachting binnen het huwelijk nu ook al zou gaan gelden voor verkrachting binnen vaste, niet-huwelijkse relaties. Hij stelde daarop beroep in cassatie in bij de Hoge Raad. Maar die bleef het een zuivere vrijspraak vinden.

Van Maarseveen valt vooral over de uitleg van de Hoge Raad dat „geweldsuitoefening of gewelds dreiging niet altijd opzet hoeft te impliceren”. Van Maarseveen: „Het wordt nog doller door de opmerking dat de man niet had voorzien dat de vrouw geen sex meer met hem wilde hebben; dat was dan een

beslissing waaraan de raad zich gebonden achtte en waarom hij niet tot onzuivere vrijspraak concludeerde. Dus: al verweert de vrouw zich heftig, al moet de man grof geweld gebruiken om zijn zin te krijgen, opzet om haar tegen haar wil te nemen, is er daarom nog niet. Die zou er kennelijk pas zijn, als de man de overtuiging heeft dat de vrouw het voorgoed tussen hen uit wil hebben.”

Van Maarseveen noemt het arrest „sociaal schadelijk, brutaal en seksistisch”. Voor vrouwen heeft het, zegt Van Maarseveen, nu geen zin meer aangifte te doen van verkrachting binnen een relatie. „Alle goede wil van politie en Openbaar Ministerie wordt door dit arrest onderuit gehaald. Vrouwen zullen hun bescherming nog weer meer moeten zien te krijgen van de presidenten in kort geding en het civiele recht in het algemeen”, aldus de Rotterdamse hoogleraar.

Strafkamer wilde in verkrachtingszaak misschien wel, maar kòn niet casseren

De Hoge Raad is geen tovenaar

NRC
11

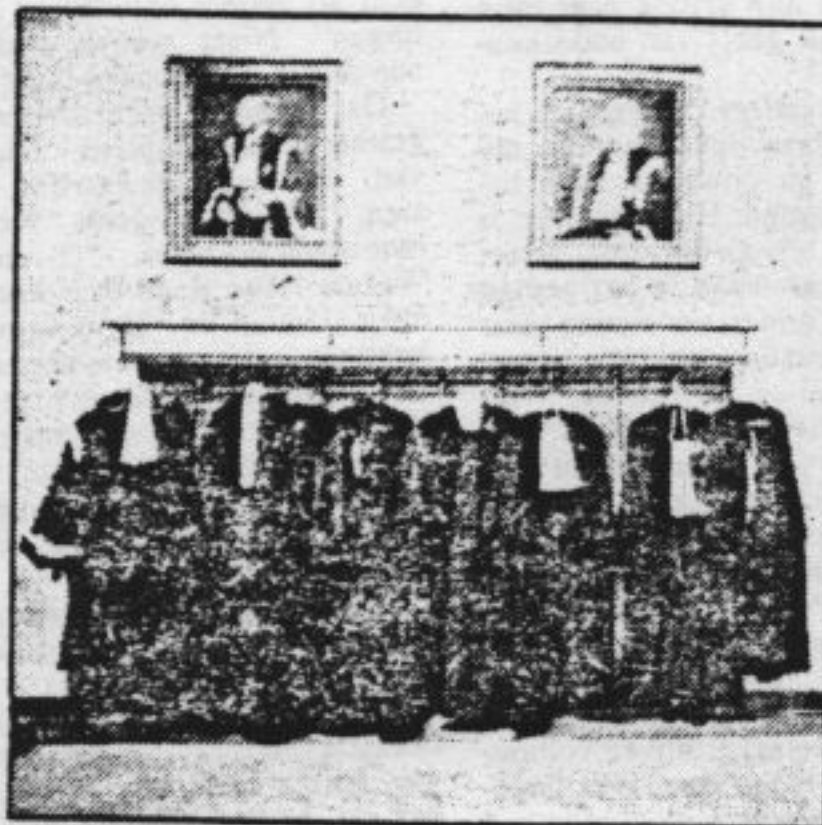
Na het lezen van het artikel van Dorien Pessers getiteld 'Ook de rechter is niet vrij van seksisme' op de opiniepagina van NRC Handelsblad van 12 juni en het op diezelfde pagina summierlijk weergegeven artikel van prof. mr. H. van Maarseveen in het Nederlands Juristenblad (NJB) van 11 juni onder de kop 'Een arrest dat schoffeert' moest ik onwillekeurig denken aan de film getiteld 'Ik weet niks, maar ik vertel alles', welke film volgens Aage Bijkaart omstreeks december 1973 in Parijs heeft gedraaid.

Beide auteurs vallen het verkrachtingsarrest van de Hoge Raad van 16 juni 1987 (N.J. 1988, 156) aan. Volgens mevrouw Pessers heeft de strafdokter van de Hoge Raad zich daarbij aan seksisme schuldig gemaakt. Zij raadt de leden van de strafdokter aan de lacunes in hun vak kennis weg te werken door het volgen van een cursus 'gender bias in the courtroom' en/of enkele weken dienstverlening aan de Stichting Tegen Haar Wil.

Prof. Van Maarseveen gaat nog veel verder. Hij noemt het arrest sociaal schadelijk, is voorts van oordeel dat de bruutheid van het arrest hand in hand gaat met het seksisme dat erachter schuilt, en ten slotte valt hij de raadslieden die het arrest hebben opgesteld persoonlijk aan. De portretten van hen verdienen volgens hem in de galerij der gerechtigheid vooralsnog geen plaats en tot slot verwijt hij de raadslieden culturele incompetentie. Het lijkt scherpzinnig en het klinkt ferm. Schijn bedriegt echter zelfs in de wetenschap. Persoonlijk ben ik niet vies van scherpe en harde aanvallen, maar een vereiste is daarbij wel dat men goede argumenten gebruikt. Wil men een scherpe aanval op een arrest van de Hoge Raad lanceren, dan is het niet voldoende om met sociaal-ethische desiderata en termen als seksisme aan te komen. Enige kennis omtrent de mogelijkheden en onmogelijkheden in de cassatie-rechtspraak is daarbij onontbeerlijk. Zo te zien moet gevreesd worden dat genoemde auteurs deze kennis missen.

Obiter dictum

Mevrouw Pessers schrijft dat tal van middelen de Hoge Raad ten dienste stonden om binnen de beperkingen van de cassatietechniek tot een andere uitspraak te komen. Desnoods had volgens haar een 'obiter dictum', een overweging ten overvloede, kunnen worden gewijd aan de morele

Een klacht over een verkeerde uitleg van het begrip verkrachting en een klacht waarin in wezen op dezelfde grond wordt gesteld dat ten onrechte is vrijgesproken, kan niet als een klacht over het strafrechtelijke begrip opzet worden beschouwd. De Hoge Raad vermag veel, maar hij is geen tovenaar. De beschouwing van Dorien Pessers in NRC Handelsblad en de persoonlijke aanval van prof. H. van Maarseveen op de vijf raadslieden van de strafdokter van de Hoge Raad in de zogenoemde verkrachtingszaak hebben dan ook weinig rechtswaarde.

Door
G. Spong

verwerpelijkheid van verkrachting en aan de seksuele wilsvrijheid van vrouwen.

Het is duidelijk dat mevrouw Pessers de strafrechtelijke jurisprudentie niet bestudeert. Talloos zijn de arresten van de Hoge Raad (ze worden vrijwel wekelijks gewezen) in verkrachtingszaken waarin strafmotiveringen van rechtbanken en hoven, die gewijd zijn aan die morele verwerpelijkheid en die seksuele wilsvrijheid, worden goedgekeurd. In verkrachtingszaken luidt de door de Hoge Raad goed bevonden strafmotivering immers vrijwel altijd, dat de verdachte een ernstige inbreuk op de lichamelijke en geestelijke integriteit van het slachtoffer heeft gemaakt en dat verkrachting een hoogst ernstig misdrijf is. Duidelijker kan het toch niet.

Zonder enig nadenken en zonder grond wordt dan ook de Hoge Raad van seksisme en mannenrechtspraak beschuldigd. Het door mevrouw Pessers verlangde 'obiter dictum' zou derhalve het intrappen van een open deur zijn geweest, nog daargelaten dat de Hoge Raad dan wel aan de gang kan blijven want buiten verkrachting zijn er massa's delicten op te noemen die moreel net zo verwerpelijk of nog verwerpelijker zijn.

Welke middelen de Hoge Raad verder ten dienste stonden vermeldt zij helaas niet. Ook prof. Van Maarseveen blijft hiermee ernstig in gebreke. Volgens hem is het zonneklaar dat de Hoge Raad het materieel geheel met het hof eens was en hij meent dat er mogelijkheden genoeg waren om te casseren. Hij komt niet verder dan op dit meest cruciale

punt, onder verwijzing naar de conclusie van de advocaat-generaal Leijten en de annotatie van prof. G.E. Mulder, te stellen dat deze strafdokter wel kon, maar absoluut niet wilde casseren.

Hoewel in de conclusie en in de annotatie inderdaad de mogelijkheid van vernietiging van het bestreden arrest betoogd wordt, bieden zij onvoldoende steun voor de krasse stelling dat de Hoge Raad wel kon, maar absoluut niet wilde. Vooropgesteld moet worden, want daar beginnen de problemen, dat de cassatiemiddelen van de procureur-generaal bij het hof niet scherp zijn geformuleerd. Ook advocaat-generaal Leijten onderkent dit.

Vervolgens moet worden vastgesteld dat zelfs Leijten in zijn conclusie eerlijkheidshalve toegeeft dat de motivering van de vrijspraak ook anders gelezen kan worden dan de procureur-generaal bij het hof, hijzelf, mevrouw Pessers en prof. Van Maarseveen hebben gedaan. Deze twee omstandigheden, de onscherpe formulering van de cassatiemiddelen en de diverse interpretatiemogelijkheden die het arrest van het hof bieden, zijn de oorzaak van een cassatie-technisch probleem, dat in de conclusie van de advocaat-generaal noch in de annotatie besproken wordt.

Aanwijzing

Dit probleem betreft de vraag of een ambtshalve cassatie bij een cassatieberoep van het openbaar ministerie (O.M.) ten nadele van de verdachte rechtens mogelijk c.q. toelaatbaar is. Hoewel er ar-

resten van oude datum zijn waaruit de conclusie getrokken zou kunnen worden, dat zulks volgens de Hoge Raad wel zou kunnen, heeft de Raad de laatste decennia vele arresten gewezen waaruit volgens diverse strafrechtgeleerden een aanwijzing te putten valt dat ambtshalve cassatie ten nadele van de verdachte volgens de Hoge Raad eigenlijk niet mag.

In de Memorie van Toelichting wordt in dit verband ten aanzien van art. 430 van het Wetboek van Strafvordering, volgens welke bepaling cassatieberoep tegen een vrijspraak is uitgesloten, het navolgende opgemerkt:

„De bepaling, dat cassatie is uitgesloten tegen eene rechtsgedige vrijspraak, gegeven op grond, dat niet bewezen is geoordeeld, dat de verdachte het hem te laste gelegde feit heeft gepleegd, is gehandhaafd. Een dergelijke uitspraak in het hoogste ressort gegeven, wordt als een door de verdachte verkregen recht gevoeld, en behoort onaantastbaar te zijn.”

Terecht merkt prof. Melai in zijn annotatie onder H.R. 8 juni 1971 (N.J. 1972, 218) op, dat achter deze passage in de Memorie van Toelichting „belangrijke onuitsproken rechtspolitieke waarderungen (schuilen), die in verband met de ontwikkeling van het strafrecht grondiger dienen te worden opgehelderd.”

In deze zaak kan derhalve met inachtning van deze jurisprudentiële regel, (sommigen spreken van een gewoonte of een neiging,) niet, althans niet zonder meer, worden aangenomen dat de Hoge Raad tal van middelen had of mogelijkheden genoeg had om te

casseren en wel kon, maar absoluut niet wilde casseren.

Prof. Mulder stelt weliswaar in zijn annotatie onder dit inmiddels veel besproken arrest, dat het hof niet heeft onderzocht of de verdachte met voorwaardelijke opzet heeft gehandeld, dat wil dus zeggen niet heeft onderzocht of hij bewust de aanmerkelijke kans heeft aanvaard dat zijn betrokken vriendin geen seks wilde.

Maar daarover was in cassatie door de procureur-generaal bij het Amsterdamse hof niet geklaagd. Overigens ook al zou hij dat wel hebben gedaan, dan zou de vrijspraak daardoor niet het karakter van een zuivere vrijspraak hebben verloren. Want daarvan is slechts sprake indien de rechter aan een in de telastlegging voorkomende wettelijke term een onjuiste, althans met het recht strijdige uitleg heeft gegeven. Een motiveringsgebrek, waartoe het nalaten van een onderzoek naar het bestaan van voorwaardelijke opzet gerekend moet worden, valt daar niet onder.

Welwillend

De regel of gewoonte dat de Hoge Raad zich gebonden acht aan het cassatiemiddel van het O.M. heeft in het verleden er wel eens toe geleid dat de Hoge Raad een cassatiemiddel van het O.M. zeer welwillend las teneinde nog binnen de grenzen van dit middel ten nadele van de verdachte te kunnen casseren.

Zodanig welwillende uitleg was hier niet mogelijk, omdat een klacht over een verkeerde uitleg van het begrip verkrachting en een klacht waarin in wezen op dezelfde grond gesteld wordt dat ten onrechte is vrijgesproken, met de beste wil ter wereld niet als een klacht over het opzet beschouwd kan worden. De Hoge Raad vermag veel, maar hij is geen tovenaar.

Het is betreurenswaardig, dat mevrouw Pessers, maar vooral dat prof. Van Maarseveen de belangrijke rechtspolitieke waardering, die achter voormeld standpunt van de Hoge Raad inzake de ambtshalve cassatie bij een O.M.-beroep schuilt, over het hoofd heeft gezien. Zij hebben op z'n minst genomen geen blijk gegeven dit probleem te hebben onderkend. Dit verzuim maakt dat de aanval van prof. Van Maarseveen, in het bijzonder door zijn persoonlijke gerichtheid, niet alleen een slecht doordachte aanval is, maar ook een onder de gordel.

De auteur is advocaat te 's-Gravenhage

Raadsheren van Hoge Raad mogen zich niet onschendbaar wanen

Door Henc van Maarseveen en Dorien Pessers

De rechtspraak van de Hoge Raad wordt beheerst door spelregels, die voor een deel door de rechters zelf zijn bedacht. Samen vormen zij de zogenoemde cassatietechniek. Die wordt door de *in-crowd* graag voorgesteld als zeer ingewikkeld. De regels kunnen dus gemakkelijk ook misbruikt worden. Bijvoorbeeld om zich erachter te verschuilen teneinde verantwoordelijkheden te ontlopen of om aan buitenstaanders het recht tot oordelen te ontzeggen.

Voor die verleiding is G. Spong bezwaken toen hij over het 'verkrachtingsarrest' in NRC Handelsblad van 15 juni schreef dat de Hoge Raad geen tovenaars is, die stelling onderbouwde met een cassatietechnisch argument en ons ondeskundigheid aanwreef.

Het is jammer dat het jubileumjaar van de Hoge Raad — 150 jaar — wordt ontsierd door zijn eigen strafkamer. We gunnen iedere organisatie haar feestjes en publiciteitscampagnes, maar de jubilaris moet zich wel een beetje geciviliseerd gedragen. Bijvoorbeeld jegens vrouwen. Daarin nu schied de strafkamer tekort.

Eerst is er het arrest, dat de man strafrechtelijke vrijheid garandeert als hij een vrouw, met wie hij een relatie heeft, verkracht (16 juni 1987, N.J. 1988, 156). Vervolgens komt er een uitspraak, die bepaalt dat de man ook vrijuit gaat als hij zijn vroegere echtgenote verkracht, nadat het echtscheidingsvonnis definitief is, maar nog niet is ingeschreven in de registers van de burgerlijke stand (9 februari 1988). In die lijn doorredenerend zou de man ook na scheiding van tafel en bed zijn vrouw met geweld mogen nemen, want het huwelijk is nog niet ontbonden.

Iedere jurist kan wel wat argumenten bedenken om een en ander technisch aannemelijk te maken, maar in onze opvatting is de juridische techniek te goed ervoor om misbruikt te worden als dekmantel voor sociaal onrecht.

Het legaliteitsbeginsel in het strafrecht eist onder meer dat geen bestraffing geschiedt dan op grond van een uitdrukkelijke wettelijke strafbepaling. Op dat beginsel dienen we zuinig te zijn. Maar het beginsel eist niet, dat de strafbaarheid op dubieuze grammaticale gronden wordt beperkt ten nadele van slachtoffers. Dat deed de Hoge Raad door een relatie gelijk te stellen met een formeel huwelijk en de vrouw in een relatie de strafrechtelijke bescherming te onthouden die de wet haar in het huwelijk ontzegt.

Van onze kant is hier geen wraakgierigheid jegens de verdachten aan de orde, maar de symbolische en gedragsontmoedigende functie van het strafrecht, hoe minimaal effectief die misschien ook is. In de eerste zaak werd de verdachte door de rechtbank vrijgesproken. Dit had op bewijsrechtelijke gronden kunnen worden bevestigd. Hof en Hoge Raad hebben de vrijspraak naar

ons inzicht echter ook nog eens voorzien van motieven die de verdachte moreel vrijspraken: je mag je relatie zo behandelen. Daarop richtte zich onze boosheid.

G. Spong vindt dat wij geen vakkennis hebben. Dat is een even onbewijsbare als onweerlegbare bewering. Gratiuit dus. Hij stelt dat de Hoge Raad in het eerste arrest niet anders kon, omdat ambtshalve cassatie ten nadele van een verdachte niet mag ingeval het openbaar ministerie cassatie van een vrijspraak vraagt. Gelukkig nuanceert hij zijn betoog, zodat hij uitkomt op de conclusie, dat de Hoge Raad het eigenlijk liever niet doet. Daarvoor zijn in algemene zin rechtspolitieke gronden aan te voeren. Maar 'liever niet doen' is iets anders dan 'niet kunnen'. Wij menen dat de rechter het wel degelijk kon, maar niet wilde. Op dat punt zijn wij het dus meer eens dan werd gesuggereerd.

Wat G. Spong en ons verdeeld houdt is de vraag waarom de rechters het in dit geval — desnoods uitdrukkelijk bij wijze van uitzondering — niet wilden. Naar onze mening leeft in de strafkamer van de Hoge Raad een behoorlijke portie, al dan niet bewust, seksisme. De twee arresten bevatten daarvoor voldoende aanwijzingen.

Rechtbankpresidenten en kantonrechters zijn eraan gewend dat zij persoonlijk worden aangesproken op hun beslissingen. De leden van de Hoge Raad zullen zich daarin eveneens moeten schikken. Zij doen in ruime mate aan algemene rechtsvorming en nemen op dat punt politieke functies van de wetgever over.

Wie politieke beslissingen moet nemen, loopt het risico daarop politiek, en dus ook scherp, onaangenaam en emotioneel, gekritiseerd te worden. Dat zal zich steeds meer gaan voordoen, is waarschijnlijk een onvermijdelijke ontwikkeling en tegelijk de prijs die de rechter gaat betalen voor de 'Richterstaat' die ons stelsel voor een deel geworden is. Rechters mogen zich niet onschendbaar wanen, hun weerbaarheid moeten zij zoeken in hun onafzetbaarheid.

Het is niet leuk voor de leden van de strafkamer om zo gekritiseerd te worden als door ons is gedaan. Zij hebben het wel verdiend. Voorlopig zullen zij nog wel gehecht blijven aan hun zelf gekozen code om zich niet tegen kritiek te verdedigen. Dat is tijdelijk best nuttig, want het kan hun leren wat het is om betrekkelijk weerloos te zijn. Misschien bevoordert het hun inlevingsvermogen in de niet zelf gekozen weerloosheid van vrouwen in geval van verkrachting.

De auteurs zijn respectievelijk hoogleraar staats- en bestuursrecht aan de Erasmusuniversiteit Rotterdam en universitair docent in de juridische vrouwenstudies aan de Universiteit van Amsterdam.

MRL
22

De onvrede is begrijpelijk maar ook nieuwe aanval op Hoge Raad is zwak

Door G. Spong

Vorm van ontucht

Het hiervoor weergegeven overwogene houdt kort gezegd in, dat verkrachting (art. 242 Sr.) een bijzondere strafbepaling is ten opzichte van aanranding van de eerbaarheid (art. 246 Sr.). Zowel in de rechtspraak als in de literatuur wordt vleeselijke gemeenschap overeenkomstig de wetsgeschiedenis gezien als een vorm van ontucht.

Ontucht is, aldus de toenmalige minister van justitie in zijn verklaring opgenomen in het verslag van de Commissie van Rapporteurs van de Tweede Kamer, bij art. 268 van het oorspronkelijk regeringsontwerp, „het *nomen generis* dat als soorten omvat zowel de vleeselijke gemeenschap buiten echt als andere ontuchtige handelingen”. Niets nieuws onder de zon dus in rechtsoverweging 5.1.

Dat deze rechtsoverweging grammaticaal dubieus zou zijn valt derhalve bezwaarlijk in te zien. Hetzelfde geldt voor de rechtsoverwegingen 5.2 en 5.3. Wat de Hoge Raad daar heeft gedaan staat in de vakliteratuur bekend als 'getrapte wettoepassing'. Dit houdt in dat de rechter gelet op het onderlinge verband tussen die bepalingen, buiten de bewezenverklarde telastelegging om een andere bepaling van toepassing verklaart.

Zoals Noyon-Langemeijer-Remmelink in hun losbladige editie in aantekening 18 bij art. 55 Sr. opmerken zal een zodanige operatie *meestal* tot een ontslag van rechtsvervolgging leiden, omdat de bewezenverklaring onder de wel toepasselijke bepaling niet rubriceerbaar is. Dat is hier dan ook gebeurd.

Wederom geldt dat in deze overwegingen niets dubieus grammaticaals te ontdekken valt. Misschien is dit anders indien men elk woord van de Hoge Raad met een gekleurde bril wil lezen, maar zo'n houding zegt meer over de criticus dan over de Hoge Raad.

Is nu het door de rechtbank en hof en door de Hoge Raad gesanctioneerde oordeel dat nog van een huwelijk sprake was en 's-Hogen Raads oordeel dat het bestanddeel 'buiten echt' als bedoeld in art. 242 Sr. niet in de telastelegging terug te vinden is en dus niet bewezen kon worden, terug te voeren op een dubieus grammaticale operatie, zoals Van Maarseveen en Pessers beweren? Volgens mij moet het antwoord ontkennend luiden, want deze rechters hebben gewoon de wet strikt toegepast.

Ik wil onmiddellijk toegeven dat strikte wettoepassing tot onbillijke resultaten kan leiden en ook dat de Hoge Raad een enkele keer *contra legem* (letterlijk: tegen de wet) heeft beslist. Maar een rechtsoverweging die een strikte wettoepassing behelst of het niet *contra legem* beslissen inhoudt, valt niet als dubieus grammaticaal aan te merken.

H. van Maarseveen en mevrouw Pessers hebben de handen in elkaar geslagen. In die zin dat zij nu in vereniging de aanval op de strafkamer van de Hoge Raad, die zij van seksisme beschuldigen, voortzetten. In hun artikel 'Raadsheren van Hoge Raad mogen zich niet onschendbaar wanen' (NRC Handelsblad, 18 juni) slepen zij een tweede arrest van de Hoge Raad er met de haren bij, te weten een arrest van 9 februari 1988, NJB nr. 176 (nr. 82.107), waarin zij wederom een bewijs voor hun beschuldiging menen te lezen.

Zij lezen daarin veel meer dan er staat. Ik ontzeg niemand het recht de rechter, de Hoge Raad inclusief, in klare, voor de desbetreffende rechter onwelgevallige taal, te kritiseren. In zoverre mogen Van Maarseveen en Pessers wat mij betreft in de meest scherpe bewoordingen hun gang gaan. Zij vinden mij evenwel op hun weg, indien hun kritiek naar mijn mening blijkt geeft van ondeskundigheid.

Noblesse oblige. Volgens de auteurs zou deze opvatting een onbewijsbare en onweerlegbare bewering inhouden. Het tegendeel is waar. Door bijvoorbeeld dat arrest van 9 februari 1988 in het geding te brengen onder verwijzing naar het legaliteitsbeginsel als vervat in art. 1, eerste lid van het Wetboek van Strafrecht, dragen zij het bewijs, voor zover dat al niet te vinden was in hun vorige artikelen, zelf aan.

Het is jammer, dat Van Maarseveen en Pessers, na gewezen te zijn op het probleem van de ambtshalve cassatie bij cassatieberoepen door het openbaar ministerie, ongemotiveerd blijven volhouden dat de Hoge Raad wel degelijk kon casseren.

Raadsel

Ook hun beroep op het tweede arrest, het arrest van 9 februari 1988, komt mij vruchteloos voor. Volgens Van Maarseveen en Pessers heeft de Hoge Raad in dit geval op dubieuze grammaticale gronden ten nadele van het slachtoffer een beslissing gegeven, die ertoe heeft geleid dat de dader vrijuit ging. Wat er dubieus aan deze gronden is, is mij een raadsel. De Hoge Raad overwoog immers het volgende:

„5.1. Ten opzichte van art. 246 Sr., betrekking hebbende op door geweld of bedreiging met geweld iemand dwingen tot het plegen of dulden van ontuchtige handelingen, vormt art. 242 Sr., dat betrekking heeft op door geweld of bedreiging met geweld een vrouw dwingen met hem vleeselijke gemeenschap te hebben, een bijzondere bepaling in de zin van art. 55 tweede lid Sr.

„5.2. Dit brengt mee dat de Rb. ingevolge het tweede lid van genoemd art. 55 Sr. gehouden was, aangaande de strafbaarheid van het bewezenverklarde niet die algemene doch die bijzondere strafbepaling in aanmerking te doen komen, en dat zij het bewezenverklarde mitsdien ten onrechte heeft gekwalificeerd als hiervoren onder 1 is vermeld. (namelijk: feitelijke aanranding van de eerbaarheid, G.S.).

„5.3. Aangezien in het bewezenverklarde niet alle bestanddelen worden gevonden van het feit, omschreven in evengenoemde bijzondere strafbepaling — met name niet het bestanddeel 'buiten echt' — en het bewezenverklarde evenmin elders strafbaar is gesteld, had het hof het vonnis van de Rb. niet mogen bevestigen.”

Vooroordeel

Van seksisme of van juridische techniek die misbruikt wordt als dekmantel voor sociaal onrecht is derhalve ook in dit tweede verkrachtingsarrest van 9 februari 1988 geen sprake. Vermeldenswaard is nog dat de advocaat-generaal Meijers in deze zaak tot verwerping van het cassatieberoep heeft geconcludeerd.

De aanval van Van Maarseveen en Pessers berust nog steeds, en ook voor wat dit tweede arrest betreft, op een gebrek aan kennis van het strafrecht c.q. strafprocesrecht. Klaarblijkelijk leeft bij hen een vooroordeel jegens de strafkamer van de Hoge Raad, omdat die bij beide arresten uit mannen was samengesteld.

De onvrede van de twee auteurs kan ik mij overigens wel voorstellen. Het arrest van het hof in de eerste verkrachtingszaak is qua motivering voor stevige kritiek vatbaar en het rechtsgevolg van een niet ingeschreven echtscheidingsvonnis in de tweede zaak inderdaad schrijnend.

De auteurs doen er echter beter aan hun kritiek op het bewuste hof en de wetgever te richten dan op de Hoge Raad. Het legaliteitsbeginsel, waar wij inderdaad zuinig op moeten zijn, brengt met zich mee dat bij duidelijke begripsomschrijvingen in de wet, zoals hier ten aanzien van het begrip 'ontbinding van het huwelijk' het geval is, een strikte wettoepassing geboden is. Slechts de wetgever kan in zo'n situatie verandering brengen, aldus mijns inziens terecht A.J.A. van Dorst in zijn bijdrage 'Enkele aspecten van het legaliteitsbeginsel', opgenomen in de bundel 'Macht en onmacht van de wetgever', Deventer 1978.

Verkrachting is een ernstig misdrijf, maar die kwalificatie rechtvaardigt nog niet dat wij onze strafrechtelijke beginselen overboord gooien.

De auteur is advocaat te Den Haag.

VAN MAARSEVEEN RICHT PIJLEN OP ZELF BEDACHTTE STELLING

Arrest Hoge Raad geeft man geen vrijbrief voor seks met vaste vriendin

Van onze juridische medewerker
AMSTERDAM — Precies een jaar geleden wees de Hoge Raad der Nederlanden, onze hoogste nationale rechter, een arrest over verkrachting dat de kranten de laatste dagen en de vakpers al eerder uitgebreid bezighoudt. Volgens sommige publikaties heeft de Hoge Raad in feite bepaald dat mannen niet alleen binnen het huwelijk, maar ook daarbuiten — als er maar een vaste relatie is — een vrijbrief voor sex hebben, zelfs al geschiedt dat tegen de wil van de vrouw.

Volgens prof. Van Maarseveen in het Nederlands Juristenblad moeten de raadsheren van de strafkamer van de Hoge Raad, die de uitspraak deden, worden overgeplaatst naar een andere kamer, waar zij minder kwaad zouden kunnen. Als de Hoge Raad zo'n volstrekt gebrek aan respect voor de helft van de bevolking, en daarmee in feite voor de gehele bevolking, getoond zou hebben, mag Van Maarseveen van mij — en met recht — wild om zich heen schoppen. Maar heeft de Hoge Raad die vrijbrief gegeven?

De verdachte was verkrachting ten laste gelegd. Hij zou zijn vriendin met geweld en/of bedreiging met geweld gedwongen hebben met hem naar bed te gaan. Volgens de officier van justitie had hij zijn vriendin „gewelddadig en/of dreigend bij haar armen vastgepakt en/of haar (over de grond) meegesleurd en/of op bed gegooid en/of haar kleren uitgetrokken en/of was hij bovenop haar benen gaan zitten en/of had hij haar dreigend toegevoegd: „Als je blijft tegenwerken breek ik je arm”.

De eerste rechter die over de zaak oordeelde, sprak de verdachte vrij op grond van de simpele motivering dat hij niet wettig en overtuigend bewezen achtte wat de verdachte ten laste was gelegd.

In hoger beroep overweegt het hof het volgende: „Het hof verenigt zich met het vonnis van de rechtbank, waarbij de verdachte van de hem ten laste gelegde verkrachting is vrijgesproken”. Tot zover is er nog weinig aan de hand: als het feit inderdaad niet wettig en overtuigend bewezen is, moet vrij-

spraak volgen. Dat is uitgangspunt van ons strafrecht. Bij vrijspraak is een uitgebreidere motivering niet gebruikelijk. Of rechtbank en hof terecht tot die conclusie kwamen, valt dan ook bij gebrek aan gegevens en motivering niet te achterhalen.

Toevoeging

Het hof laat het daar echter niet bij, maar voegt er het volgende aan toe: „Het hof is er niet eenstemmig van overtuigd dat na de jarenlange relatie tussen verdachte en zijn vriendin, een proces van aantrekken en afstoten, de verdachte nog (is hier inplaats van 'nog' soms 'al' bedoeld? PI) voldoende heeft kunnen doorzien dat zijn vriendin de betrokken dag definitief de relatie met hem wilde verbreken en mitsdien geen vieselijke gemeenschap meer met hem wilde hebben.”

Deze zin is op zijn zachtst gezegd onduidelijk. Hij is dan ook aanleiding tot heftige interpretatiediscussies.

De Hoge Raad legt deze passage als volgt uit. De vrouw wilde niet meer met de man naar bed. „omdat zij definitief de relatie met de verdachte wilde verbreken”, alleen: de verdachte had dit niet doorzien. Daarmee geeft de Hoge Raad een op zich niet onbegrijpelijke uitleg, ook al was een andere denkbaar geweest.

Het „uitmaken” van de relatie betekende in dit geval dus tevens de mededeling dat het ook afgelopen was met de sex. Het einde van de relatie en de sex hoeven niet synchroon te lopen maar kunnen dat wel. Als het zo gegaan is en als de man ook niet op andere gronden wist of had moeten snappen dat zijn vriendin niet wilde, dan is er geen dwang en was de vrijspraak niet onjuist.

Maar als je iemand meesleurt, op bed gooit, de kleren uitrekt, op haar benen gaat zitten en roept „als je blijft tegenwerken breek ik je arm”, dan wist je toch dat zij niet wilde? Natuurlijk. Als er geweld aan te pas komt, dan mag je — afgezien van masochistische spelletjes — gevoelig aannemen dat het tegen de wil van de vrouw gebeurde. Net zo goed komt de dief die een slot forceert er niet van af door te stellen, dat hij niet wist dat dit „wederrechtelijk” was.

Maar — en dat mag niet uit het oog verloren worden — de rechtbank noch

het hof heeft dat geweld vastgesteld. Het is dus niet bewezen dat de verdachte de ten laste gelegde handelingen verrichtte of dat hij dreigde de arm van zijn vriendin te breken. En ook in verkrachttingszaken blijft dat bewijs een vanzelfsprekende eis.

We gaan het nog wat ingewikkelder maken. Je zou kunnen verdedigen dat de Hoge Raad er *veronderstellenderwijs* vanuit is gegaan, dat het te laste gelegde geweld wel is gepleegd, maar dat de man niettemin niet wist dat zijn vriendin niet wilde. Wie zou zo'n onzinnig durven te verdedigen? Als een overweging van de Hoge Raad wellicht voor meer dan één uitleg vatbaar is — en dat komt zeer vaak voor — dan mogen interpretaties die nauwelijks bedoeld kunnen zijn, onmiddellijk terzijde worden geschoven.

Er is echter één interpretatie die niet verdedigbaar is, en dat is die van — onder andere — Van Maarseveen. Hij keert de gebrekkig geformuleerde gedachtegang van het hof en de Hoge Raad om, verheft deze omkering tot regel en valt haar dan aan. Hij richt dan zijn pijlen niet op de Hoge Raad maar op een zelf bedachte stelling.

Achterhaald

Uit de feitelijke constatering dat de man niet wist dat zijn vriendin het uit wilde maken en daarom niet meer met hem naar bed wilde, kan immers niet worden afgeleid dat zij — en in het algemeen vrouwen in een vaste relatie — maar had te willen, of dat de wil van vrouwen irrelevant is en dat mannen hun recht desnoods met geweld mogen halen. Dat valt in het arrest van de Hoge Raad eenvoudigweg niet te lezen.

Het is ook niet erg waarschijnlijk dat de meerderheid van de vijf raadsheren tellende strafkamer zo'n achterhaald en respectloos standpunt zou hebben, laat staan openlijk zou durven innemen. Het aan de Hoge Raad toegeschreven, maar door hem niet ingenomen standpunt is zo evident fout, dat dit soort strijdmiddelen niet nodig zijn.

De onduidelijkheid in de uitspraken van het hof en de Hoge Raad zijn wel de oorzaak van de verwarring en dat valt hen zeker te verwijten. Een uiterst belangrijke kwestie als deze eist klare taal, desnoods in een extra overweging, die strikt genomen voor het eindoordeel

niet noodzakelijk is. De Hoge Raad doet dat wel vaker. In plaats daarvan laat de Hoge Raad nu twijfel bestaan over de vraag waar de raad in deze kwestie precies staat. Dat is op zichzelf al erg genoeg.

Eigenlijk heeft niemand wat aan het arrest (ook de verdediging in toekomstige verkrachttingszaken niet), zoals wel wordt gevreesd. Daarvoor biedt het te enen male onvoldoende aanknopingspunten. Officiëren van justitie kunnen en moeten de vervolging van verkrachters — in ieder geval „buiten echt” — voort- en doorzetten. Zij moeten de wetenschap van de verdachte omtrent de bereidheid van de partner zo veel mogelijk trachten te objectiveren.

De vrouw is — niet anders dan de man overigens — binnen en buiten een relatie vrij om naar willekeur sex te wensen of niet. Gebruik van geweld betekent sex tegen de vroegere of impliciete wil van de vrouw, en daar heeft iedereen van uit te gaan. Ook de Hoge Raad stelt deze regel — zij het wel erg voorzichtig — voorop. Bij uitzonderingen op die regel kan men zich niet goed iets anders voorstellen dan zelf gekozen masochistische sex.

Moet de wet nu gewijzigd worden om de zaak recht te trekken, zoals links en rechts wordt geroepen? Verkrachting is alleen strafbaar als deze „buiten echt” plaatsvindt, zo bepaalt artikel 242 van het Wetboek van Strafrecht. Inderdaad een achterlijke bepaling. Onze anders zo wendbare wetgever is er tot op heden niet in geslaagd die twee woorden te schrappen. Zolang de wetgever het goed vindt blijft verkrachting binnen het huwelijk derhalve straffeloos. De Hoge Raad heeft dat dit jaar (zie de Volkskrant van 14 juni) nog weer eens bevestigd. In de spanning tussen de belangen van slachtoffer en verdachte koos de Hoge Raad voor het goede strafrechtelijke principe „geen straf zonder voorafgaande wetsbepaling”.

Als de nu gevoerde discussie tengevolge heeft dat het „buiten echt” uiteindelijk uit artikel 242 wordt meegeschrapt, dan is dat natuurlijk mooi meegenomen, maar het zou aan de uitkomst van het arrest van 15 juni vorig jaar niets veranderd hebben. Daar ging het om verkrachting „buiten echt”. Dat was en blijft strafbaar.

PETER INGELSE

Vonnis verkrachttingszaak dieptepunt

Vertegenwoordigers uit de politiek, de advocatuur en de burgerij wreven hun ogen uit toen zij vernamen dat Hoge Raad een man had vrijgesproken van verkrachting van zijn vriendin.

door patricia van der zalm

redactrice nieuwsdienst

De vrouw had volgens het arrest niet voldoende duidelijk gemaakt dat zij de relatie met haar vriend wilde beëindigen en geen sex wilde. Van verkrachting was 'dus' geen sprake.

Dit arrest, in de categorie achterhaalde denkbeelden 'Een beetje tegenstribbelen hoort erbij', herinnert aan de tijden dat mannen hun vrouw aan de haren mee naar hun hol sleepten en ongestraft met haar konden doen wat zij wilden. In het he-

dendaagse huwelijk mogen zij dat bij wijze van spreken nog steeds; verkrachting is daarbinnen nog altijd niet strafbaar.

Dat de Tweede Kamer zich nog steeds niet heeft uitgesproken over het in al 1984 door de toenmalige staatssecretaris van emancipatiezaken gedane wetsvoorstel over strafbaarstelling van verkrachting binnen het huwelijk, is treurig. Minstens zo treurig is het dat het Hof in Amsterdam en later het hoogste rechterlijke orgaan, de Hoge Raad in Den Haag, verkrachting ook ongestraft toelaten in dit geval binnen een niet-huwelijkse relatie.

De tekst van artikel 242 van het Wetboek van Strafrecht biedt voldoende houvast, zou je zeggen. 'Hij die door geweld of bedreiging met geweld een vrouw dwingt met hem buiten echt vleeschelijke gemeenschap te hebben, wordt, als schuldig aan verkrachting, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren.' Toch gaf het Amsterdamse Hof in het geval van de vrijgesproken man, een geheel eigen interpretatie aan dit artikel: de betreffende vrouw had aannemelijk moeten maken

dat zij niet was gediend van seksuele handelingen. Hoe? Had zij hem vol in het kruis moeten trappen? Want gewoon 'nee' zeggen tegen haar vriend bleek hem in dit geval allerminst af te schrikken. 'Als je blijft tegenwerken, breek ik je arm', had hij gezegd.

De Hoge Raad heeft gezorgd voor grote onduidelijkheid in de rechtspraak en geeft met haar arrest ruimte aan een denk- en handelwijze die bol staat van seksisme.

Enkele lichtpuntjes zijn er inmiddels wel. Een ervan is, dat een aantal Kamerleden is wakker geschud en bijna snuivend van verontwaardiging ineens aandringt op wijziging van het strafrecht inzake verkrachting. PPR-Kamerlid Peter Lankhorst bijvoorbeeld, heeft collega's opgeroepen om de minister van justitie aan te sporen om snel met een wetsvoorstel te komen dat verkrachting binnen en buiten het huwelijk strafbaar stelt. De tekst van artikel 242 van het Wetboek van Strafrecht kan eenvoudig worden aangepast door de zinsnede 'buiten echt' te schrappen.

Een ander lichtpunt is het feit dat de Rotterdamse hoogleraar staats- en bestuursrecht professor mr. H. van Maarseveen, met zijn bijzonder kritische artikel over deze zaak in het Nederlands Juristenblad, een knuppel heeft gegooid in het stof van (een deel van) de Nederlandse rechterlijke macht. Ook binnen genoemd tijdschrift, waarvan Van Maarseveen redactielid is, heeft zijn ongezouten kritiek rimpels veroorzaakt in de vijfde van rechtsprekend Nederland. Inmiddels volledig achterhaalde opvattingen over de man-vrouwverhouding blijken daarin wel te hieren.

Het lijkt D. Pessers, verbonden aan de vakgroep juridische vrouwenstudies aan de Universiteit van Amsterdam, nuttig als de leden van de Hoge Raad de witte plekken in hun kennis over seksualiteit, zelfbeschikkingsrecht en 'dienstbaarheid' van vrouwen eens komen opvullen door een stageperiode bij de Stichting Tegen Haar Wil. Die biedt hulp aan vrouwen die het slachtoffer zijn geworden van seksueel geweld.

Diezelfde stichting heeft in-

tussen geschokt gereageerd op het arrest van de Hoge Raad. Ondanks vijftien jaar vrouwenbeweging is de mentaliteit ten aanzien van seksuele geweldsdelicten binnen justitie op een waarlijk dieptepunt beland, schrijft ze in een verklaring, waarin het huidige kabinet medeverantwoordelijkheid en laksheid wordt verweten.

In de opgelaaide discussie is van verschillende zijden geroepen dat het nu geen zin meer heeft om aangifte te doen van verkrachting. Dat is te fatalistisch gedacht. Wel moet worden geconstateerd dat er meer en meer een verschuiving plaatsvindt van behandeling van zedenmisdriven van de strafrecht naar de civiel rechter. Via de laatste methode wordt een aanklacht, zo is gebleken, minder snel geseponerd en hoeft een vrouw zich niet, als bij een strafzaak, zelf verdachte te voelen. In een civielrechtelijke zaak kan meer bereikt worden: straat- of wijkverbod, vergoeding van de immateriële schade. Gelukkig stellen de 'lagere rechters' zich wel steeds vaker op aan de zijde van de eiseres.

Tegen Haar Wil

AMSTERDAM, 13 juni — De Stichting Tegen Haar Wil stelt het kabinet mede verantwoordelijk voor het arrest van de Hoge Raad over verkrachting binnen een relatie. Uit dat arrest blijkt dat binnen een relatie een vrouw op seksueel gebied alles moet ondergaan wat haar partner wil. Tegen Haar Wil verwijt het kabinet dat een wetsvoorstel uit 1984 om verkrachting binnen het huwelijk strafbaar te stellen nog niet aan de Tweede Kamer is gepresenteerd.

PvdA overweegt eigen initiatief over seksueel misbruik in huwelijk

Door een onzer redacteurs

AMSTERDAM, 21 juni — Het Tweede-Kamerlid mevrouw W.J.C. Swildens (PvdA) komt met een eigen initiatiefvoorstel als minister Korthals Altes (justitie) morgen het wetsvoorstel over strafbaarstelling van verkrachting binnen het huwelijk uitstelt. Het Kamerlid wil dat de minister op korte termijn met een voorstel komt. Zij wil niet wachten op de nieuwe zedelijkheidswetgeving waarin onder meer verkrachting binnen het huwelijk wordt opgenomen. Dat kan volgens haar nog wel een tijd duren.

De feministische stichting Tegen Haar Wil stelde vorige week het kabinet mede verantwoordelijk voor een arrest van de Hoge Raad waarin een man werd vrijgesproken van verkrachting binnen een relatie. Tegen Haar Wil is daarom verheugd met het initiatief van het Kamerlid.

De stichting verwijt het kabinet dat een sluitende wetgeving op het gebied van verkrachting binnen alle soorten relaties nog steeds ontbreekt. Zo zijn volgens medewerkster Sonja Nijon verkrachting binnen een niet-huwelijksrelatie en ontucht wel strafbaar. De stichting is van mening dat de mannen het nog steeds voor het zeggen hebben en noemt dit arrest een duidelijk voorbeeld van een 'mannenblik'.

'Stel verkrachten van echtgenote strafbaar'

Door een onzer redacteurs

DEN HAAG, 23 juni — Minister Korthals Altes (justitie) moet volgende week woensdagavond in de Tweede Kamer uitleggen of hij verkrachting binnen het huwelijk en vaste relaties nu wel of niet strafbaar wil stellen. De PvdA en VVD zijn van mening dat zo'n wetswijziging tot stand moet komen. Het CDA zal aan de hand van het antwoord van de minister een standpunt innemen. Dit bleek gisteren tijdens een besloten vergadering van de Vaste Kamercommissie voor Justitie.

Anderhalve week geleden vroeg het Kamerlid Lankhorst (PPR) de minister schriftelijk of hij van plan is met zo'n wetsvoorstel te komen. De commissie heeft Korthals Altes gevraagd voor dinsdagochtend twaalf uur schriftelijk antwoord te geven. De minister moet het gehele onderwerp verkrachting 'uitputtend' behandelen, zo werd vanochtend in de Kamer duidelijk. CDA-woordvoerder Soutendijk-van Appeldoorn zegt een mondeling overleg een dag later overbodig te vinden als de minister inderdaad een wetswijziging toezegt. Het voorstel tot het mondeling overleg is gedaan door het Kamerlid Swildens-Rozendaal (PvdA). Om aan de wens van de Kamer tegemoet te komen zou Korthals Altes een wetsont-

Kamer vraagt snel wet tegen seksueel misbruik partner

Van onze verslaggever
JOOP VAN SCHIE

DEN HAAG — De Vaste Kamercommissie voor Justitie wil dat er vaart wordt gezet achter de strafbaarstelling van seksueel misbruik, zoals verkrachting, binnen het huwelijk en vaste relaties. De commissie heeft minister Korthals Altes van Justitie gevraagd begin volgende week zijn visie daarover te geven. Een wetsvoorstel over seksueel misbruik moet eventueel los van andere onderdelen van de zedelijkheidswetgeving bij de Kamer worden ingediend, vindt de commissie.

Aanleiding tot de vraag van de commissie is een omstreden arrest van de Hoge Raad, waarover het PPR-kamerlid Lankhorst vorige week schriftelijke vragen aan de bewindsman heeft gesteld. Uit dat arrest zou, volgens de Rotterdamse hoogleraar staatsrecht Van Maarseveen, zijn af te leiden dat verkrachting niet alleen niet strafbaar is binnen het huwelijk, maar ook binnen een vaste relatie.

Lankhorst pleitte ervoor dat er snel een wetsontwerp moet komen dat een eind maakt aan deze ongewenste rechtspraktijk. Uit een woensdag gehouden intern overleg van de commissie van justitie blijkt dat een ruime kamermeerderheid het met Lankhorst eens is. Mocht het antwoord van Korthals Altes op de vragen van Lankhorst niet aan de verwachtingen voldoen, dan wil de Kamer nog dezelfde week met hem over de wetswijziging vergaderen.

Deze spoed heeft te maken met de naderende vakantie. Eind volgende week begint het zomerreces van de Kamer. „En dit is gezien de ernst geen zaak die je kunt uitstellen”, zegt PvdA-kamerlid Swildens. „Er moet zo snel mogelijk worden gewerkt.”

Net als Swildens verdedigen ook woordvoerders van andere fracties een splitsing van het wetsontwerp. Het argument is dat over het onderdeel seksueel geweld in de politiek overeenstemming bestaat. Over de andere onderdelen kan dat niet worden gezegd. Vooral over de leeftijdsverlaging bestaat onenigheid. Korthals Altes wil de leeftijds grens voor de strafbaarheid van seksuele contacten verlagen van zestien naar twaalf jaar. Daartegen bestaat veel verzet.

Wetsontwerp

Het wetsontwerp waardoor seksueel misbruik ook binnen een huwelijk strafbaar wordt, ligt al geruime tijd op het departement van Justitie. De minister-raad stemde er in november 1985 mee in dat het het wetsontwerp voor advies naar de Raad van State werd gestuurd. Aanranding en verkrachting zijn in dat voorstel niet langer afzonderlijke delicten. De nieuwe strafbepaling is bovendien sekse-neutraal, niet alleen de

vrouw kan slachtoffer zijn. Het gaat in de voorgestelde wettekst om „iemand”.

Het wetsvoorstel beoogde liberalisering van de zedelijkheidsparagraaf in het Wetboek van Strafrecht en was gebaseerd op de adviezen van de commissie-Melai (genoemd naar de voorzitter, een oud-hoogleraar strafrecht). Deze commissie over de herziening van de zedelijkheidswetgeving heeft haar werkzaamheden al in 1980 afgesloten.

In het wetsvoorstel stelde minister Korthals Altes ook voor de leeftijds grens die jongeren tegen seksuele contacten moet beschermen, te verlagen. De grens werd bij twaalf in plaats van zestien jaar getrokken. De strafbaarheid zou vervallen, tenzij duidelijk was dat de seksuele omgang werd afgedwongen. Een verbod dus op seksueel misbruik. Seksueel verkeer tussen jongeren en hun verzorgers bleef strafbaar in het wetsvoorstel.

De voorgestelde leeftijdsverlaging leidde tot grote commotie. Het CDA vond de plannen van Korthals Altes verwerpelijk. Jongeren onder de zestien zouden nog niet toe zijn aan het maken van eigen keuzes in seksueel verkeer. Bovendien vond het CDA dat de ouderlijke macht in het gedrang kwam.

Geen halszaak

Nadat namens de VVD-fractie aanvankelijk met instemming was gereageerd op de vernieuwing van de zedelijkheidswetgeving, ging de VVD onder aanvoering van de toenmalige fractievoorzitter Nijpels plotseling om. Nijpels had uit bepaalde verontwaardigde reacties afgeleid dat de eigen VVD-minister het voorstel niet goed had doordacht. Minister Korthals Altes liet toen weten er „geen halszaak” van te willen maken.

In januari 1987 deed het COC een poging tot bemiddeling. De organisatie stelde de minister voor het verbod op seksueel contact met jongeren onder de zestien te handhaven, met de toevoeging dat de strafbaarheid vervalt als de jongere zelf het contact heeft gezocht en/of vrijwillig onderhoudt.

Het COC-compromis kon rekenen op steun van een groot aantal organisaties en van deskundigen als de seksuoloog Musaph en de al genoemde oud-hoogleraar Melai van de adviescommissie.

Korthals Altes zei de inhoud van het voorstel van het COC te beschouwen als een steun in de rug bij het formuleren van de uiteindelijke wetsvoorstel. Toen nog (januari 1987) verwachtte hij dat er voor april dat jaar een wetsvoorstel bij de Kamer kon worden ingediend. Maar de herziening van de zedelijkheidswetgeving verdween daarna van de politieke agenda.

Verkrachting in huwelijk strafbaar

Door een onzer redacteurs

DEN HAAG, 25 juni — Minister Korthals Altes (justitie) wil verkrachting binnen het huwelijk strafbaar stellen. Hiertoe zal hij mogelijk in september een wetsvoorstel indienen.

Korthals Altes zegt dit in antwoorden op vragen van het Tweede-Kamerlid Lankhorst (PPR). Deze vroeg de minister over het strafbaar stellen van verkrachting binnen het huwelijk en binnen vaste, niet-huwelijkse relaties.

Door het schrappen van twee woorden in artikel 242 van het Wetboek van Strafrecht wil Korthals Altes de wet aanpassen. Dit artikel luidt nu nog: „Hij die door

geweld of bedreiging met geweld een vrouw dwingt met hem buiten echt vleeschelijke gemeenschap te hebben, wordt, als schuldig aan verkrachting, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren.” De minister wil voorstellen de woorden 'buiten echt' te schrappen.

Op 16 juni sprak de Hoge Raad een arrest uit over verkrachting in vaste, niet-huwelijkse relaties. Volgens prof. mr. H. van Maarseveen leidt dit arrest ertoe dat verkrachting binnen dergelijke relaties niet meer tot veroordeling van de dader zal leiden. Minister Korthals Altes is het daar niet mee eens, zo laat hij in zijn antwoorden weten.

Ludieke actie vrouwen — De actiegroep „Vrouwen tegen seksueel geweld” in Den Haag, heeft vanmorgen aan minister F. Korthals Altes van Justitie, een brief overhandigd, waarin gepleit wordt voor het strafbaar stellen van verkrachting binnen het huwelijk. Om het initiatief ludiek te maken, waren de aanwezige vrouwen uitgedost als werksters, met schoonmaakmiddelen om „de wet te reinigen”.

Justitie wil in Emmen Pekela-hysterie voorkomen

EMMEN — Ouders van kinderen die in de afgelopen vijftien jaren in Emmen en Emmer-Compascuum seksueel zijn misbruikt, krijgen van de politie uitvoerige informatie over de vorderingen van het onderzoek naar de ontuchtzaak rond een 38-jarige man. De officier van

justitie in Assen, mr. A.L. Poerink, wil daarmee het uitbreken van 'massa-hysterie' zoals die zich in Oude Pekela heeft voorgedaan voorkomen.

„We willen de ouders ook duidelijk maken dat het hier gaat om één man en niet om meer, als die indruk tenminste be-

staat. Bovendien is het de bedoeling dat ze weten dat de handelingen zich in hoofdzaak hebben voorgedaan in de directe omgeving van de woning van de man, zodat ouders die daar ver uit de buurt wonen, zich niet onnodig ongerust hoeven te maken”, aldus mr. Poerink.

De men heeft bekend ontucht te hebben gepleegd met 28 jon-

gens en meisjes van zeven tot twaalf jaar. Mr. Poerink sluit niet uit dat de man nog meer op zijn kerfstok heeft. Diens voorarrest is dan ook verlengd. Over zijn motieven tast mr. Poerink nog in het duister. De verdachte zal voor onderzoek naar zijn geestelijke vermogens een tijdje in het Pieter Baancentrum in Utrecht moet doorbrengen. Het is nog niet komen vast te

staan dat hij geweld heeft gebruikt.

De man is al in 1973 begonnen met het plegen van ontucht met twee nichtjes. De vader van deze meisjes, nu 21 en 18 jaar oud, deed daarvan in mei van dit jaar pas aangifte. De mogelijkheid bestaat dat vrees voor wraak de voornaamste reden was om de man niet eerder aan te klagen.

Man bekent ontucht met ten minste 28 kinderen

Van onze verslaggever
EMMEN — De Emmer gemeentepolitie heeft een 38-jarige man aangehouden, die heeft bekend ontuchtige handelingen te hebben gepleegd met ten minste 28 jonge kinderen. Het Openbaar Ministerie is zeer terughoudend met het geven van informatie. Officier van justitie mr. A. Poerink in Assen noemt de ontuchtige handelingen „van een fors kaliber”. De man wordt eveneens verdacht van incestueuze handelingen.

Volgens Poerink is er geen enkele aanwijzing dat deze zaak te maken heeft met andere grote ontuchtzaken waarbij kinderen waren betrokken, zoals bijvoorbeeld in Oude Pekela. De politie rekent er ook niet op dat er meer aanhoudingen worden verricht.

De verdachte, die tot zijn aanhouding nauwelijks bij de politie bekend was, is al meermalen door rechercheurs gehoord. De man zal op korte termijn naar de psychiatrische observatiekliniek het Pieter Baan Centrum in Utrecht worden overgebracht om daar langdurig te worden onderzocht.

De verdachte werd op 6 juni aangehouden. Dat gebeurde naar aanleiding van de aangifte van een vader, die de politie eind mei vertelde dat de man jaren geleden met zijn twee dochters ontuchtige handelingen had gepleegd. De verdachte kwam toen in voorarrest te zitten.

De periode van gevangenschap werd dinsdag door de rechtbank met dertig dagen verlengd. „Het Openbaar

Ministerie zou het in dit specifieke geval ook zeer onverantwoord vinden als de verdachte weer op korte termijn op vrije voeten kwam”, aldus Poerink.

De alleenwonende man pleegde de ontuchtige handelingen met kinderen die regelmatig bij hem over de vloer kwamen in zijn woning in de wijk Emmermeer. Het waren vooral meisjes in de leeftijd van zeven tot elf jaar; een aantal van hen zijn nichtjes van de man en hun vriendinnetjes. Het Openbaar Ministerie sluit echter niet uit dat ook jongens in die leeftijd en kinderen jonger dan zeven jaar het slachtoffer van ontuchtige handelingen zijn geworden.

Bijna alle betrokken kinderen wonen in de wijk Emmermeer, niet ver van de woning van de verdachte. Hoewel de ontucht met de kinderen zich over enkele jaren moet hebben uitgestrekt, dateren de meeste gevallen volgens Poerink van het afgelopen jaar.

Voor de kinderen is inmiddels een nazorgproject opgezet, waarover Poerink nog niets kwijt wil. Alle ouders van kinderen die mogelijk bij de zaak betrokken zijn geweest, zijn donderdag door de politie geïnformeerd en over de nazorg geadviseerd. Ouders die niet bereikbaar waren, zijn schriftelijk benaderd en zullen zo spoedig mogelijk verder worden geïnformeerd.

Ontuchtzaak tegen Emmenaar omvangrijker

Van een onzer verslaggevers
EMMEN — De ontuchtzaak waarvan de Emmenaar Sytse W. (38) wordt verdacht is omvangrijker dan in eerste instantie werd aangenomen. Inmiddels is volgens officier van Justitie mr. H.A. Marquart zeker dat er tien kinderen bij zijn betrokken. Hij sluit niet uit dat dit aantal tot vijftien, of zelfs achttien zal oplopen. „Het eind van het onderzoek is nog niet in zicht,” aldus de officier.

Gisteren heeft hij de rechter gevraagd Sytse W. in voorarrest te houden. De verdachte is twee weken geleden aangehouden.

Sijtse W. heeft bekend ontucht te hebben gepleegd met vijf nichtjes en drie vriendinnetjes van hen. Maar volgens Marquart wordt W. er ook van verdacht seksuele contacten gehad met vriendjes van zijn eigen kinderen.

Nieuwe aanklachten in ontuchtzaak

Van onze correspondent
EMMEN — Er blijven aanklachten binnenkomen tegen de 38-jarige S.W. uit Emmen wegens ontucht met kinderen.

De gescheiden man zou meer dan dertig kinderen uit de wijk Emmermeer seksueel hebben misbruikt. Het betreft hoofdzakelijk meisjes in de leeftijd van zeven tot elf jaar, onder wie nichtjes van de verdachte.

Hoewel volgens officier van justitie mr. A. Poerink geen

sprake is van massa-hysterie vertoont een aantal ouders agressief gedrag tegenover de verdachte.

Poerink wil nog niet zeggen of de kinderen seksueel zijn mishandeld. De man werkte alleen en misbruikte de kinderen in zijn huis of in de omgeving daarvan. Het merendeel van de gevallen heeft zich het afgelopen jaar voorgedaan.

Ook is onduidelijk waarom de zaak nu pas in de openbaarheid is gekomen. De man is niet eerder voor dergelijke vergrijpen veroordeeld.

Man bekent ontucht met 30 kinderen

Van onze correspondent

EMMEN — De 38-jarige S.W. uit Emmen heeft bekend ontucht te hebben gepleegd met ongeveer 30 kinderen. De slachtoffertjes waren nagenoeg allemaal afkomstig uit de wijk waar de man woonde.

De kinderen kwamen regelmatig over de vloer bij de alleenwonende verdachte, die zich voornamelijk vergreep aan meisjes in de leeftijd van 7 tot 11 jaar.

De zaak kwam aan het licht door een buurtgenoot, die de man aangaf bij de politie. Zijn twee dochttertjes zouden door de man zijn misbruikt.

W. zal ter observatie door psychiaters worden overgebracht naar het Pieter Baancentrum. Justitie sluit niet uit dat er nog meer aangiften zullen worden gedaan.

Emmenaar verdacht van ontucht met zeker 28 kinderen

Van een onzer verslaggevers
EMMEN — De 38-jarige Sytse W. uit Emmen wordt verdacht van het plegen van ontucht met tenminste 28 kinderen, voornamelijk in de leeftijd van 7 tot 11 jaar. Officier van Justitie mr. A. L. Poerink zei gisteren dat het gaat om 'ontuchtige handelingen van een fors kaliber' die zich vrijwel allemaal in een jaar hebben afgespeeld. De ontuchtzaak kwam al eerder in de openbaarheid, maar naarmate het onderzoek vordert, blijkt het om steeds meer slachtoffertjes te gaan.

De alleenwonende W. werd op 6 juni door de politie aangehouden naar aanleiding van een aangifte door een Emmenaar wiens twee dochttertjes al enige tijd geleden door W. zouden zijn misbruikt. Na zijn aanhouding volgden veel meer aangiften. W. heeft alle feiten bekend. Justitie sluit niet uit dat er nog meer aangiften zullen volgen.

Man pleegde 15 jaar ontucht met nichtjes

EMMEN — De 38-jarige Sytse W. uit Emmen is door de politie in zijn woonplaats aangehouden in verband met een omvangrijke ontuchtzaak. Hij zou 15 jaar lang ontucht hebben gepleegd met vijf nichtjes en drie van hun vriendinnetjes. De oudste van deze meisjes is nu 21 jaar, de jongste 8. De Emmenaar, die heeft bekend, liep tegen de lamp toen de oudste slachtoffers van 18 en 21 jaar - hun zwijgen verbraken. De laatste ontuchtige handeling pleegde W drie weken geleden

Oom verdacht van misbruik nichtjes en vriendinnetjes

ASSEN (ANP) — Zeker 28 kinderen zijn het slachtoffer geworden van een 38-jarige man uit Emmen, die volgens de Asser officier van justitie mr. A. L. Poerink gedurende een jaar „ontuchtige handelingen van een fors kaliber” met hen gepleegd heeft. De man heeft inmiddels alle feiten toegegeven.

Nu zijn gevangenschap met dertig dagen is verlengd, wordt de verdachte binnenkort ter observatie naar het Pieter Baancentrum in Utrecht overgebracht. Justitie sluit niet uit dat er nog meer aangiften zullen volgen.

Gisteren pas maakte mr. Poerink bekend dat de man op 6 juni is opgepakt na de aangifte van een Emmer vader. Sindsdien zijn de aangiften binnengestroomd. De vader meldde, dat zijn twee dochttertjes al enige tijd door de man waren misbruikt.

De meeste kinderen blijken meisjes van zeven tot elf jaar, maar er zijn ook kinderen, jonger dan zeven jaar, bij betrokken. De man heeft bovendien ontucht met een paar jongetjes bekend.

De arrestant is een alleenwonende man. Voor een groot aantal van de slachtoffertjes moet hij een vertrouwde oom geweest zijn, letterlijk, want veel kinderen waren nichtjes van hem. De oorzeggertjes namen hun vriendinnetjes mee.

Man bekent ontucht met 28 kinderen

ASSEN (ANP) — De politie in Emmen heeft gisteren een 38-jarige inwoner van die plaats gearresteerd. Deze heeft inmiddels bekend ontucht te hebben gepleegd met tenminste 28 kinderen in de leeftijd van zeven tot elf jaar.

Volgens officier van justitie mr. A. L. Poerink, die dit gisteren bekend maakte, gaat het om ontuchtige handelingen van een fors kaliber, die zich vrijwel allemaal in een jaar hebben afgespeeld.

De alleenwonende verdachte werd op 6 juni door de politie in zijn woonplaats aangehouden, naar aanleiding van een aangifte door een Emmenaar. Diens twee dochttertjes zouden al enige tijd geleden door de man zijn misbruikt. Na de aanhouding volgden veel meer aangiften. Volgens mr. Poerink zijn de slachtoffers voor een groot deel nichtjes van de verdachte en hun vriendjes en vriendinnetjes. Enkele kinderen waren jonger dan zeven jaar.

De hechtenis van de verdachte is dinsdag met dertig dagen verlengd. De verdachte wordt binnenkort ter observatie overgebracht naar het Pieter Baancentrum. Justitie sluit niet uit dat er nog meer aangiften zullen worden gedaan.

Voor de kinderen is een nazorgproject opgezet. Er is volgens de politie geen verband met de ontuchtzaak in Oude Pekela.

Eis 15 maanden voor plegen van incest

^{Tub 29}
ENSCHEDÉ - Voor het plegen van incest met twee van zijn drie dochters heeft de officier van justitie bij de rechtbank in Almelo, mr. Lunenburg, dinsdag 15 maanden gevangenisstraf, waarvan 8 maanden voorwaardelijk, geëist tegen de 45-jarige van de W. uit Enschede.

Met de oudste dochter zou de man voor het eerst geslachtsgemeenschap hebben gehad toen ze 10 jaar was, volgens het meisje zou het in totaal 7 à 8 keer zijn gebeurd, maar de vader verklaarde dinsdag zich maar één keer

aan zijn dochter te hebben vergrepen. Het kind heeft er toen ze 11 à 12 jaar oud was met haar moeder over gesproken, maar deze geloofde haar niet.

De officier was gezien de afgelegde verklaringen van mening dat er vaker dan een keer gemeenschap heeft plaats gehad. Met een andere dochter heeft de man volgens de officier tussen haar twaalfde en veertiende jaar ontucht gepleegd, maar van de W. ontkent dit. De moeder zou ook hiervan op de hoogte zijn geweest, maar niet hebben inge-

gripen. Het meisje is als gevolg van het optreden van haar vader vorig jaar juni van huis weggevoerd.

Mr. Lunenburg zei in zijn requisitoir dat hij vorig jaar met de drie dochters uit het gezin heeft gesproken, hierbij was hem de geweldige worsteling van de kinderen met het probleem opgevallen. Aan de ene kant wilden ze dat de handelingen van hun vader ophielden, terwijl ze aan de andere kant grote angst hadden dat het gezin, dat ook nog een gehandicapte kind telt, uit elkaar zou vallen.

Aan het adres van de verdachte merkte hij op:

„U hebt fantastische kinderen dat ze dit nog willen, waarom helpt u hen niet een handje, want u zit hier nog te ontkennen.” Hij wees er op dat de meisjes ten opzichte van het gezin met een geweldig schuldcomplex zitten.

De raadsman mr. Blijdenstein kon de rechtbank melden dat het met het gezin al weer geruime tijd goed gaat, hij vroeg daarom de straf te beperken tot het voorarrest, dat heeft geduurd van 27 oktober 1987 tot 16 december 1987.

De uitspraak is 5 juli.

Moeder pleegde ontucht

ARNHEM - De officier van Justitie bij de rechtbank in Arnhem, mr. N. Leeman, heeft gisteren twaalf maanden gevangenisstraf geëist tegen de 36-jarige W.G. uit Nederhemert. De vrouw wordt ervan verdacht ontucht te hebben gepleegd met haar 12-jarige dochter. G. is volgens de officier schuldig aan het meervoudig plegen van ontucht in

1987. Er is bovendien niet ingegrepen toen de vriend van de vrouw, P.D. van W. seksueel misbruik van het kind maakte, waardoor „het vertrouwen in haar moeder diep is geschokt,” aldus de officier. Het meisje is in een tehuis geplaatst. De zaak tegen W. is aangehouden in afwachting van het psychiatrisch rapport.

30-9-51 N.Y./N

Voor ontucht met stiefdochters twee jaar geëist

^{Tub 8}
HENGÉLO - De Almelse officier van justitie mevrouw mr. C. ter

Veer heeft gisteren tegen de 33-jarige L. uit Hengelo, die zijn twee stiefdochters jarenlang seksueel heeft misbruikt, twee jaar waarvan zes maanden voorwaardelijk geëist. Volgens haar heeft de man „nog steeds geen benul” van wat hij de twee kinderen heeft aangedaan.

De ontucht begon toen een van de meisjes acht jaar was. L. kwam gemiddeld drie keer per week bij haar op de slaapkamer. Als ze niet op zijn wensen inging, dreigde hij met een pakslag. Na verloop van tijd had hij ook gemeenschap met het kind. Dat ging zo door tot haar dertiende jaar. Op het laatst deed ook de moeder, al of niet gedwongen door L., er aan mee. Aan de spelletjes kwam een eind, toen man en vrouw uit elkaar gingen.

Het meisje, inmiddels 15 jaar, zag haar stiefvader in april terug. Volledig overstuur vertelde ze later haar ervaringen aan haar jongere zuster.

Ook deze bleek toen op haar elfde en twaalfde jaar enkele malen door L. te zijn misbruikt. Beide meisjes lichtten daarop de politie in. De Hengeloër heeft alles bekend.

Gisteren had hij nauwelijks een antwoord op de vraag van de president, mr. H. Drewes, wat hem had bezield. „Ze fascineerden me, toen ze zich lichamelijk begonnen te ontwikkelen”, zei hij. Volgens een psychiater is L. een normale intelligente man, bij wie de seksualiteit echter alleen is gericht op eigen lustbevrediging. De Hengeloër wordt volledig toerekeningsvatbaar bevonden. De uitspraak is dinsdag.

Ouders mogen week binnenstad niet in

Door onze correspondent

ARNHEM, 13 juli - De ouders van een 17-jarig meisje uit Nijmegen mogen volgende week tijdens de Nijmeegse zomerfeesten niet in het centrum van de stad komen. Dit verbod heeft de president van de Arnhemse rechtbank vanmorgen opgelegd in het kort geding dat het meisje tegen haar ouders had aangespannen.

Zij werd tussen 1985 en 1987 regelmatig seksueel misbruikt door haar ouders. Haar vader is daarvoor veroordeeld tot twee jaar

hechtenis, maar hij is nog op vrije voeten omdat hij in hoger beroep is gegaan. Hierdoor durft zijn dochter, die vorig jaar van huis wegliep, nauwelijks de straat op.

De rechter heeft de ouders verboden hun dochter hinder of overlast te bezorgen. Ze mogen niet in de Nijmeegse binnenstad zijn van 16 juli tot 23 juli. De ouders mogen alleen op donderdag 21 juli 's morgens het centrum in om boodschappen te doen. Op elke overtrekking staat een dwangsom van duizend gulden.

Cel in voor verkrachting van nichtje

^{Tub 14}
ENSCHEDÉ/HENGÉLO - De rechtbank in Almelo heeft vannocht de 32-jarige B. uit Deventer wegens verkrachting van een 14-jarige nichtje veroordeeld tot 15 maanden. Het vonnis is gelijk aan de eis. B. verkrachtte het meisje, dat zwak begaafd is, toen hij bij zijn zuster in Enschede logeerde.

- Voorts veroordeelde de rechtbank de 33-jarige L. uit Hengelo die jarenlang twee stiefdochtertjes seksueel heeft misbruikt tot 24 maanden waarvan zes maanden voorwaardelijk. De officier van justitie had deze straf ook geëist.

Ontucht met kleindochter

^{Y.K.}
GRONINGEN - De politie heeft de 59-jarige H. K. uit Groningen aangehouden die heeft bekend ontucht te hebben gepleegd met zijn veertienjarige kleindochter. De grootvader heeft gedurende een half jaar gemeenschap gehad met het meisje, bij hem thuis. Het meisje stelde uiteindelijk haar ouders op de hoogte, die de politie inschakelden.

Acht maanden voor incest

^{N.Y.}
GRONINGEN - De rechtbank in Groningen heeft de 59-jarige W.W. uit Haren veroordeeld tot een gevangenisstraf van acht maanden met aftrek van voorarrest. W. heeft gedurende een groot aantal jaren incest gepleegd met drie van zijn dochters. De rechtbank sprak de man vrij van de beschuldiging incest met zijn oudste dochter te hebben gepleegd omdat die zaak inmiddels was verjaard. Wat betreft ontucht met de andere dochters zei de rechtbank in het vonnis ernstig geschokt te zijn over de aard en de omvang van de daden. Tegen W. was een gevangenisstraf van twee jaar geëist.

GRONINGEN - Voor de rechtbank in Groningen is gisteren een gevangenisstraf van twee jaar geëist tegen de 59-jarige W.W. uit Haren. De man heeft bekend gedurende een groot aantal jaren incest te hebben gepleegd met drie van zijn dochters.

De feiten waar officier van justitie mr. P. Dorhout het zwaarst aan tilt is de gemeenschap die W. pleegde met zijn oudste dochter. Dat gebeurde twee tot drie keer per week en was begonnen toen het meisje negen jaar oud was. Haar vader was er pas mee gestopt toen zij 17 jaar was. Met twee andere dochters heeft de man ontuchtige hande-

Eis twee jaar voor incest met dochters

^{N.Y.}
 lingen gepleegd.

De zaak kwam vorig jaar in handen van justitie toen de dochters aangifte deden. Aanleiding waren seksuele problemen in het huwelijk van de oudste dochter, die daarover met haar zusters en hun echtgenoten sprak.

Volgens de raadsman van W.,

mr. C. van den Noort, kan zijn cliënt niet meer worden vervolgd voor de jarenlange gemeenschap met zijn oudste dochter omdat deze feiten zijn verjaard. Van den Noort bepleitte een langdurige periode van dienstverlening, omdat veel feiten al lang geleden zijn gepleegd en omdat het gezin niet uit elkaar is gevallen.

Officier van justitie mr. P. Dorhout voelt niets voor dienstverlening. „Dit is een van de kwalijkste vormen van incest die je kunt voorstellen. Het is volstrekt onaanvaardbaar als je dan dienstverlening geeft. Dan lijkt het strafrecht onzin te worden.”

Uitspraak op 15 juni.

Man misbruikte 8 van 9 kinderen**Eis 6 jaar cel en tbr voor incest op grote schaal**N.J.N.
23

Van onze justitieverlaggever

ASSEN - Gedurende ongeveer 20 jaar heeft de 52-jarige J.H. uit Witteveen ontucht gepleegd met acht van zijn negen kinderen. Volgens officier van Justitie mr. E. Lakamp heeft de man zich daarbij schuldig gemaakt aan zo'n beetje alle zedendelicten die in ons Wetboek van Strafrecht strafbaar worden gesteld. Van verkrachting tot koppelarij: het aanzetten van sommige van zijn kinderen tot het plegen van ontucht met broertjes en zusjes.

De officier had H. de delicten verweten die nog niet zijn verjaard. Daarbij waren vijf kinderen betrokken, drie meisjes en twee jongens. Tegen de man eiste zij gisteren voor de rechtbank in Assen een onvoorwaardelijke tbr en zes jaar gevangenisstraf.

De officier nam het de man bijzonder kwalijk dat hij bij zijn verboden handelingen enkele van zijn kinderen van slachtoffer ook daders maakte. Twee zoons dwong hij ontuchtige handelingen te plegen met een zusje, waarbij hij toekeek. Volgens mr. Lakamp heeft H. 20 jaar met harde hand zijn geïsoleerd levende gezin geregeerd, waarbij hij zijn kinderen tegen elkaar uitspeelde. De meeste kinderen wisten van elkaar niet wat hun vader met hen deed. De oudste dochter heeft lange tijd toegegeven aan de verlangens van haar vader in de hoop dat hij daardoor van haar jongere zusjes zou afblijven. Maar H. vergreep zich ook aan hen.

Volgens de oudste rechter die de ondervraging leidde, is uit het onderzoek in het Pieter Baancentrum gebleken dat de man meer begaan is met wat hem is

overkomen, nadat de zaak is uitgekomen, dan met wat hij zijn kinderen heeft aangedaan. Volgens haar is het gezin door de incest 'verwoest.'

"Ik heb me nooit kunnen indenken dat het zover zou komen," verweerde H. zich gisteren. Twaalf jaar geleden is de incest al uitgekomen. Na gesprekken met de huisarts heeft H. toen plechtig beloofd dat hij dat nooit meer zou doen. "Toen hebben ze me in de kou laten staan door te zeggen dat ik overspannen was," zei H. gisteren.

Het Pieter Baancentrum dat de man verminderd toerekeningsvatbaar acht, vindt dat een tbr-behandeling mogelijk is, maar heeft dat niet als een hard advies geformuleerd. Voor het PBC is het niet duidelijk of er kansen zijn op herhaling, omdat bijna alle kinderen uit huis zijn. De officier van Justitie vindt tbr wel op zijn plaats, omdat H. in het verleden ook uitwonende kinderen opzocht en incest met hen pleegde.

Ook de raadsman van H., mr. F. Tiebout, vindt dat zijn cliënt in het kader van een tbr-maatregel moet worden behandeld. Hij vroeg de rechtbank om de gevangenisstraf achterwege te laten, omdat daardoor zijn kinderen ook nog eens met een schuldgevoel worden opgezadeld.

Tiebout zei het te betreuren dat de huisarts of de dominee tien jaar geleden niet hebben doorgepakt. De officier van Justitie verklaarde dit uit de taboesfeer die er toen nog rond incest hing. Ze zei te hopen dat artsen van dit soort zaken leren en direct een vertrouwensarts inschakelen.

Uitspraak op 6 juli.

Officier wil Alphenaar 18 maanden cel in voor incest

ALPHEN/DEN HAAG - Twee jaar gevangenisstraf waarvan zes maanden voorwaardelijk heeft de officier van Justitie in Den Haag mr. J.J. van Eck, gisteren geëist tegen de 36-jarige W.G. uit Alphen.

G. wordt ervan verdacht dat hij gedurende enkele jaren incest heeft gepleegd met zijn minderjarige dochter. De zaak tegen hem kwam aan het licht toen zijn vrouw hem met de dochter op zolder betraptte.

Toegegeven

Tegenover de politie heeft de man toegegeven dat er 19 maart dit jaar op zolder norm-schendinge zaken zijn gebeurd. "Ik was opgewonden en kon me niet meer beheersen," tekende een politiemann uit de mond van G. op.

Dat G. al vanaf 1985, toen zijn dochter 11 was, gemeenschap met haar heeft gehad, heeft hij steeds ontkend. Gisteren op de zitting ontkende hij alles, ook het gebeurde op zolder.

Seksterreur

De officier van Justitie noemde de verhalen van de dochter "betrouwbaar". Zij vertelde over een jarenlang door vader uitgeoefende "seksterreur". Ook gelooft de officier het verhaal van de doch-

ter over een miskraam die zij zou hebben gehad. G. zou de verwekker van het te vroeg geboren kind zijn geweest.

"Incest met de eigen kinderen is de ernstigste norm-schending die je in de incestsfeer tegenkomt," zei Van Eck. Hij vond daarom dat hier een zware straf moet volgen.

De officier stelde de rechtbank bovendien voor om G. te verplichten zich een tijdje te gedragen naar de aanwijzingen van de reclassering. Dat zou moeten gelden in de twee jaar proeftijd die aan de voorwaardelijke gevangenisstraf van zes maanden verbonden zal moeten worden.

Ter motivatie van het voorgestelde reclasseringstoezicht citeerde de officier van Justitie uit een rapport van een psy-

chiater over de verdachte. Daarin staat dat het "niet ondenkbaar is" dat G. in herhaling zal vervallen.

De rechtbank doet over twee weken uitspraak.

Hof bestraft incest met 12 maanden cel

(Van een onzer verslaggeefsters)

AMSTERDAM - Het Amsterdamse gerechtshof heeft de 55-jarige P. M. uit Bilthoven, die zijn twee dochters vanaf zeer jeugdige leeftijd seksueel had misbruikt, veroordeeld tot een gevangenisstraf van twaalf maanden, waarvan acht voorwaardelijk. Aan het voorwaardelijk deel van de straf verbond het hof de voorwaarde dat M. zich tijdens de proeftijd van twee jaar houdt aan de aanwijzingen van de reclassering.

Procureur-generaal mr. C. Fehmers had twaalf maanden gevangenisstraf, waarvan acht voorwaardelijk geëist. Hij had te kennen gegeven dat hij zich niet zou verzetten tegen dienstverlening, maar het hof wilde daar niet aan.

Eerst psychiatrisch onderzoek ontuchtzaak Noordense**Verzoek advocaat in hoger beroep**

NOORDEN/DEN HAAG - Het hof in Den Haag is akkoord gegaan met het voorstel van advocaat mr. M.H. Sanama om haar cliënt, de 55-jarige mevrouw H. van der W. uit Noorden, door een psychiater te laten onderzoeken.

De vrouw stond gisteren in hoger beroep terecht wegens ontucht met haar kinderen. Zij werd vorig jaar door de rechtbank in Den Haag veroordeeld tot acht maanden gevangenisstraf waarvan de helft voorwaardelijk.

Vreselijk

De vrouw is in hoger beroep gegaan omdat een verblijf in de gevangenis haar "iets vreselijks" lijkt.

Advocaat Sanama voerde nog een andere reden voor het hoger beroep aan. Zij twijfelt eraan of de gepleegde feiten haar cliënt wel volledig kunnen worden aangerekend. Het door de reclassering gemaakte rapport over Van der W. zou daarover te weinig duidelijkheid bieden.

Gezin

Het gezin van de Noordense bestond uit man, vrouw en acht kinderen. Met de kinderen zou afwisselend ontucht zijn gepleegd.

"Het is nooit van mij uit gegaan," heeft mevrouw Van der W. steeds volgehouden. Haar man zou altijd de grote initiatiefnemer zijn geweest.

De procureur-generaal bij het hof, mr. P.J. Wurzer, zei dat de vrouw toch haar eigen verantwoordelijkheden had moeten nakomen. Hij stelde een psychiatrisch rapport niet noodzakelijk te vinden.

Na een half uur beraad besloot het hof de Noordense toch door een psychiater te laten onderzoeken. Een nadellig gevolg van het besluit tot het laten verrichten van een dergelijk onderzoek is, dat zij nog langer op het definitieve oordeel in haar strafzaak moet wachten.

Pastoor

Bij de eerste behandeling voor de rechtszaak, vorig jaar, kwam aan het licht dat de plaatselijke pastoor steeds op de hoogte is geweest van wat zich binnen het gezin Van der W. afspeelde. De pastoor zou tegen de vrouw hebben gezegd dat zij moest doen wat haar echtgenoot zei omdat die wel wist wat goed was.

Volgens de reclasseerder die mevrouw onder zijn hoede heeft, heeft de pastoor inmiddels zijn toevlucht moeten nemen tot een gesticht. Met een pastoor van een andere parochie heeft mevrouw Van der W. nu een goed contact en zij zou daaraan veel steun hebben.

Cel voor misbruiken pleegkind

ALKMAAR (ANP) - Wegens seksueel misbruik van hun pleegdochter en het aanzetten tot prostitutie zijn de 40-jarige C.W. en zijn 33-jarige vrouw M.W. uit Wieringerwerf door de Alkmaarse rechtbank veroordeeld tot gevangenisstraffen van respectievelijk acht en vijf maanden, waarvan twee voorwaardelijk.

W. bekende op de zitting vaak meermalen per dag geslachtsgemeenschap met het 14-jarige kind te hebben gehad. Volgens het meisje gaf zij daaraan toe uit angst dat zij op dezelfde wijze door W. zou worden geslagen als zijn twee eigen kinderen.

Zijn vrouw werd schuldig bevonden aan het aanzetten van het meisje tot prostitutie door het vertonen van pornofilms, het geven van instructies, het gedwongen deelnemen aan seksfeestjes en het aanwezig zijn bij het ontvangen van de mannelijke cliënten door mevrouw W.

De rechtbank verwierp het argument van de beide echtelieden dat het meisje zich op eigen initiatief prostitueerde 'omdat zij de verdienen goed kon gebruiken en niet vies was van seks'.

Vader pleegt ontucht met twee dochters

LOSSER - De Losserse rijkspolitie heeft woensdag een 45-jarige Oldenzaler aangehouden op verdenking van het plegen van ontucht met zijn twee dochters van veertien en elf jaar. Gedurende twee jaar heeft hij de meisjes onzedelijk betast. V. werd aangehouden na aangifte door de oudste dochter. Hij heeft bekend en wordt vandaag voorgeleid voor de officier van justitie in Almelo.

Advocaat eist verhuizing van buurman die ontucht pleegde

Van onze correspondent
BERGEN OP ZOOM — Jarenlange ontucht met zijn twee buurmeisjes kan een 67-jarige inwoner van Bergen op Zoom op een bestraffing met gedwongen verhuizing komen te staan.

In kort geding vorderde de advocaat van de nu 17-jarige meisjes dat de man vóór 1 september zijn woning dient te verlaten. Iedere keer dat hij na die datum zijn huis nog betreedt zal hij een dwangsom van duizend gulden moeten betalen. De president van de rechtbank in Breda hield de zaak aan tot 4 juli en gaf de Bergenaar in overweging om voor die datum vrijwillig tot verhuizing te besluiten.

De buurman pleegde ontucht met de meisjes tussen hun negende en zestiende jaar. Pas in maart van dit jaar deden hun ouders aangifte. De kinderen hadden er niet eerder mee voor de dag durven komen, te meer daar ze van de man ook nog 'zwijggeld' hadden gekregen. De advocaat van de slachtoffers, mr. dr. J. Sneep, baseert zijn uitzonderlijke eis op de ernstige psychische schade die aan de kinderen is toegebracht. „De man woont tussen de twee meisjes in. Zijn voortdurende aanwezigheid vormt een onoverkomelijke blokkade voor hun genezingsproces.” Volgens Sneep is het in ontuchtzaken nog niet eerder voorgekomen dat een gedwongen verhuizing als oplossing werd geëist.

Onderzoek kinderlokker Zevenhoven gestaakt

ZEVENHOVEN — De politie heeft haar onderzoek naar de kinderlokker in Zevenhoven zo goed als gestaakt. Er zijn geen meldingen meer binnengekomen van mensen die de man hebben gezien.

Ongeveer anderhalve week geleden kreeg de politie een aantal meldingen binnen van verontruste ouders. De politie stelde een onderzoek in, maar kampte met een aantal tegenstrijdige verklaringen.

Zij hoopte nog beter bruikbare informatie te verkrijgen, maar heeft verder niets meer uit Zevenhoven vernomen.

Paniek in Zevenhoven over lokken kinderen

ZEVENHOVEN — Onder de bevolking van Zevenhoven is onrust ontstaan door de vermeende aanwezigheid van een of meerdere kinderlokkers.

Bij de politie zijn al zeven meldingen binnengekomen van ongeruste ouders. De kinderlokker zou de kinderen steeds een lolly hebben aangeboden, met het verzoek om met hem mee te rijden in de auto. Volgens de politie is nog geen enkel kind op dit „aanbod” ingegaan.

Tegenstrijdig

De rijkspolitie groep Nieuwkoop heeft de zaak in onderzoek, maar kampt met een aantal tegenstrijdige verklaringen. „Die auto heeft alle kleuren van de regenboog,” aldus een zagsman.

Bovendien spreekt de ene aangever van slechts één kinderlokker, terwijl de andere het heeft over een drietal inzittenden van de verdachte auto. Ook de opgegeven signalen komen niet met elkaar overeen. De politie is daarom op zoek naar mensen die nadere gegevens kunnen verstrekken.

Volgens de woordvoerder is er in Zevenhoven „aardige paniek” ontstaan door de aanwezigheid van de kinderlokker. De man zou niet op één specifieke plaats actief zijn, maar verspreid in het gehele dorp.

Vijf jongens wegens aanranding opgepakt

ALPHEN — Vijf Alphenaren van veertien en vijftien jaar zijn door de politie aangehouden in verband met een aanranding van een dertienjarig meisje op de parkeerplaats van zwembad De Thermen.

Drie verdachten zaten gistermiddag nog vast, twee hadden toen al bekend.

Het groepje jongens heeft zich donderdagavond omstreeks tien uur aan het passerende Alphense meisje vergrepen. Op de parkeerplaats achter het zwembad zijn onder bedreiging en met gebruik van geweld ontuchtige handelingen gepleegd.

Omdat de politie beschikte over een goed signalement van de daders, konden de jongens vrijwel onmiddellijk worden aangehouden.

Groot onderzoek politie naar kinderlokkers in Nieuwegein

door Henk de Koning
NIEUWEGEIN, woensdag

De verklaring van een 10-jarig jongetje in Nieuwegein dat hij door een onbekend echtpaar in een auto zou zijn meegelokt en vervolgens in een woning zou zijn mishandeld, heeft in die plaats een grootscheeps politie-onderzoek in gang gezet.

De politie van Nieuwegein bevestigt de zaak, die door justitie zeer serieus wordt genomen, in onderzoek te hebben, maar geeft geen bijzonderheden vrij zolang de zaak nog niet is afgerond.

Inmiddels zijn meer ouders met aangiften gekomen en zou het verder gaan om een tiental kinderen in de leeftijd van 4 tot 6 jaar dat door het bewuste echtpaar zou zijn meegelokt van een speelplaats bij de Rendierweide.

De man en vrouw zouden hun slachtoffertjes zover krijgen door snoep en kauwgom te beloven en een bezoek aan een grote speelgoedwinkel. De kinderen zouden zijn mishandeld met stokslagen en in sommige gevallen seksueel zijn misbruikt. Volgens een van de moeders bleven de kinderen nooit langer dan 25 minuten weg.

Evenals destijds in de kinderporno-affaire in Oude Pekela verlopen de verhoren uiterst moeizaam omdat de kinderen nauwelijks of in het geheel niet over hun mysterieuze uitstapjes durven te praten. Eén van de ouders hierover: „Wat we wel uit de kinderen hebben kunnen krijgen is dat ze van hun ontvoerders te verstaan hebben gekregen hun mond te moeten houden. De kinderen werd verteld dat hun ouders dood gemaakt zouden worden als zij thuis ook maar iets over wat er was gebeurd zouden loslaten.”

Ontucht met meisjes en jongetjes

BEVERWIJK — De 53-jarige J.G. uit Beverwijk heeft bekend dat hij ontucht heeft gepleegd met twee meisjes en vijf jongetjes in de leeftijd van 10 tot 14 jaar.

De ontuchtige handelingen vonden van 1983 af plaats in zijn woning, waar veel kinderen uit de buurt televisie kwamen kijken en spelletjes speelden. Volgens waarnemend korpschef C. Hordijk is niet gebleken dat G. dwang heeft gebruikt.

Een vriend van G., J. van der K. (19), werd eveneens aangehouden, omdat hij in de woning van G. eveneens met één van de kinderen ontucht zou hebben gepleegd.

De politie verwacht dat er nog meer gevallen aan het licht komen. „Maar zeker geen tientallen”, aldus Hordijk.

Het politie-onderzoek begon nadat kinderen thuis over hun ervaringen met G. vertelden. De man is al eerder veroordeeld voor ontucht met minderjarigen.

Meisje (16) aangerand

LEIDEN — Een 16-jarig meisje is gistermiddag op de Vijf Meilaan ter hoogte van de HCG door twee jongens van haar fiets getrokken en onzedelijk betast. Door hard te slaan en terug te slaan, wist het meisje de jongens op de vlucht te jagen.

Aan de politie heeft zij een signalement van het tweetal kunnen geven. Het gaat om twee jongens van ongeveer 19 jaar met donkerblond haar die op een rode 'opoe-fiets' van het merk Old Dutch reden.

Noordwijks meisje (3) aangerand

NOORDWIJK — Een 3-jarig meisje uit Noordwijk is gistermorgen in de nieuwbouwwijk Het Vinken-veld van de badplaats door een onbekende man meegenomen en in zijn woning seksueel misbruikt. Het meisje speelde op straat en is meegelokt met de belofte dat zij van de man een ijsje zou krijgen.

Het meisje klaagde bij thuiskomst over pijn in haar buik en werd door haar ouders meegenomen naar een arts. Hij bevestigde dat de kleuter seksueel is misbruikt. Onmiddellijk daarna is aangifte gedaan bij de politie, die gisteravond is begonnen met een buurtonderzoek. Dat onderzoek is vandaag voortgezet. Uit verklaringen van het meisje vermoedt de politie dat de dader in de nieuwbouwwijk zelf woonachtig is.

Zoetermeerse verzint verkrachting

ZOETERMEER — De 14-jarige Zoetermeerse die twee weken geleden aangifte deed van een poging tot verkrachting, heeft gisteren aan de Zoetermeerse politie bekend het hele voorval verzonnen te hebben. Het meisje zou twee weken geleden op de Europaweg zijn achtervolgd door acht jongens en vervolgens ter hoogte van de Australiëweg door twee van hen in de bosjes zijn getrokken. Daar werden enkele kledingstukken van haar lichaam gescheurd. Een wandelaar die op dat moment zijn hond uitliet, deed de aanraders op de vlucht slaan. De Zoetermeerse kon de politie een zeer uitgebreid signalement van de daders geven; details over het kapsel van de daders, de helmen die ze droegen tot en met een beschrijving van de neusgaten van één van hen. Het vermeende slachtoffer kon gisteren geen verklaring geven voor haar daad. Volgens een politiewoordvoerder betrof het een geval van „ongebreidelde fantasie”.

Verkrachting of verzinsel?

Verdachte: Elke man slaat z'n vrouw tijdens ruzie wel eens

AMSTERDAM (ANP) — Heeft een 22-jarige Amsterdammer jarenlang zijn 23-jarige vriendin en moeder van hun kind verkracht en mishandeld of verzint zij alles?

Voor die vraag ziet de Amsterdamse rechtbank zich gesteld in een verkrachtingszaak die veel lijkt op de zaak waarover ophof ontstond nadat de Hoge Raad verkrachting binnen een vaste relatie niet strafbaar stelde.

Ook in dit geval had de verdachte een jarenlange relatie met het slachtoffer. Volgens verklaringen van de vrouw zou hij „ergens in '83 of '84” haar een keer hebben laten verkrachten door zijn vriend, een 24-jarige medeverdachte. De twee

mannen ontkennen. De vrouw kwam pas jaren later met haar verklaring hierover op de proppen.

Daarnaast zou de verdachte de vrouw, met wie hij samenwoonde, tot dit jaar gedwongen hebben tot gemeenschap terwijl zij daar geen zin in had. „Leugens”, aldus de verdachte, die als bewijs van het tegendeel een liefdevolle brief van de vrouw overlegde die zij hem dit jaar nog schreef toen hij vast zat voor deze zaak.

Officier van justitie mr. Smit eiste twee jaar cel waarvan zes maanden voorwaardelijk. In zijn requisitoir repte de officier met geen woord over het recente verkrachtingsarrest. „Dat het slachtoffer de situatie

liet voortduren en steeds contact zocht met de vrouw is begrijpelijk: hij is de vader van haar kind en de liefde is ondoorgrondelijk”, aldus Smit. De opmerking van de verdachte dat iedere man zijn vrouw wel eens slaat tijdens een ruzie, weergaf de officier met de mededeling dat helemaal niet zo normaal is. De advocaten van de twee mannen eisten vrijspraak. De dagvaarding is veel te onduidelijk om een goede verdediging te kunnen voeren, de redelijke termijn waarbinnen een verdachte moet voorkomen is al lang verstreken in hun ogen en bovendien is er volgens de raadslieden te weinig bewijs. Uitspraak op 6 juli.

Acht kinderen sexueel misbruikt

NLN - 2

Opnieuw grote ontuchtzaak in Stad

GRONINGEN - Met de aanhouding van de 51-jarige J.P.M.W.S. heeft de Groninger gemeentepolitie opnieuw een grote ontuchtzaak aan het licht gebracht. De man wordt ervan verdacht de afgelopen anderhalf jaar met acht kinderen in de leeftijd van vijf tot zestien jaar sexueel contact te

hebben gehad. De man heeft twee gevallen, waarbij hij zich vergreep aan jongetjes van zeven en negen jaar, bekend.

De man werd op 20 mei aangehouden. Op dat moment werd hij ervan verdacht met twee kinderen ontucht te hebben gepleegd. Nader onderzoek bracht de politie

bij meer slachtoffers.

S. lokte de kinderen naar de zolder van zijn woning in de Oosterparkwijk met een grote treintafel. Drie slachtoffertjes vertelden vrijwel tegelijk aan hun moeders wat de man met hen had gedaan. Die schakelden de politie in.

De verdachte is ingesloten in

het Huis van Bewaring. Hij is in zijn vorige woonplaats al eens veroordeeld voor hetzelfde vergrijp.

Vorige week hield de gemeentepolitie een man aan die ervan wordt verdacht zeven of acht jongetjes in de wijk Kostverloren te hebben misbruikt

Sex met kinderen VK4

DEN BOSCH — De rechtbank in Den Bosch heeft vrijdag een veertigjarige inwoner van Eindhoven veroordeeld tot een gevangenisstraf van een jaar, waar van drie maanden voorwaardelijk. De man zou in de periode van juni tot september vorig jaar geslachtsgemeenschap hebben gehad met een vijfjarig meisje. De man geeft alleen toe ontucht te hebben gepleegd met twee jongens van tien en veertien jaar.

Ontucht VK-3

Onder de kop „Sex met kinderen” werd in de krant van 4 juni melding gemaakt van een uitspraak van de Bosche rechtbank tegen een veertigjarige inwoner van Eindhoven die ik in deze zaak als raadsman heb bijgestaan. Uw bericht kan bij de lezer slechts tot de conclusie leiden dat cliënt ook is veroordeeld omdat hij geslachtsgemeenschap heeft gehad met een vijfjarig meisje. Cliënt is daarvan echter vrijgesproken. Wel is cliënt veroordeeld voor het plegen van ontucht met twee jongens.

EINDHOVEN Mr N. J. M. Broers

Man verdacht van ontucht VK 7

HAARLEM — De politie heeft een 45-jarige man uit Haarlem aangehouden, die heeft bekend dat hij gedurende een halfjaar ontucht heeft gepleegd met twee jongetjes van elf jaar. Volgens de politie was er geen sprake van dwang. De verdachte kende de kinderen al jaren en er zou zelfs een zekere wederzijdse genegenheid hebben bestaan. Al hobby drijft de man een privé-bioscoopje, waar films en video's worden vertoond aan volwassenen en kinderen. Volgens de politie zijn er echter geen aanwijzingen dat meer kinderen slachtoffer zijn geworden van ontucht.

Verkracht

De Heerlense politie heeft gisteren een 17-jarige jongen aangehouden wegens de verkrachting van een 17-jarig meisje in het wandelgebied De Koumen. Behalve de verkrachting heeft de jongen inmiddels ook enkele pogingen tot verkrachting bekend en het plegen van onzedelijke handelingen met twee kinderen van 7 en 10 jaar.

NLN 10-6 88

Duo gepakt voor sex met kinderen

Van een onzer verslaggevers
GRONINGEN — Twee Groningers zijn door de politie aangehouden wegens het plegen van ontucht met minderjarigen. Beide mannen, F.H. (36) en H.K. (59), hebben gedeeltelijk bekend. H. zou ontucht hebben gepleegd met vier meisjes in de leeftijd van 5 tot 9 jaar, onder wie twee dochters uit het gezin waarbij hij in de kost was. Hij heeft één geval bekend. K. heeft toegegeven dat hij gemeenschap heeft gehad met zijn 14-jarige kleindochter.

ACHTERGROND

Emancipatie is hulpmiddel tegen seksueel geweld

DEN HAAG (ANP) — Seksueel geweld is één van de ernstige gevolgen van de ongelijke positie van mannen en vrouwen en houdt tegelijkertijd de ongelijke verhoudingen mee in stand. Om seksueel geweld te bestrijden zijn maatregelen nodig die die ongelijke machtsverhoudingen doorbreken.

Dat is de strekking van de ontwerp-nota 'Preventie van seksueel geweld en de aanpak van daders' die minister De Koning van sociale zaken gisteren namens het kabinet heeft aangeboden aan de Tweede Kamer. De Emancipatieraad zal zijn advies eraan toevoegen. Meer dan voorheen legt het kabinet het accent op voorkoming van dit geweld en op de daders ervan. Het beleid voor slachtoffers wordt niet losgelaten.

Volgens de nota moet op verschillende niveaus - van beïnvloeding van de mentaliteit tot justitiële maatregelen - actie worden ondernomen. De overheid kan daarin maar een beperkte rol spelen, stelt de nota,

want zij wil en kan niet alle aspecten van het maatschappelijk leven reguleren.

Bijna één procent van alle misdrijven die in '86 werden gepleegd waren seksuele geweldsmisdrijven, zo zeggen de statistieken. Maar dat is maar een topje van de ijsberg, want maar heel weinig seksuele gewelddaden worden bij de politie aangegeven. En nog minder vaak komt het voor dat de daders worden aangepakt of dat slachtoffers worden geholpen.

De samenwerking in de hulpverlening houdt niet over, zowel tussen de instellingen onderling als met de politie en met justitie. Daar moet snel verandering in komen, vindt het kabinet.

Boek wil daders seksueel geweld niet vrijpleiten

(Van onze Haagse redactie)
DEN HAAG — De nog steeds bestaande machtsverhouding tussen mannen en vrouwen thuis en op het werk moet veranderen. Vrouwen worden in ons land nog steeds gezien als ondergeschikt aan de man. Dat is een van de belangrijkste oorzaken van seksueel geweld tegen vrouwen.

Dit is te lezen in de eind vorige week verschenen bundel 'Mannelijkheid en seksueel geweld'. De auteurs van deze bundel zijn op zoek gegaan naar de motieven en achtergronden van de daders van seksueel geweld. Het doel daarvan is om een effectievere aanpak van deze problematiek tot stand te brengen.

Het boek geeft een eerste aanzet voor een andere visie op daders van seksueel geweld en de bestrijding daarvan. Nieuwe inzichten komen aan de orde ten aanzien van de socialisatie van mannen.

Eelco Damen, een van de auteurs: „Tot nu toe heeft altijd een beetje het beeld bestaan dat aanranders en verkrachters psychisch niet helemaal in orde zijn. Dat blijkt in de praktijk nauwelijks het geval. De oorzaak moet

meer gezocht worden in de ongelijke verhouding in relaties tussen mannen en vrouwen en het mannelijke machtsgevoel daarbij. Het komt natuurlijk ook vaak genoeg voor dat mannen zich willen bewijzen en ze in een vrouw een makkelijk slachtoffer zien. Daarbij wordt dan geen rekening gehouden met de gevolgen die hun daad kan hebben. De bundel is niet bedoeld om begrip te vragen voor de dader of te pleiten voor een milde aanpak. We proberen juist duidelijk te maken hoe politie, onderwijs en eerstelijnszorg geweld kunnen signaleren en bespreekbaar kunnen maken”.

De bundel (verschenen bij Van Loghum Slaterus in Deventer) is voortgekomen uit het congres 'Mannen, geweld, seksualiteit', dat in 1985 werd georganiseerd op initiatief van de Landelijke Werkgroep Mannenstudies. Dit congres kwam voort uit de bij een aantal mannen groeiende opvatting, dat de bestrijding van seksueel geweld niet alleen een vrouwenzaak is. Mannen vormen namelijk de overgrote meerderheid die seksueel geweld plegen en over hun motieven is weinig tot niets bekend.

Incest is een aanslag op het diepste wezen van de mens

Folder tegen seksdelicten in het Turks en Arabisch

VR 21

Van onze correspondent NIJMEGEN – De politie in Nijmegen heeft een buitenlands-talige folder uitgegeven voor slachtoffers van seksuele geweldsdelicten. De folder is zowel in het Turks als in het Arabisch opgesteld.

Drie jaar geleden werd in Nijmegen voor het eerst een Nederlandstalige folder uitgegeven. Er bleek echter ook een grote behoefte te bestaan aan een dergelijke folder in het Turks en Arabisch. De folder is niet letterlijk vertaald wegens de grote culturele verschillen. De nieuwe folder geeft via illustraties met bijschriften de gang van zaken aan vanaf de melding van een zedendelict op het politiebureau. Daarna komen zaken aan bod als een medisch onderzoek en fotoherkenning.

door Annelies van der Schuyt

De laatste jaren is een verborgen verschijnsel in het daglicht getreden: seksuele kindermishandeling binnen familieverband of incest. Een van de afspraken in onze samenleving is dat seksualiteit met kinderen niet dient plaats te vinden.

Ons rechtsstelsel rekent ontucht met kinderen tot misdrijf tegen de openbare zedelijkheid en geeft daarmee aan, het welzijn van kinderen als ons aller zorg te beschouwen (art. 249 Wetboek van strafrecht). Kinderen worden alleen gewaarschuwd voor de 'kinderlokker'; 80 procent van het misbruik wordt echter gepleegd door bekenden. Zo kan zich de situatie ad absurdum voordoen dat een familielid dat jarenlang seksuele perversiteiten met een kind bedrijft, vrijuit gaat. Het kind stuit op de armoede van de taal en het ongelooftelijke van deze daad: een nette man vertoont in het openbaar gedrag, bepaald door de code van de moraal; in het verborgene begaat hij perversiteiten. Incest is een machtsverschijnsel; daders zijn nagenoeg allen mannen, slachtoffers meestal meisjes. Het legt de diepste lagen van onze samenleving bloot: tot het seksueel ter beschikking staan van vrouwen aan mannen wordt het meisje al gedwongen door de seksuele uitbuiting van haar nog onvolgroeid lichaam.

Tot de risicogroepen behoren volgens Kienhorst: gebruikers van hard en soft drugs, kinderen van gescheiden ouders, alcoholgebruikers, kinderen die bij één ouder, in kindertehuizen of bij pleeggezinnen wonen. Bij deze jongeren komen pogingen tot zelfdoding vaker voor dan bij anderen. Het doel van het onderzoek was voor Kienhorst vooral meer informatie boven water te krijgen over het feitelijke aantal pogingen tot zelfdoding onder de jeugd.

Voor zover informatie over deze pogingen wordt verzameld, heeft deze betrekking op opnamen als gevolg van een poging tot zelfdoding in algemene ziekenhuizen of op een beperkte patiënteninformatie van huisartsen. Hierdoor ontbreken gegevens over het aantal suicidepogingen van kinderen en opgroeiende jongeren die niet onder de aandacht van deze ziekenhuizen of huisartsen komen, aldus Kienhorst.

Bij incest fungeert seksualiteit als strijdterrein waar de dader het lichaam van het meisje als inzet hanteert om de hiërarchische structuur van de relatie te bepalen. Hij oefent macht, bezit en controle uit via de beheersing van haar seksualiteit.

Object van agressie

In dit licht moet de vaak psychopatische jaloezie van daders worden verklaard als teken om het kind als bezit te beschouwen; zij mag niet van zichzelf zijn of van een ander, want hij heeft haar nodig als object voor het (seksueel) afreageren van agressie, onvrede of frustratie. Seksuele kindermishandeling is een vorm van slavernij; zij gaat altijd samen met systematische vernedering. Het gaat om het wellustig totaal-misbruik van het kind als object voor de driftbevrediging van de volwassene. Er bestaat verband tussen de (gewelddadige) aantasting van iemands seksualiteit en de vernietiging van haar of zijn identiteit. Voorbeelden zijn seksuele martelingen in gevangenissen en verkrachting als eerste daad die machthebbers in oorlogstijd vaak stellen. Ook incest heeft te maken met agressie en vernietiging. Daders zijn doorgaans zeer autoriteitsgevoelig. Pas bij dreiging van een sanctie zijn zij bereid hun driften in te perken. Het aanleren van de driftbeheersing behoort bij de morele ontwikkeling. Seksuele kindermishandeling is dan ook een daad van immoraliteit. Verzet van het kind is dan een reactie op reeds gehanteerd geweld. Het is erger te worden misbruikt na verzet: weerstand wekt agressie op, omdat spelen met macht de seksuele lust van een dader vergroot, waarna haar vernedering dieper en intenser wordt aanvoeld. Kinderen met dit soort ervaringen worden in vakliteratuur over incest vaak vergeleken met slachtoffers van concentratiekampen vanwege het sadisme, de vernedering en angst die zij hebben doormaakt. Een incesttrauma ontstaat door het breken van de wil, het vernietigen van de identiteit en mislukt verzet daartegen.

Machtsverhoudingen

Incest roept existentiële vragen op. Het feit dat ook in christelijke gezinnen kinderen seksueel worden misbruikt, geeft inzicht in machtsverhoudingen (een man zou recht

hebben op emotionele en seksuele opvang van vrouwen, een vrouw wordt hoger gewaardeerd in afgeleide, verzorgende functies van echtgenote en moeder). De psychiater Paul Igodt, die al jaren slachtoffers van incest begeleidt, constateert dat christelijke incestueuze gezinnen zeer gesteld zijn op fatsoen en een mooi image: „Het geloof is dan een deel van de façade. Veel van die ouders zitten vooraan in de kerk, hangen een zeer rigide moraal aan. De vader zal het bij voorbeeld onfatsoenlijk vinden als zijn dochter met een korte rok de deur uitgaat, maar intussen misbruikt hij haar wel. Dat is de perversie...” (Humo, januari 1988) In de pastorale praktijk rond incest is mij gebleken dat de helft van de in de pastorale zorg gehanteerde functies bij de begeleiding van slachtoffers tekortschiet. Dat is niet toevallig; het geeft aan hoe weinig de kerk toegerust is voor haar taak, reisgenoot te zijn op het levenspad van seksueel mishandelde meisjes. Een van deze functies is helen.

Bij incest is het niet mogelijk dit te relateren aan menselijke verhoudingen. Eerder moet worden gezocht naar wat geheel kan worden in het leven van het meisje zelf. Incest veroorzaakt vaak onherstelbare schade. Zelfs als zij met veel inspanning een leefbaar leven heeft opgebouwd, blijft haar ervaring een ballast die de kwaliteit van haar leven grondig aantast. Een andere functie in de pastorale zorg is verzoenen. Dit veronderstelt een breuk. Die is er zeker. Een man die zijn dochter (of nicht) seksueel benadert, verbreekt de verhouding vader-dochter (oom-nicht). Het meisje verliest haar vader, die onder haar code van vertrouwen viel, en de veiligheid van het gezin. Wederzijds respect gaat verloren: een meisje kan voor een volwassene die zich seksueel aan haar vergrijpt geen respect voelen, alleen angst, haat of minachting. De vader respecteert haar niet als kind, als zijn dochter. Incest is een overschrijding van generatiegrenzen. Het roept de vraag op waar hij het recht vandaan haalt een kind seksueel voor hem beschikbaar te achten. Een daad van een verstoorde geest.

Wij hebben geleerd Jezus als verzoener te zien. Hij mag de Verzoener zijn tussen God en mensen, vergrijpen jegens medemensen kunnen alleen worden rechtgezet door de bedrijver ervan. Dit impliceert dat de fouten die een dader jegens een kind heeft begaan, alleen door hem kunnen worden rechtgezet en de verbrokenheid alleen door hem kan worden hersteld. Ook vergeving kan slechts plaatsvinden na een schuldbekentenis, oprecht berouw en daadwerkelijke innerlijke verandering. Zelfs aan het eerste komen daders niet toe. Er kan geen sprake zijn van verzoening zonder gelijkwaardigheid en gerechtigheid. De diepe verlangens van het meisje naar gerechtigheid worden echter juist gefrustreerd. Welke verzoening moet een pastor haar voorhouden? Met wie en waarmee? Moet hij haar laten geloven dat lijden loutert en dat Gods wegen ondoorgrondelijk, maar heilzaam zijn? Nee. Maar moet hij haar dan verzoenen met het verdriet en de gebrokenheid die haar leven lang kunnen voortduren? Wij worden gewaarschuwd voor het vet worden van ons hart, onze onverschilligheid. Ook voor een man die een kind seksueel heeft uitgebuit is zijn daad niet relevant, zolang die hem zelf niet treft. Laat de kerk zich hoeden voor deze gewetenloosheid. Ik doe een hartelijk en dringend beroep op de kerken hun deskundigheid in te zetten voor het ontwikkelen van goed pastoraat inzake incest. Slachtoffers hebben daar recht op. De kerk is immers van haar, niet van geweldenaars. Ook Jezus weet zij aan haar kant. Hij spreekt zich ongemeen fel uit jegens hem die zich aan „één van deze kleinen" bezondigt en stelt hem weinig goeds in het vooruitzicht (Mattheus 18 : 1-11). Zijn deel in dit leven heeft hij immers al ruimschoots genomen. Meer nog dan dat: in het duister beroofde hij zelfs een kind.

A. van der Schuyt is theoloog en lid van de Initiatiefgroep 'Pastoraat en Seksueel Geweld'.

Jaarlijks doen bijna 7.000 scholieren poging tot zelfdoding

VK 3

Van onze verslaggever

LEIDEN — Bijna zeventienduizend scholieren tussen de 14 en 21 jaar doen jaarlijks een poging tot zelfdoding. Onder jongere kinderen, tussen de 5 en 15 jaar, komen naar schatting honderd pogingen per jaar voor. Tot deze cijfers komt de Leidse onderzoekster C. Kienhorst in het proefschrift „Suicidaal gedrag bij jongeren", waarop zij op 9 juni in Leiden promoveert.

Kienhorst deed onderzoek onder tienduizend scholieren op 39 scholen in het beroepsonderwijs en algemeen voortgezet onderwijs. Haar bevindingen versterken de indruk die uit eerdere onderzoeken naar voren kwam. Volgens gegevens van de Leidse hoogleraar R. Diekstra twee jaar geleden deden jaarlijks naar schatting 4500 tot 5000 jongeren in de leeftijd van vijftien tot twintig jaar een poging tot zelfdoding.

SCHOLIEN TUSSEN 14 en 21 JAAR ONDERVRAAGD

Een op 30 meisjes doet poging tot zelfdoding

VK - 9

Van onze verslaggeefster DEN HAAG — Van alle scholieren tussen 14 en 21 jaar hebben er 25 duizend ooit een poging tot zelfdoding gedaan: 7500 jongens en 17.500 meisjes. Die cijfers komen erop neer dat 1 op de 77 mannelijke leerlingen en 1 op de 30 vrouwelijke leerlingen ooit een suicidepoging doet.

Tot deze conclusie komt de Leidse onderzoekster C. Kienhorst in het proefschrift „Suicidaal gedrag bij jongeren, onderzoek naar omvang en kenmerken", waarop zij vandaag aan de Leidse universiteit promoveert. Ze heeft aan bijna tienduizend leerlingen in het voortgezet onderwijs gevraagd of zij wel eens een suicidepoging hadden gedaan. (Jongeren in die leeftijdsgroep die niet meer op school zitten, bleven bij het onderzoek buiten beschouwing.)

Van de scholieren beantwoordde 2,2 procent de vraag bevestigend. Als men de resultaten doortrekt naar de totale schoolbevolking tussen 14 en 21 jaar, komt het aantal pogers uit op 25 duizend, zo heeft Kienhorst berekend. Per jaar doen — alweer als de cijfers uit het proefschrift worden doorgetrokken — bijna 7000 scholieren een poging tot zelfdoding: 2000 jongens en 4800 meis-

jes. Dat komt neer op 1 op de 275 mannelijke leerlingen en 1 op de 106 vrouwelijke.

Kinderen die een suicidepoging doen, hebben daar vaker over gedacht dan kinderen die nooit een poging hebben gedaan. Ze hebben vaker doodsgedachten, zijn depressief, hebben weinig waardering voor zichzelf en waarden de verhouding met hun ouders vaker negatief. Bij meisjes komen depressieve gevoelens en een gebrek aan waardering voor zichzelf veel vaker voor dan bij jongens, zij doen ook veel vaker een poging tot zelfdoding dan jongens. Meisjes kiezen vaker voor een „zachte" methode: pillen of vergif. Jongens hebben een voorkeur voor een „harde" handwijze: ophangen, zich voor de trein of een auto gooien.

Kienhorst heeft de indruk dat psychologische factoren een belangrijker rol spelen bij een suicidepoging dan „omgevingsomstandigheden" als gescheiden ouders of druggebruik, ook al zijn dat wel degelijk risicofactoren. Van een rechtlijnig verband tussen het doen van een suicidepoging en het gebruik van softdrugs, de afkomst uit een éénoudergezin, buitenlandse herkomst of het feit dat de ouders zijn gescheiden, is echter geen sprake, aldus Kienhorst. „Er is geen sprake van oorzaak en gevolg, eventuele verbanden liggen veel inge-

wikkelder." Ze heeft geen heel duidelijk bewijs kunnen vinden voor de stelling dat de psychologische factoren bij meisjes de doorslag geven.

Diepte-onderzoek

In het proefschrift wordt de veronderstelling uitgesproken dat kinderen die een poging tot zelfdoding doen, een nogal ongelukkige poging doen om hun problemen op te lossen. Programma's die erop zijn gericht suicidepogingen onder jongeren te voorkomen, zouden deze kinderen moeten leren dat er andere mogelijkheden zijn om moeilijkheden op te lossen dan de wel erg pijnlijke van een poging tot zelfdoding, meent Kienhorst.

Tot dusver is er weinig bekend over het effect van dergelijke preventieprojecten. Kienhorst wees er woensdag, tijdens een gesprek over haar proefschrift, op dat de overheid een weinig voortvarend beleid voert, dat bovendien door bezuinigingen wordt gehandicapt. Het aantal niet-dodelijke verkeersslachtoffers is anderhalf keer zo groot als het aantal suicidepogers, maar aan verkeersopvoeding wordt aanzienlijk meer gedaan dan aan suicide-preventie, aldus het proefschrift.

Kienhorst heeft gemerkt dat hulpverleners en leraren het vaak erg moeilijk vinden om het onderwerp zelfdoding

direct aan de orde te stellen. Toch is dat nodig, als je aan preventie wilt doen en hulp wilt bieden, meent ze. Ze pleit voor een zakelijke benadering, „niet met vallende blaadjes en mooie muziek".

In de dissertatie zijn ook de resultaten opgenomen van een eerder verricht onderzoek onder kinderen tussen vijf en veertien jaar. Het aantal pogingen tot zelfdoding in deze groep wordt geschat op honderd per jaar. Kienhorst is vooral nogal geschrokken van het gegeven dat van deze jonge kinderen een kwart al eerder een poging had ondernomen.

In het onderzoek van Kienhorst zijn voor het eerst de leerlingen tussen 14 en 21 zelf benaderd. De jongere kinderen werden aangemeld door hulpverleners, maar die lieten het bij de oudere groep afweten. Kienhorst vermoedt dat dat voor een deel komt doordat veel hulpverleners moeite hebben met suicide.

Ze is nu bezig met een diepte-onderzoek onder de pogers die in haar proefschrift alleen getalsmatig aan de orde kwamen. Dat onderzoek moet gegevens opleveren over de gevoelens van de kinderen, de oorzaken van de poging, de manier waarop, en ook over hoe het hen verder is gegaan. Bij die gesprekken zijn ook de de ouders van de kinderen betrokken. De resultaten van dat onderzoek verschijnen over twee jaar.

AMSTERDAM - Kinderseks en pornografie waarin kinderen een hoofdrol spelen zijn „big business”. Een miljardenhandel. Het levert wereldwijd zo'n slordige tien miljard gulden winst per jaar. Foto's, videobanden, prostitutie, noem maar op, ze zijn in trek wanneer er kinderen bij betrokken zijn. En de uitbuiting, kinderhandel en pornografie nemen nog steeds toe.

Een rapport over deze zaak is deze week besproken door de Raad van Europa in Lissabon waarna ministers van justitie van 21 landen tot overeenstemming kwamen over te nemen maatregelen. Daarmee probeert de Raad de mensen die in kinderseks handelen te ontmaskeren. Prof. J.E. Doek, kinderrechtter in Amsterdam en voorzitter van de Nederlandse afdeling van Defence for Children International, betwijfelt of de Raad van Europa daadwerkelijk iets tegen de kinderseks kan doen. „Natuurlijk kan de Raad wel onderzoek laten doen en eventueel preventieve maatregelen nemen. Er kunnen bijvoorbeeld afspraken worden gemaakt voor de uitwisseling van informatie over een kinderpornozaak omdat handel in pornofoto's en videobanden

Prof. J.E. Doek twijfelt aan daadwerkelijke aanpak

Kinderseks en -porno zijn „big business”

Bh
23

maar zelden tot één land beperkt blijft”. Daarbij is een taak weggelegd voor Interpol als overkoepelend politieorgaan.

Over de cijfers die deze week bekend werden (over de hele wereld worden naar schatting een miljoen kinderen voor seksuele doeleinden misbruikt), laat Doek zich sceptisch uit. „Er bestaan geen harde cijfers over dergelijke zaken. Het blijft bij schattingen. Daders lopen namelijk niet spontaan naar de politie om zich aan te geven. En als er al een toenemend aantal gevallen bekend wordt, wil dat nog niet zeggen dat er inderdaad meer aan kinderseks wordt gedaan. Het is ook heel goed mogelijk dat er meer gevallen geregistreerd worden omdat de politie alerter is geworden”. Een „maar” volgt onmiddellijk: „Als de politie echt meer opmerkt, dan betekent dat natuurlijk wel dat er meer zaken zijn dan we aanvankelijk dachten”.

Belangstelling

De toegenomen oplettendheid van de politie schrijft de Amsterdamse kinderrechtter toe aan een aanwijsbaar toegenomen maatschappelijke belangstelling voor kinderseks. „Er valt nu bijvoorbeeld regelmatig iets over incest te lezen, er wordt meer over zo'n onderwerp gepraat en geschreven”. Daarnaast neemt het fenomeen seks met kinderen ook buiten het gezin toe. „Wie zich daarmee bezighouden? Nou, je hebt beroeps criminelen die de zaken professioneel aanpakken. Een voorbeeld daarvan is Oude Pekela, overigens uniek in zijn grootschaligheid. Daarnaast zijn er ook mensen die kinderen misbruiken om hun eigen seksuele behoeften te bevredigen. En dan zijn er nog mensen die zelf foto's of filmpjes hebben gemaakt om daar in hun

eentje of binnen hun kennisgeving naar te kijken. En opeens horen dat ze daar een flinke hoeveelheid geld mee kunnen verdienen. Dan verkopen ze de boel en maken er weer nieuwe produkten bij”. Doek wil de redenen dat kinderen meewerken aan pornografische produkties niet beperken tot die welke het rapport voor de Raad van Europa noemde (armoede, sociale ellende, ontvoering). „Om maar iets te noemen: in Nederland zie je niet of nauwelijks gedwongen kinderprostitutie. De jongens en meisjes die zich prostitueren, doen dat omdat ze behoefte hebben aan geld en niet omdat ze gedwongen worden. Dat gebeurt in andere landen waar de leefomstandigheden een stuk slechter zijn wél. Hier worden kinderen subtieler tot handelingen gedwongen waar ze op een gegeven moment het liefst niet meer aan mee zouden willen

werken, maar waartegen ze dan geen nee durven zeggen. Er is sprake van geleidelijke verleiding, het is een sluipend proces waarin het moment voorbijgaat dat kinderen zich er nog aan kunnen onttrekken. Er zijn nogal wat methodes om hetzelfde te bereiken”. Er is dus meer dan één soort kinderseks in de verschillende landen: in het ene land is het gedwongen uitbuiting van kinderlichamen en in het andere land is het „vrijwillig” gekozen prostitutie. „Het verschijnsel staat niet ver van ons af”, meent Doek. „In Nederland, Frankrijk, Denemarken, maar ook in de Verenigde Staten wordt stevig aan kinderseks verdiend. Zoals het geval van Oude Pekela. We zijn geneigd aan te nemen, nee, we hopen dat dit een uitzondering was. Bovendien zal zoets zich op een dergelijk grote schaal niet meer herhalen, dat was heel bijzonder”. Een stapje in de goede richting noemt de kinderrechtter de richtlijnen die het ministerie van justitie heeft uitgevaardigd. Die gebieden de politie meer aandacht te schenken aan zaken die op de een of andere manier met kinderseks te maken hebben. „Een incestzaak om maar iets te noemen kan heel eenvoudig lijken, maar het is echter heel goed mogelijk dat er beeldopnamen van gemaakt zijn. En dan wordt alles nog erger”.

Van een onzer verslaggevers
WINSCHOTEN — Directeur-geneesheer J. B. Schneider van het Sint Lucasziekenhuis in Winschoten is verontwaardigd over een artikel in de Haagse Post
In een verhaal, dat ruim vier pagina's beslaat, wordt het ziekenhuis min of meer beticht van het grof behandelen van slachtoffertjes van het sex-schandaal in Oude Pekela. Journalist Peter Hofstede schrijft onder meer dat kinderen grillend en schreeuwend verzet hebben geboden tijdens de onderzoeken. Om hen rustig te krijgen zou er ranja met kalmerende middelen zijn verstrekt.
Schneider zegt nog niet overwogen te hebben stappen te nemen tegen Hofstede. „Eigenlijk wil ik

Weekblad hekelt onderzoek slachtoffertjes sex-schandaal

Ziekenhuis Winschoten boos over artikel in HP

liever geen commentaar geven. Dergelijke verhalen gaan een eigen leven leiden en dat is zeker niet in het belang van de betrokkenen in Oude Pekela,” aldus de ziekenhuis-directeur.
Melle Wachtmeester, die tijdens het sex-schandaal de gemeentelijke voorlichting verzorgde, zou volgens Hofstede gezegd hebben dat de met busjes vervoer-

de kinderen niet goed onderzocht zouden zijn. „Dat klopt niet. De ouders hebben de kinderen zelf in personenauto's naar het ziekenhuis gebracht.” Wachtmeester heeft inmiddels de Haagse Post laten weten dat hij niets meer te maken wil hebben met Hofstede.
De journalist meldt in het omstreden artikel onder meer: „Behalve de specialisten, een kin-

derpsycholoog en de verpleegkundigen, moet een groep van zes tot acht - gemaskerde - mannen en vrouwen een tijd lang met elk kind afzonderlijk bezig zijn geweest.” Alle handelingen zouden volgens Hofstede per kind totaal maar een kwartier hebben geduurd. De medewerkers van het ziekenhuis hanteerden volgens hem methodes, die de kinderen deden denken aan het misbruik dat zij hebben ondergaan.
Schneider: „Ik heb het verhaal een aantal keren gelezen, maar je komt al snel tot de conclusie dat het een 'zou' verhaal is. Hofstede heeft in ieder geval niet geïnformeerd. Wij hebben zorgvuldig gehandeld om juist de toestanden te voorkomen, die deze schrijver denkt te hebben geconstateerd.”

Onschuldig

Door de huidige hausse in video-apparatuur is het traceren van een verdacht spoor bemoeilijkt. Volgens Doek kunnen van seksfilms gemakkelijk kopieën worden gemaakt die even gemakkelijk „onderduiken” in een grote voorraad videofilms, uiteraard onder een onschuldige titel. Zeer lastig te achterhalen.
Maar Doek vindt het een pluspunt dat door de verscherpte aandacht van pers en politie de tussenhandel verdwenen is. Het vlot even een sekswinkel binnenstappen om kinderpornografie te kopen, is er niet meer bij. Maar voor een belangstellende consument zijn er echter altijd nog voldoende wegen open om wat materiaal te bestellen, dat eventueel precies naar wens geleverd wordt. De levertijd is natuurlijk wat langer en het kost ook een aardig centje meer, maar dat heeft die consument er wel voor over. Dat blijkt.
ELLIS WIENDELS

Journalist Peter Hofstede:
'Ziekenhuis heeft artikel in HP verkeerd begrepen'

LEERMENS — Journalist Peter Hofstede is van mening dat directeur-geneesheer J.B. Schneider van het Sint Lucasziekenhuis in Winschoten zijn artikel in de Haagse Post van vorige week niet heeft begrepen. In het verhaal wordt min of meer gesteld dat de slachtoffertjes van het sex-schandaal in Oude Pekela in het ziekenhuis onheus zijn behandeld, althans zo is de ervaring van de kinderen. „Ik begrijp wel dat Schneider het verhaal zo interpreteert. Dat het allemaal in de vorm van beschuldigen aan zijn adres moet worden gelezen, maar het gaat erom dat kinderen in het ziekenhuis, ziekenhuistrauma's oplopen,” aldus Hofstede.
Sommige kinderen hebben zich verzet tegen het medische onderzoek. Dat zou Melle Wachtmeester, die tijdens de sex-affaire

de gemeentelijk voorlichting verzorgde, volgens journalist Peter Hofstede tegen hem hebben gezegd. „Bij sommige kinderen hebben de ouders toen niet door gezet, maar bij anderen wel. Die ouders hebben hun kinderen dus gedwongen en dan mag je aannemen dat ze gaan gillen en schreeuwen,” aldus de journalist.
„In het essay heb ik gereconstrueerd van wat er gebeurd zou kunnen zijn, want als er een medisch geheim is dan hoor je nooit iets,” zegt Hofstede. Hij is van mening dat zijn verhaal heel dicht in de buurt van de waarheid komt. „Van Wachtmeester heb ik gehoord dat de kinderen ranja hebben gekregen en er wordt door Mik gezegd dat er kalmerende middelen in de ranja zaten. Als je dan geen gegevens hebt, moet je de stukjes van de puzzel bij elkaar zoeken.”

In het artikel wordt door Hofstede beweerd dat Wachtmeester aan hem zou hebben gezegd dat de slachtoffertjes met busjes naar het ziekenhuis zijn gebracht. Volgens de voorlichter klopt dat niet. Hofstede: „De kinderen zijn in ieder geval onderzocht. En of ze nu in busjes of met zijn allen in personenauto's zijn vervoerd, dat maakt natuurlijk niets uit. Het kunnen ook stationcars zijn geweest, die door de kinderen voor busjes zijn gehouden.”

Ondanks kleine details is Hofstede van mening dat hij met zijn artikel in de Haagse Post „in ieder geval 98 procent dicht bij de waarheid zit” dan alle andere verhalen die over de sex-affaire Oude Pekela zijn verschenen. „Iemand heeft daar geruchten op gang gebracht en dat is enorm geescaleerd,” aldus Hofstede.

NuhN
3

Groei seksueel misbruik door hulpverlener

Dr onze redacteur
BAM POLS

WRL
9

... IJSSWIJK, 9 juni — „Waar ik ee woning binnen treed, zal ik di doen in het belang der zieken, m'onthouden van elke moedwillijverkeerde behandeling, in het bionder van lijfsgenot met vrouw en mannen, hetzij vrijen of slen.”

Iet Staatstoezicht op de volks-gondheid vindt het de moeite wrd deze van 400 vóór Christus derende ethische beginselverklari van oud-collega Hippocrates wr eens onder de aandacht van dNederlandse artsen en hulpverlers te brengen. De beginselverkling is nog eens opgenomen in hi bulletin *Sexueel misbruik dr hulpverleners* dat in tachtig-dzenvoud zal worden verspreid oer de beroepsbeoefenaren in degezondheidszorg.

De afgelopen jaren bereiken or steeds meer signalen over uit-edopende situaties in de gezond-hdzorg, waarbij hulpverleners drelatie tot hulpvragers in seks-ue of erotische zin misbrui-ke,” schrijven de geneeskundige hfdinspecteurs van de volksgez-zudheid en de geestelijke volks-gondheid. Het Staatstoezicht wrmet het geven van achtergron-de bij het ontstaan van seksuele reties in de hulpverlening een

waarschuwend woord laten horen.

„Over seksueel contact binnen de hulpverlening wordt meer ge-schreven dan gesproken,” stelt de psychologe W. Bezemer in het bulletin. Om die reden moet dus worden blind gevaren op, vooral buitenlandse, literatuur. En dan nog wordt het begrip 'misbruik' steeds anders gedefinieerd. Een onderzoek uit '77 zegt, dat 10,9 procent van de geënquêteerde mannelijke psychologen 'erotisch contact' met patiënten heeft gehad. In 5,5 procent was het tot geslachtsgemeenschap gekomen. Bij vrouwelijke psychologen wa-ren die cijfers 1,9 en 0,6 procent. Een andere studie onder artsen gaf te zien, dat vijf tot dertien procent ooit lichamelijk erotisch contact had gehad en vijf tot ze-ven procent met de patiënt naar bed was geweest. Een rapport uit '83 bevestigt die cijfers min of meer; acht procent van de Neder-landse mannelijke hulpverleners heeft een of meer keren geslachtsgemeenschap gehad met patiën-ten.

Duidelijk bij dat alles is dat het vrijwel altijd — in negentig pro-cent van de gevallen — gaat om mannelijke hulpverleners en pati-enten van andere kunne. In één op de vijftientig keer gaat een vrouwelijke hulpverlener over de schreef bij een vrouwelijke pati-

ente. Over andere denkbare rela-ties rept de literatuur niet.

Het doorsnee-slachtoffer is snel geschetst. Ze is tussen de twintig en de vijftientig en de man in de witte jas is gemiddeld 16½ jaar ouder. Tweederde van de vrouwen is ongetrouwd of ge-scheiden en lijdt een eenzaam be-staan.

Principes

Een mogelijke verklaring van de toeneming die het Staatstoe-zicht signaleert is te vinden in het eind van de ethiek van de zelfver-loochening in de jaren zestig, waaronder het na-oorlogse Neder-land was herrezen. De ideologie van de zelfontplooiing, onder het motto 'ik stoor jou niet als jij mij m'n gang laat gaan' beleefde een ongekende opmars. Dat denken had ook zijn neerslag op de relatie tussen hulpverlener en degene met problemen. Er moest meer gelijkwaardigheid komen, meer interactie, meer betrokkenheid van patiënten bij de besluitvorm-ing. De patiënt moest bij more-le keuzen zijn eigen beslissing ne-men. Doordat bij het verleggen van de opvattingen geen nieuwe grenzen zijn getrokken moest daar wel narigheid van komen, valt in het bulletin te lezen.

Bij de opvattingen over zede-

lijkheid en beroepsuitoefening spelen vier fundamentele princi-pes een rol, zo stelt G. Manen-schijn in een publikatie van het Nederlands Gesprekscentrum: vrijheid, gelijkheid, wederkerig-heid en integriteit.

Onder vrijheid moet worden verstaan dat mensen zelf vorm mogen geven aan hun seksuele ge-aardheid. In dit verband kan vrij-heid van de één onvrijheid van de ander betekenen, die daarom beschermd moet worden. Als die beschermt wordt onttaardt vrij-heid in tirannie van de sterkste.

Voor gelijkheid geldt dat de partners in een seksuele relatie gelijkwaardig en gelijkberechtigd moeten zijn. Een moreel beginsel, zegt Manenschijn, maar er zit ook een politiek aspect aan. Sommige relaties kunnen immers niet ge-lijkwaardig zijn. De overheid moet dus beschermend op kunnen treden.

De voorwaarde van wederkerig-heid houdt in, dat wat de een zich zelf gunt, de ander niet mag wor-den onthouden. De overheid moet de bescherming van rechtsgeno-ten met een gebrekkige of onvol-groeiende wil ter hand nemen.

Volgens het vierde principe mag geen inbreuk worden ge-maakt op iemands geestelijke en lichamelijke integriteit. Dat princi-pe zou 'leedvermijding' kunnen

worden genoemd. Manenschijn stelt, dat het vermijden van leed bij de één voorrang verdient op vergroting van welbevinden bij de ander.

Al deze principes bijeen kan'er dus nooit een recht bestaan op een relatie die ten koste gaat van de ander, omdat die ander niet de plicht heeft in een behoefte tot een relatie te voorzien als dat ten koste gaat van zijn eigen integri-teit.

Het is duidelijk, dat er dus ook een recht moet bestaan op de beschermt tegen ongewenste sek-suele intimiteiten.

Deze filosofische beantwoor-ding van de vraag, waarom seks in de spreekkamer, gedefinieerd vol-gens de vier beginselen, verkeerd is, leidt de geneeskundig inspecteur voor de geestelijke volksgezondheid in Noord Holland, M.H. Oeberius Kapteijn tot een moder-ne vertaling van Hippocrates' be-ginselverklaring: „Waar ik als hulpverlener optreedt, zal ik dat doen in het belang van de hulp-vrager, mij onthouden van elke opzettelijke verkeerde handeling, in het bijzonder van seksueel ge-richte handelingen met vrouw, man of kind en ook van intieme toenadering die niet bij de behan-deling past en het daglicht niet verdraagt.”

'Verliefde gynaecoloog moet patiënte naar collega sturen'

UN 27

(Door Huub Klompenhouwer)
LEIDEN — Sex in de behandel-kamer. De gynaecoloog en de psychiater moeten er ver boven staan. Maar dat gebeurt niet al-tijd. De vrouwenarts die een patiënte eerst een rustgevend middel laat slikken en vervolg-ens sex met haar heeft, de gynaecoloog die in zijn spreekka-mer in een Haags ziekenhuis tot tweemaal toe een 20-jarige patiënte seksueel misbruikt, het zijn steeds opduikende verha-len die ook tot veroordelingen leiden. In de opleidingen voor gynaecologie groeit de aan-

dacht voor onprofessioneel ge-drag in de spreekkamer.

Met de psychiater heeft de gynaecoloog gemeen dat hij soms diep tot in de ziel van een patiënte moet doordringen. Er is in beide gevallen sprake van een vertrouwensrelatie, waarbij de medicus alle macht heeft en de patiënte soms, letterlijk, weer-loos is. „Ik word er bedroefd van, elke keer als ik hoor van een vrouwenarts, die het in hem gestelde vertrouwen schaadt” zegt professor J. Bennebroek Gravenhorst, hoogleraar verlos-kunde en gynaecologie aan de Rijksuniversiteit in Leiden en lid van het Medisch Tuchtcolle-ge. „Voor de meeste patienten is een onderzoek toch al moeilijk genoeg. Als u diep in mijn hart kijkt, zeg ik dat zo'n collega maar naar ander werk moet uit-kijken. Aan de andere kant, moet ik op de stoel van de rech-ter gaan zitten? Zelfs een misdadiger krijgt na zijn straf nieuwe kansen”.

Het gaat wat te ver om te stel-len dat met de regelmaat van de klok berichten in de pers ver-schijnen over gynaecologen die verdacht worden van seksuele handelingen. „Maar”, zegt professor Gravenhorst, „eerlijk-heidshalve moet ik zeggen niet te weten hoe vaak het voorkomt dat een zaak buiten de open-baarheid blijft. Gynaecologie blijft met psychiatrie een vak waarbij de intermenselijke rela-

tie heel kwetsbaar is. Gynaeco-logie is niet alleen een tech-nisch-medisch vak, maar vooral een beroep, waarbij juist de in-termenselijke relatie centraal staat”.

Training

„Voor een vrouw is het in de be-handelkamer bij de gynaecoloog allesbehalve makkelijk om open over de meest intieme zaken te praten. Dat vereist een sfeer van volledig vertrouwen van twee kanten. In de opleiding wordt daar veel aandacht aan besteed. De training in de relatie arts-patiënte is ongelooflijk belangrijk. Daar ligt ook de basis voor het werken later. Hier in Leiden zijn we, in navolging van de universi-teit van Groningen, ertoe over-gegaan om bij de opleiding het oefenen van het inwendig onder-zoek niet alleen met rubberen modellen te doen, maar ook met vrouwelijke vrijwilligers. Die laten zich als proefpatient onder-zoeken en vertellen wat hun ge-voeligheden zijn. Zo wordt ook de opleiding steeds beter op de praktijk gericht”.

Een sterke verbetering in de opleiding noemt de Leidse hoog-leraar ook de toename van het aantal vrouwelijke assistenten. „In het Academisch Ziekenhuis Leiden is nu de verhouding vrouwen-mannen een-op-een. Wat je dan ziet is dat de assis-tenten elkaar onderling corrige-ren”

Er zijn collega's, die er prijs op stellen dat er bij het onderzoek altijd een zuster als derde aanwezig is. Dat sluit het risico van valse beschuldigingen uit. Zou dat een maatstaf moeten zijn?

Bennebroek Gravenhorst: „Het is mogelijk. Maar allereerst vraagt dat nogal veel van de be-zetting en dat in een tijd waarin steeds meer gesnoeid wordt. Bo-vendien is het al moeilijk genoeg om schroom te overwinnen te-genover de vrouwenarts. Een tweede persoon is dan ook een nieuwe barrière. Maar als er van de kant van de patiënte geen be-zwaar is en het levert voor de personele bezetting geen proble-men op, dan is het prima. Zelf vind ik het een goed iets als de partner van de patiënte mee-komt”.

U lijkt in uw veroordeling van collega's die hun boekje te buiten gaan onvoorwaardelijk de kant van de patiënte te kiezen.

„Misschien wel. Maar dat komt dan omdat ik denk dat een vrouw ongelooflijk veel drem-pels moet overwinnen om een aanklacht in te dienen. Wie klaagt, moet zichzelf enorm ex-poseren. Wie dan niet sterk in de schoenen staat, zal er niet aan beginnen. Je mag ertan uitgaan dat als er geklaagd wordt, er echt iets aan de hand is”.

De Leidse hoogleraar is geen voorstander van een ombuds-man/vrouw voor de behan-deling van klachten over vrouwe-nartsen. „Er zijn wegen genoeg die bewandeld kunnen worden. Allereerst is er de directie van een ziekenhuis. Dan is er de ins-pectie voor de volksgezond-heid, via de inspectie kan men naar het tuchtcollege, en er is zelfs de weg naar de politie of de rechtbank. Vroeger was dat mis-schien wel moeilijk. Als een vrouw dan een klacht wilde in-dienen, werd er nogal eens smal-end naar de lengte van de rok gekeken of het geopende boven-ste knoopje van een blouse. Maar tegenwoordig zijn ook bij de politie gespecialiseerde re-chercheurs, die weten hoe ze een klagster op moeten vangen. De houding van de hulpverlening is sterk verbeterd”.

Gynaecoloog jaar geschorst

Arts had twee keer geslachtsgemeenschap met jonge patiënte

JTRECT (ANP) - Het medisch uchtcollege in Den Haag heeft be-paald dat een gynaecoloog een jaar lang zijn werk niet mag doen omdat hij minstens twee keer seksuele ge-meenschap heeft gehad met een patiënte van 20 jaar. Bovendien heeft hij, toen ze dacht dat ze zwanger van hem was (het-geen achteraf niet het geval bleek), een curettage uitgevoerd met het risico dat een eventueel aanwezige vrucht zou zijn verwijderd. Dit ter-wijl hij wist dat de vrouw ernstige bezwaren had tegen abortus. De uitspraak van het college verscheen zaterdag in de Staatscourant. In juli 1985 heeft de gynaecoloog de vagina van de vrouw operatief

verwijderd. Een ingreep, waarvan het college zich afvraagt of die bij een meisje van haar leeftijd wel juist was. In februari 1986 kwam ze met buikklachten bij de arts terug. Bij het onderzoek had hij seksuele ge-meenschap met haar. Toen ze ruim een maand later dacht dat ze in verwachting was, voerde de gynaecoloog een curettage uit. Bij een volgend controlebezoek, twee we-ken later, had hij opnieuw ge-slachtsgemeenschap met haar. De vrouw deed diezelfde dag nog aan-gifte bij de politie. Het tuchtcollege neemt de gynaecoloog de seks met zijn patiënte zeer kwalijk, ook al heeft hij be-weerd dat zij zijn toenaderingen

heeft uitgelokt. Volgens het tucht-college is er meer aanleiding om het tegendeel te geloven. De patiënte zegt zelf dat ze de gebeurtenissen 'als versteend' heeft ondergaan. „Ze was nog jong en in meerdere opzichten onzeker en naief”, aldus het college, „en ze heeft kennelijk en niet onbegrijpelijk, zeer tegen de arts opgezien”. Tijdens de aangifte bij de politie was ze zeer emotio-neel en overtuurd. Ter rechtvaardiging van de curetta-ge heeft de arts aangevoerd dat hij de patiënte gerust wilde stellen. Het tuchtcollege stelt dat er minder ingrijpende mogelijkheden waren om aan te tonen dat de vrouw niet zwanger was.

CDA bepleit ontmoediging van gebruikers 06-lijnen ^{VK 1}

Van onze verslaggeefster
DEN HAAG — Het CDA vindt dat de PTT de gebruikers van 06-nummers (vooral de porno- en scheldlijnen) indirect moet ontmoedigen. Dat zou onder meer kunnen door meer bekendheid te geven aan de mogelijkheid deze lijnen op een bepaald toestel of een centrale te blokkeren. In de Tweede Kamer gebeurt dat al, zei CDA-woordvoerder Eversdijk dinsdag tijdens overleg met minister Smit-Kroes (PTT). Volgens hem zou de PTT zou iedere burger en elk bedrijf over het bestaan van deze techniek moeten informeren.

De minister veronderstelt dat het bedoelde apparaat al voorkomt op de lijst waarmee reclame wordt gemaakt voor het voorzieningspakket van de PTT. „Anders zou het presidium van deze Kamer er vast niet op gekomen zijn”, zei ze. Smit-Kroes meent dat het enthousiasme voor de „ontspanningslijnen” zal afnemen. Dit betekent dat de aanleg van de 06-lijnen de andere investeringen bij de PTT niet zullen verdringen.

Ongeveer 30 procent van de 06-nummers wordt ingehuurd als „ontspanningslijn”. De beller betaalt er twee kwartjes per minuut voor. De rest wordt gebruikt door bedrijven, die de lijnen gratis ter beschikking stellen. Voor de PTT zijn de 06-nummers lucratief, onder meer omdat het telefoonbedrijf over elke minuut een stuiver extra aan incassokosten berekent.

SGP-woordvoerder Van den Berg was de enige die tijdens het overleg pleitte voor het opheffen van de 06-nummers. De goeden moeten maar onder de kwaden lijden, meent Van den Berg, want de „kwaden vormen een grote trieste bijdrage aan de zedelijke ondermijning van het volk”. De overheid geeft in zijn visie gelegenheid tot misbruik van deze lijnen, omdat ze de infrastructuur beschikbaar stelt.

Volgens Van den Berg kunnen er ook strafrechtelijke aspecten aan het gebruik van de 06-nummers kleven, bijvoorbeeld als het in de sfeer van de kinderporno komt of als het gaat om goklijnen. Smit-Kroes vindt dat in die gevallen de rechter moet worden ingeschakeld. Die moet uitmaken of de boodschap zich verdraagt met de wettelijke afspraken.

Pornolijnen zijn niet meer te bellen vanuit Tweede Kamer

Door een onzer redacteurs

DEN HAAG, 1 juni — Het presidium van de Tweede Kamer heeft het onmogelijk gemaakt dat vanuit het Kamergebouw 'rode-oortjeslijnen' of 'ontspanningslijnen' worden gebeld. Dat onthulde het Kamerlid en eerste ondervoorzitter van de Tweede Kamer Eversdijk (CDA) gisteren in een mondeling overleg met minister Smit-Kroes over de 06-lijnen.

Eversdijk stelde het gebruik van de telefoon voor het afdraaien van erotische verhalen gisteren aan de kaak als „het inspelen op verkeerde tendenzen in de samenleving”. Hij had proefondervindelijk vastgesteld dat de 50 cent per minuut kos-

tende sekslijnen niet vanuit het parlement kunnen worden bereikt. Het Kamerlid greep deze ervaring aan om te pleiten voor PTT-apparatuur waarmee het vooral kinderen onmogelijk moet worden gemaakt in contact te komen met pornolijnen.

SGP'er Van den Berg ging gisteren nog een stapje verder door minister Smit-Kroes te vragen de PTT te laten stoppen met het „gelegenheid geven voor zedelijke verwildering”. Van den Berg sprak gisteren namens de SGP het onaanvaardbaar uit over de 06-lijnen. De PTT geeft, aldus Van den Berg, „handen en voeten” aan dit verschijnsel.

Minister Smit-Kroes wil echter niets weten van „bemoeienis van de boodschapper met de inhoud van de boodschap”. De PTT stelt slechts de lijnen beschikbaar en is niet verantwoordelijk voor het gebruik ervan. De minister signaleerde overigens een afnemende belangstelling voor dit soort lijnen.

Uitgeverij Woelrat richt boekenclub op voor homo-literatuur

Van onze verslaggever

AMSTERDAM — De Amsterdamse uitgeverij Woelrat heeft een boekenclub voor homo-literatuur opgericht, de Gay Book Club. Uitgever L. Spaans heeft van tevoren contact gehad met de organisaties van boekhandelaren en uitgeverij die medewerking hebben toegezegd. De boekenclub legt de leden geen koopverplichting op, zoals andere clubs.

De club geeft een kwartaalkrant uit, de Gay Book Club Krant, waarop leden zich moeten abonneren. Daarin worden boeken tegen gereduceerde prijs aangeboden. In de krant wordt een overzicht gegeven van recent verschenen boeken met een korte inhoud en een fragment.

De Woelrat heeft moderne auteurs als Dominique Fernandez en Yves Navarre in haar fonds en klassieken als Jean Cocteau, Arthur Rimbaud en Paul Verlaine. Daar komen binnenkort Klaus Mann, Jean Genet (*Querelle*) en Sandro Penna bij, evenals Rudi van Dantzig, Jaap Harten, Wim Zaal, Hans Eppendorfer en James Purdy.

De boeken kunnen met een postorder worden besteld of in een boekhandel naar keuze worden afgehaald. De Woelrat heeft de afgelopen maanden een aantal proefnummers van de Gay Book Club Krant uitgezet. Daarop zijn volgens Spaans al honderden reacties binnengekomen.

Rechter stemt in met gijzeling echtpaar Goeree ^{NRL 11}

Door onze correspondent

ZWOLLE, 11 juni — De Amsterdammer F.J. van Zijl mag het Zwolse evangelistenpaar Lucas en Jenny Goeree laten gijzelen, omdat het echtpaar kwalijke uitspraken over hem niet heeft gerectificeerd ofschoon de rechter dat had bevolen.

De Goerees hebben gisteren het kort geding verloren dat zij tegen de dreigende gijzeling hadden aangespannen. Volgens de fungerend president van de Zwolse rechtbank, mr. D.J. van Dijk, is het niet aannemelijk dat de Goerees (of hun geldschietters) de opgelegde rectificaties niet kunnen betalen.

De advocaat van Van Zijl, mr. M.J.M.T. Keulaerds, noemt dit vonnis „een extra stimulans om de Goerees met voortvarendheid in gijzeling te doen stellen”. Hij vermoedt dat ze in Nederland zijn ondergedoken, maar hij verwacht niet dat hun opsporing veel problemen zal geven.

Folder

Vorige maand verloren de Goerees een kort geding dat Van Zijl had aangespannen. De rechter gelastte toen beëindiging van de verspreiding van een folder waarin de Goerees de Amsterdammer uitmaakten voor leugenaar en

moordenaar. Bovendien moesten ze de inhoud van de gewraakte folder rectificeren in drie landelijke kranten. Als de Goerees zich hier niet aan zouden houden dan mocht Van Zijl hen laten gijzelen, zo bepaalde de rechter.

De Goerees bleven in gebreke. Er werden geen rectificaties geplaatst en in interviews vanaf een schuiladres herhaalden ze de verboden beschuldigingen. Daarop wilde Van Zijl het duo laten gijzelen, maar dat probeerden de Zwollenaren vorige week via een kort geding te verijdelen. Ze zouden wel willen rectificeren, maar ze zouden de kosten (15.397,56 gulden) niet kunnen betalen, voerde hun raadsman mr. J.W.A. van Dommelen aan.

Rechter Van Dijk twijfelt in zijn vonnis aan de bereidheid van de Goerees tot rectificatie over te gaan. Ook al zijn ze armlastig, dan nog is het volgens hem „weinig waarschijnlijk” dat sympathisanten en bevriende organisaties of stichtingen niet zouden kunnen bijsprijngen.

Verzoek Goerees tegen gijzeling afgewezen ^{VK 11}

ZWOLLE (ANP) — De rechtbank te Zwolle heeft het verzoek van het evangelistenpaar Lucas en Jenny Goeree afgewezen om aan gijzeling te ontkomen. Zij hadden hier in kort geding om gevraagd omdat ze de kosten niet zouden kunnen betalen van een rectificatie in drie dagbladen.

In die advertenties moeten ze beledigingen aan het adres van de Amsterdamse Aidspatiënt Van Zijl herroepen. Daartoe heeft de Zwolse rechtbank de evangelisten veroordeeld. Als ze dit niet doen, heeft Van Zijl het recht hen te gijzelen. De Goerees zijn ondergedoken om zich hieraan te onttrekken.

Lucas Goeree in hongerstaking ^{Bh 17}

ZWOLLE — De sinds enkele dagen in het Zwolse Huis van Bewaring gegijzelde Lucas Goeree is uit protest tegen z'n behandeling in hongerstaking gegaan. De Zwolse evangelist zegt als gegijzelde recht te hebben op een aantal vrijheden, terwijl hij als een gewone gevangene zou worden behandeld. Volgens z'n ondergedoken vrouw Jenny Goeree zal haar man de actie doorzetten „tot er verandering in de situatie is gekomen”. Zoals bekend is Lucas Goeree gegijzeld, omdat hij weigert op last van de rechter een rectificatie te plaatsen, waarin verontschuldigingen worden aangeboden aan de Amsterdamse Aids-patiënt Fred van Zijl. In een folder werd hij ervan beticht een moordenaar te zijn.

Aids-patiënt ziet af van gijzeling Jenny Goeree ^{VK 17}

DEN HAAG, 17 juni — De Amsterdamse Aids-patiënt F.J. van Zijl ziet er voorlopig vanaf Jenny Goeree te laten gijzelen. Dit heeft hij via zijn advocaat laten weten. Mevrouw Goeree zit al enkele weken ondergedoken om aan gijzeling te ontkomen.

Lucas Goeree laat zich gijzelen ^{Bh 13}

ZWOLLE — Evangelist Lucas Goeree zal zich morgen laten gijzelen. Zijn vrouw, Jenny Goeree, blijft ondergedoken. De evangelisten hebben dit besluit genomen nadat het hen vorige week niet is gelukt de gijzeling via de rechter te laten verbieden. Lucas Goeree zal zich morgen vanuit z'n Zwolse woning door de deurwaarder naar een Huis van Bewaring laten afvoeren. Jenny Goeree werkt intussen aan een nieuw nummer van het blad Evan, dat binnenkort uitkomt.

Van Zijl hoopt en verwacht dat de gijzelneming van Lucas Goeree, die sinds dinsdag in het huis van bewaring te Zwolle zit, ertoe zal leiden dat de Goerees gevolg zullen geven aan het rechterlijk vonnis beledigingen aan het adres van Van Zijl te rectificeren in drie dagbladen. Mochten ze in gebreke blijven, dan had Van Zijl het recht de Goerees te gijzelen. Van Zijl ziet nu ook van gijzeling van Jenny Goeree af om mogelijke schade voor het 7-jarig dochtertje van de Goerees te voorkomen. (ANP)

Identificatiekaart verplicht voor burger zonder rijbewijs of pas

Vk
25

Van onze verslaggever
DEN HAAG — Er komt een identificatiekaart voor burgers die niet met een paspoort of rijbewijs hun Nederlanderschap kunnen aantonen. Dit staat in een notitie over legitimatieplicht, die minister Korthals Altes van Justitie komende week naar de Tweede Kamer zal sturen. De ministerraad is vrijdag akkoord gegaan met de nota.

De VVD-bewindsman komt nog niet met uitgewerkte voorstellen omdat hij in overleg met het parlement een besluit wil nemen over de identificatieplicht die in het regeerakkoord is aangekondigd. Premier Lubbers liet vrijdag echter duidelijk blijken dat „we naar een vorm van identificatie toemoeten”.

Enige tijd geleden heeft het kabinet — gezien de vrees of een identificatieplicht in strijd zou zijn met rechten op privacy — al advies gevraagd aan oud-president Wiarda (inmiddels overleden) van de Hoge Raad, tevens oud-president van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens. Die consultatie heeft geleerd dat onder bepaalde voorwaarden een identificatieplicht mogelijk moet zijn.

Kortweg houdt het kabinetstandpunt in dat Nederlanders die nu reeds verplicht zijn aan de grens hun nationaliteit en identiteit te staven met een document (paspoort of toeristenkaart), in de toekomst in het eigen land niet

langer kunnen volstaan met zich te beroepen op het Nederlanderschap, maar hun nationaliteit zullen moeten staven. De overwegingen zijn mede ingegeven door de op handen zijnde opheffing van de personencontrole aan de grens met de Bondsrepubliek Duitsland.

Het kabinet geeft voorts de voorkeur aan de regeling van het wetsvoorstel over de anonieme verdachten, in plaats van een strafrechtelijk gesanctioneerde identificatieplicht voor verdachten (dat wil zeggen dat een verdachte verplicht is een legitimatie te tonen).

Van een wettelijke identificatieplicht ter bestrijding van fiscale fraude, kan volgens Korthals Altes worden afgezien, omdat de bankwereld zelf regelingen heeft getroffen voor het vaststellen van de identiteit van hun cliënten. Nadat ervaringen met het sofi-nummer (sociaal-fiscaal) zijn opgedaan, zal het kabinet beslissen of het tegengaan van sociale fraude noopt tot invoering van een identificatieplicht op dit terrein.

Algemeen Dagblad 27 JUNI 1988

Bescherming van privacy

Het kabinet ziet gelukkig af van de invoering van een algemene identificatieplicht. Het zou een ernstige inbreuk op de persoonlijke vrijheden hebben betekend.

Met het nu voorgestelde alternatief — een algemene identiteitskaart voor degenen die niet met rijbewijs of paspoort hun Nederlanderschap kunnen aantonen — valt beter te leven. Dit geldt te meer na de nadrukkelijke verzekering van het kabinet dat alleen om de identiteitskaart kan worden gevraagd wanneer sprake is van een redelijk vermoeden van schuld aan een strafbaar feit.

In de nu gekozen opzet moet het mogelijk zijn

fraude en criminaliteit beter aan te pakken. Dat de legitimatieplicht een algemeen karakter krijgt moet redelijk worden geacht. Niet ten onrechte heeft de minister van justitie, Korthals Altes, erop gewezen dat een beperkte werking, die zich alleen tot vreemdelingen zou uitstrekken, gemakkelijk kan leiden tot discriminatie.

Ook het openstellen van de Europese grenzen na 1992 noopte tot maatregelen die voldoende mogelijkheden tot controle garanderen. Voor al deze problemen heeft het kabinet nu een aanvaardbare weg gevonden.

Met persoonsgegevens behoort met de grootst mogelijke voorzichtigheid te worden omgesprongen. De benadering van het kabinet wettigt het vertrouwen dat aan deze belangrijke voorwaarde zal worden voldaan.

CDA-FRACTIE BETWIJFELT NUT INITIATIEF GROENMAN

Lubbers vóór wetsvoorstel D66 tot groepsactie bij discriminatie

Vk
25

Van onze verslaggevers
DEN HAAG — Anders dan de CDA-fractie staat premier Lubbers positief tegenover het D66-wetsvoorstel om groepsacties tegen discriminatie mogelijk te maken. De minister-president laat dit deze week blijken in een interview met het partijblad CDA-Aktueel. De wet moet mogelijk maken dat organisaties zelfstandig of namens een betrokkene kunnen procederen tegen allerlei vormen van ongelijke behandeling.

Het D66-kamerlid Groenman, dat het wetsvoorstel heeft ingediend, hoopt dat haar initiatief nog voor het zomerreces door de Tweede Kamer zal worden behandeld. „Wij zijn er klaar voor”, meent het kamerlid. Komende dinsdag zal de Kamer een besluit moeten nemen, aangezien de kamerleden de week daarop met vakantie gaan.

Bij het CDA, maar ook bij de VVD, bestaat twijfel over het nut van het initiatiefvoorstel van D66 omdat ook het voorstel voor een antidiscriminatiewet dat het kabinet onlangs heeft ingediend groepsactie mogelijk zou maken. Groenman meent echter dat haar voorstel een breder terrein bestrijkt. Bovendien verwacht ze dat het nog maanden, zo niet jaren, kan duren voordat de Kamer het kabinetsvoorstel behandeld zal hebben.

Volgens Groenman heeft haar voorstel niet alleen betrekking heeft op de burgerlijke, maar ook op de administratieve rechter. Bovendien beperkt haar wetsvoorstel zich niet tot verzet tegen een onrechtmatige daad jegens een persoon. Zij wil dat belangenorganisaties bijvoorbeeld ook moeten kunnen procederen naar aanleiding van discriminerende personeelsadvertenties. Daartegen wordt volgens haar nu niet of nauwelijks geprocedeerd omdat er geen individueel belang is.

Groenman: „Advertenties die uitslui-

tend mannen oproepen om te solliciteren, discrimineren wel degelijk de hele vrouwelijke groep van potentiële kandidaten. Dan is een groepsactie door een rechtspersoon (organisatie, red.) die de belangen van vrouwen behartigt, wel degelijk op zijn plaats.”

Dezelfde redenering volgt zij voor het geval een bar homoseksuelen of negers weigert. „Nu is het zo dat een individuele homo of neger daartegen kan protesteren. Als gevolg van het wetsvoorstel kunnen ook rechtspersonen die de betreffende belangen behartigen in rechte optreden. Alleen al het dreigen met een dergelijke groepsactie kan preventief werken”, aldus Groenman.

Tijdens de schriftelijke voorbereiding van het wetsvoorstel vroeg ook de VVD zich af waarom er niet gewacht kon worden op de behandeling van de Wet Gelijke Behandeling. Bovendien verwees de VVD-fractie naar de voorgenomen herziening van de wetten gelijk loon en gelijke behandeling mannen en vrouwen. Die wetten zullen straks ook de mogelijkheid van groepsactie bieden. Groenman wijst erop dat die groepsacties alleen betrekking hebben op discriminatie naar geslacht. Het initiatiefvoorstel gaat verder.

Op aandrang van haar eigen fractie heeft Groenman de term homoseksualiteit inmiddels laten vallen en vervangen door seksuele gerichtheid. Dit doet volgens D66 meer recht aan de bij de betrokken groeperingen levende opvattingen. Het begrip wordt ook gebruikt in het wetsvoorstel tot uitbreiding van de discriminatie-artikelen in het Wetboek van Strafrecht. In het regeringswetsvoorstel Gelijke Behandeling gaat het om een verbod tot het maken van onderscheid op grond van hetero- of homoseksuele gerichtheid.

Minister Korthals Altes wil legitimatiebewijs verplichten

Door een onzer redacteurs

DEN HAAG, 9 juni — Minister Korthals Altes (justitie) wil dat alle burgers die geen rijbewijs of paspoort hebben een legitimatiebewijs aanschaffen. Vanaf 1 januari 1990 moet de burger zijn identiteit schriftelijk kunnen bewijzen in de gevallen waarin de politie bevoegd is daarnaar te vragen. Het gaat dan om situaties waarin op basis van feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld aan een strafbaar feit bestaat. Dit bevestigde een woordvoerder van justitie vanochtend.

De minister deed zijn uitspraken in het ochtendblad De Telegraaf. Hij zei dat de nieuwe legitimatieplicht geen 'razzia-model' mogelijk zal maken. De politie zal geen ruimere bevoegdheden krijgen om naar legitimatie te informeren. Van wegvsperringen en willekeurige controles zal geen sprake zijn, zo belooft de minister.

Het nieuwe legitimatiebewijs moet fraudebestendig zijn en volgens Europese richtlijnen tot stand komen. Op dit moment geldt er alleen een legitimatie-

plicht voor buitenlanders. Omdat in 1990 de grenscontrole met de nabuurlanden zal verdwijnen zal de persoonscontrole in het binnenland gebeuren. Dat brengt volgens de minister praktische problemen met zich mee. Nogal wat buitenlanders die worden aangehouden zouden zich ten onrechte op de Nederlandse nationaliteit beroepen. De politie kan hen dan niet verplichten zich te legitimeren. Volgens Korthals Altes een vorm van „merkwaardige discriminatie”.

De Tweede Kamer zal binnenkort worden ingelicht over dit regeringsstandpunt.

NRL - 9

Zwakke van undercover-operatie is oncontroleerbaarheid Bedenklijke pseudo-koop

NRL
2

Door onze redacteur
F. KUITENBROUWER

AMSTERDAM, 2 juni — Een pseudo-koper ofwel undercover-agent heeft de hoofdstedelijke politie in staat gesteld de drie gestolen meesterwerken uit het Stedelijk Museum (vrijwel) ongeschonden weer boven water te halen en twee arrestaties te verrichten. Een en ander verliep geheel 'under cover van de justitie', zoals politiewoordvoerder Klaas Wilting het onnavolgbaar uitdrukte op het NOS-journaal.

Deze woordspeling slaat niet alleen op de fijne kneepjes van deze spectaculaire opsporingstactiek — waarover de politie net zo terughoudend pleegt te zijn als de crimineel over zijn 'modus operandi' — maar illustreert tegelijkertijd een zwakke steen van deze methode: oncontroleerbaarheid. Pseudo-koop staat al gauw op gespannen voet met de eis van het open vizier die het grondrecht van een eerlijk proces in strafzaken stelt aan de bewijsvoering.

Er is natuurlijk wel enig verschil tussen zo'n directe reddingsactie ten behoeve van Cézanne, Jongkind en Van Gogh en de 'diepe' infiltratie in de onderwereld; die doorgaans komt kijken bij undercover-operaties. Om toegang te krijgen tot de kringen van harddrugshandel of politiek geweld moet de politie-infiltrant vuile handen maken. Dat entreekaartje is niet goed te verenigen met 'het aanzien van de organen van de strafrechtspleging', zoals het Duitse Reichsgericht al in 1912 zei over politiemensen die zich per brief als vrouw in nood hadden gewend tot illegale aborteurs.

Zo'n voorbeeld illustreert het hellend vlak waarop men met dit soort methoden al gauw belandt. Een meer recent voorbeeld komt uit Chicago, waar de FBI een prostitutie-kartel dreef, compleet met eigentijdse creditcard-faciliteit, die meteen gelegenheid gaf na te gaan hoe zakenlieden hun dubieuze pleziertjes afschreven voor de belastingen.

Dat is Amerika, zegt men dan, waar infiltratie behoort tot de beroeps-cultuur van FBI en andere politie-organisaties. Maar ook in

Nieuwsanalyse

Nederland heeft de politie-infiltratie wortel geschoten. In de vorige eeuw maakte men zich hier nog druk over de 'lok-beambte' die zich in een horecagelegenheid vervoegde om na sluitingstijd een drankje te bestellen. Het moeizaam compromis: bestellen mocht, maar aandringen niet. Tegenwoordig is pseudo-koop een speerpunt-tactiek in het geval van harddrugs. Vorig jaar werd overigens in Rotterdam ook al een geval berecht van een computerdiefstal die door een politie-infiltrant tot ontkenning was gebracht.

Minister

Hoe vaak dit middel wordt ingezet kon de minister van justitie in maart van dit jaar overigens niet zeggen toen hij daarnaar werd gevraagd door de Tweede Kamer. En dat is wonderlijk gezien de voorwaarden die hij — met bewilliging van diezelfde Kamer — eind 1985 zelf had gesteld. Niet alleen dient infiltratie te worden opgedragen aan speciale politiemensen (dus niet burgers), maar ook dient elke operatie vooraf te worden goedgekeurd door de justitie en behoorlijk te worden begeleid door de politie-leiding. De minister sprak zelf van 'regie'. Een simpele telling lijkt wel het minste resultaat van een dergelijke controle. Het aantal telefoontaps (ook zo'n bijzonder middel) wordt trouwens wel op geregelde tijdstippen gerapporteerd. Dus zo vreemd is het ook weer niet als de justitie de infiltraties zou turven.

In 1985 zei minister Korthals

Last van lekkertjes

VK-11

„Nou, nou, daar is heel wat bijgekomen sinds de brugklas." Of: „Wil dat lekkertje van Jansen nu een beetje vooraan komen zitten, dan beleef ik er behalve last tenminste ook nog plezier aan." Twee van de voorbeelden die vertrouwensinspecteur A. van Hasselt noemde in haar toespraak tot ruim tweehonderd inspecteurs van alle vormen van onderwijs in Nederland. „Last van vrouwen" heette het congres dat deze week werd gehouden.

Altes trouwens ook dat infiltratie alleen toelaatbaar is in geval van „ernstige, georganiseerde of beroepsmatige criminaliteit die anders niet of zeer bezwaarlijk, dan wel niet verantwoord op te sporen valt."

De proef op de som ligt overigens bij de rechter. Deze heeft in 1979 een voorzichtig groen licht gegeven voor de infiltratie in een test-case van pseudo-koop van drugs door een Amerikaanse undercover-agent in ons land. Door-slaggevend was toen en is nu de vraag of de infiltrant de verdachten al dan niet had gebracht tot andere handelingen dan in hun bedoeling hadden gelegen. Uitlokking of niet? Dat blijft de vraag, die maakt dat politie-infiltratie geen rustig bezit is.

Namens minister De Koning sprak secretaris-generaal S. Miedema van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. De titel „Last van vrouwen" moge eigenaardig lijken, zei hij, maar is niet onjuist. „Het blijkt immers als lastig ervaren te worden wanneer vrouwen bezwaar maken tegen ongewenste intimiteiten. Dat heeft bijvoorbeeld de minister ervaren toen hij een halfjaar geleden vertrouwensinspecteurs aanwees voor het registreren van klachten over ongewenste intimiteiten in het onderwijs. De bonden liepen te hoop tegen die maatregel omdat ongewenste intimiteiten bij het onderwijs nauwelijks zouden voorkomen."

De vier vertrouwensinspecteurs konden het congres inmiddels uit eigen ervaring vertellen dat zij niet ten onrechte zijn aangesteld. Van Hasselt: „Soms is het al heel heilzaam de 'aangeklaagde' voor een gesprek uit te nodigen en ik denk dat het correct is met de schoolleiding te overleggen wie van beiden — schoolleiding, inspecteur of samen — dat doen. Pas

Groep kinderen opgemeten voor veiliger produkten

Van onze correspondenten

DELFT — Medewerkers van de Technische Universiteit Delft hebben 600 kinderen van top tot teen opgemeten. Met de gegevens kunnen veiliger produkten voor baby's en kleuters worden ontworpen, zodat er minder ongelukken met hen gebeuren.

„Op een aantal consultatiebureaus hebben we met toestemming van de ouders de kinderen nauwkeurig nagemeten op de breedte van hoofd, schouders, heup en vingers en de lengte van armen en benen. We kijken ook hoe sterk ze zijn en hoe ver ze kunnen reiken op een bepaalde leeftijd. Tot nu toe wisten we alleen de lengte en het gewicht en dat was onvoldoende", aldus ir. H. Molenbroek van de TU Delft.

Met de resultaten kunnen ontwerpers aan de gang bij het maken van kindermeubilair voor thuis en op school, voor speeltuigen in de speeltuin, kinderzitjes, speelgoed en andere voorwerpen.

De faculteit industrieel ontwerpen heeft voor het onderzoek subsidie gekregen van het Preventiefonds, dat het aantal ongevallen wil terugbrengen. Jaarlijks zijn zo'n 300.000 kinderen betrokken bij grotere en kleinere ongelukken in en om het huis. Van hen overlijden jaarlijks 120 kinderen en belanden 8.000 kinderen van 0 tot 4 jaar in een ziekenhuis.

wanneer de indruk ontstaat dat de schoolleiding de neiging heeft een en ander onder de tafel te schuiven, zou ik geneigd zijn een echte pet op te zetten."

Het blijkt ook voor te komen dat iemand die niet van de leerlingen af kan blijven en uit zichzelf ontslag neemt, een mooie aanbevelingsbrief meekrijgt van een directeur, die blij is dat hij de leraar op deze manier kwijt raakt, en zo de ene school na de andere onveilig maakt.

Secretaris-generaal Miedema legde verband tussen de twee thema's van het congres: Vrouwen in het schoolmanagement en Ongewenste intimiteiten in het onderwijs. Hij zei dat ongewenste intimiteiten minder voorkomen naarmate vrouwen meer leidinggevende posities bekleden.

Bij de reorganisaties en fusies van de afgelopen jaren is het aantal vrouwelijke schooldirecteuren sterk teruggelopen. Verhoudingsgewijs zijn er nu minder vrouwen in hogere functies in het onderwijs dan in de voorgaande tientallen jaren. Wee de lekkertjes-van-Jansen.

Pas op: Een pedofiel in het zwembad!

Mij is de toegang tot het zwembad ontzegd wegens een klacht van een mevrouw dat ik kinderen lastig zou vallen. Ik ging juist zwemmen op advies, ging samen met een van de kinderen van onze vrienden, niets is saaiër dan alleen baantjes zwemmen. We zwommen samen en speelden in de glijbaan, met de waterstralen etc. Al gauw kwamen kinderen vragen of ze mee mochten doen. Op een gegeven moment ben ik kennelijk een ver-

trouwenwekkende figuur in het zwembad en komt een moeder mij vragen of ik haar dochttertje mee wil nemen naar de glijbaan, want ze wil zo graag maar is oh zo bang. De laatste keer dat ik ben gaan zwemmen komt er een groepje kinderen juichend naar mij toe van: „ha, hij is er weer, kunnen we weer fijn gaan spelen." Ik krijg de indruk dat een jongetje een beetje bang voor mij is, hij

geeft geen antwoord.

Een politiefunctionaris heeft mij meegedeeld dat mijn „afwijkend gedrag" niet getolceerd kan worden. Ik word nu bekeken als iemand die seksuele bedoelingen heeft met de kinderen (Oude Pekela!). Machteloze woede, in zo'n maatschappij wil ik niet leven.

■ Naam en adres bij redactie bekend.

Groepje alleenstaande ouders met kinderen (6-14 jr) zoekt voor vakantie in bijv. Franse Alpen nog enkele vaders. Tel. 03430-15149.

Ik, vr. v. 34 jr., wil in aug. 2 à 3 wkn naar Port. of Gr. voer gez., ontp. vak. Ik zoek een reisgenoot die dezelfde pl. heeft. Br. o. nr. 251-16082 bur. v.d. blad.

vr 10/11/80

Europese samenwerking van politie moet uit schemerdonker gehaald ^{IVRC}

Door onze redacteur
Mr. F. KUITENBROUWER

Nieuwsanalyse

AMSTERDAM, 7 juni — Negentig jaar geleden, in 1898, had in Rome een unieke, geheime conferentie plaats van ambassadeurs en politiechefs uit 21 staten. Aanleiding was een golf anarchistische aanslagen. Voor het eerst werd binnen het verdeelde Europa politieverwerking officieel erkend. Rome is daarvoor kennelijk zeer geschikt — per slot van rekening werd ons werelddeel ooit gesurveilleerd vanuit de Eeuwige Stad — want in 1975 was het ook de plaats waar het TREVI-overleg begon, symbool van een hernieuwde politieverwerking in het Europa van de Twaalf.

De afgelopen week maakten de TREVI-ministers in München nieuwe afspraken over het asielbeleid en de onderlinge bijstand tussen politiekorpsen in Europa.

Vooraf dat laatste onderwerp bracht de ministers in een lastig schemergebied. Grensoverschrijdende politiecontacten zijn tegenwoordig 'routine', zei de West-Duitse politiechef Tabarelli vorig jaar op de Rechercheschool in Zutphen tijdens een opmerkelijk internationaal symposium over surveillancetechnieken onder de titel 'Police co-operation in Europe'. Daadwerkelijk optreden van politiemensen in een ander land, zo voegde hij daar eerlijk aan toe, brengt echter „in veel gevallen duidelijke schending van de wet mee“.

Een doorslaggevend bezwaar is dat kennelijk niet voor politie-acties op vreemd territorium. Onder de naam Baltica 83 en 86 hebben politie-organisaties uit een half dozijn staten zelfs complete oefeningen gehouden in het volgen van illegale drugtransporten. Maar op de Zutphense conferentie vroegen de politiemensen nu zelf toch om nadere regels, al waren er ook bezorgde geluiden dat dit hun speelruimte te veel zal beperken. Een behoorlijke discussie over normering wordt overigens niet bevorderd door de sfeer van geheimhouding waarin TREVI zich van oudsher hult.

Het gezelschap Hoge Ambtenaren (de hoofdletters zijn conform

officiële stukken) dat de kern van het overleg vormt, blinkt tot dusver niet uit door controleerbaarheid. Duidelijk is wel dat de betekenis van TREVI van meet af aan aanzienlijk is:

- het heeft de politieke samenwerking binnen de Gemeenschap uitgebreid tot gevoelige aspecten van de nationale rechtsmacht;

- het heeft de politieverwerking in West-Europa verder gebracht dan ooit eerder is vertoond in de afgelopen eeuw;

- het opent de weg voor 'internationalisering van de opsporing', zoals dat wordt genoemd door de politiedeskundige prof. dr. C. Fijnaut van de Erasmus Universiteit.

De naam TREVI is ontleend aan de gelijknamige fontein in de plaats van de eerste bijeenkomst en de omstandigheid dat één van de initiatiefnemers, de toenmalige (inmiddels overleden) directeur-generaal van politie op het Nederlandse ministerie van justitie, Fonteyn heette. Het acroniem staat voor een minder onschuldig grapje: Terrorisme, Radicalisme et Violence International. Daartoe blijft de aandacht inmiddels overigens niet meer beperkt. In 1986 besloten de TREVI-ministers, bijeen in Den Haag, het werkterrein te verruimen tot alle vormen van georganiseerde criminaliteit.

Waarom dat gebeurde, is nooit precies duidelijk gemaakt, zei prof. Fijnaut vorig jaar in Zutphen. Het kan zijn dat er veel verbanden zijn gebleken tussen politiek geweld en andere vormen van criminaliteit. Maar er is ook een bijkomend motief te ontlenen aan de gretigheid waarmee West-Europese politici voortdurend op zoek zijn naar prikkels om het magische jaar 1992 levend te houden. 'Law and order' moet kennelijk ook op internationaal vlak menig spook verdrijven.

Wat betreft de politie is de weg naar 1992 vooral geplaveid met allerlei 'de facto organisaties', zoals het werd genoemd op de conferentie in Zutphen. Behalve TREVI en het Pompidou-overleg inzake drugs speelt de internationale organisatie van hogere poli-

tie-ambtenaren FISP een rol, een club van politiemensen uit zee- en luchthavens, en de 'Cross Channel Intelligence Conference'.

Innige professionele contacten moeten steeds meer de gaten vullen die Interpol laat vallen, al was het alleen door zijn statutaire beperkingen ten aanzien van politieke delicten. Deze befaamde organisatie heeft ook binnen Europa heel wat werk verzet, maar is de laatste vijftien jaar steeds vaker bekritiseerd door politiemensen uit met name de Bondsrepubliek, Engeland en Nederland. Zij vinden dat Interpol onvoldoende doet aan misdaadanalyse en missen adequate coördinatie van meer ambitieuze opsporingsoperaties, zoals de inzet van grensoverschrijdende observatieploegen — een belangrijk thema op de conferentie in Zutphen. Er hangt al enige tijd een plan voor een eigen Europool-organisatie met verdergaande bevoegdheden boven de markt, maar dat is makkelijker gezegd dan gedaan. Al was het alleen omdat de Europese Commissie een eigen bevoegdheid voor politie-zaken mist.

Toch is het hard nodig, zoals prof. Fijnaut al in 1981 betoogde, dat de internationale politieverwerking „uit het schemerdonker wordt gehaald en dat er juridische kaders worden geschapen, waarbinnen doeltreffende en controleerbare samenwerking kan worden georganiseerd“.

Binnen nationale parlementen zoals die van Nederland heeft deze waarschuwing niet merkbaar weerklank gevonden. Maar in het Europees Parlement is de Nederlandse christen-democraat mr. E.C.A.M. Boot uit Utrecht nu toch bezig met een rapport over een 'kaderakkoord'.

In het verschiep ziet zij een eigen 'politie-commissaris' in Brussel. Vooreerst heeft zij er echter mee te maken dat de TREVI-ministers slechts 'schoorvoetend' inzicht geven in de Europese politieverwerking.

Het verslag van de conferentie in Zutphen is onder redactie van prof. dr. C. Fijnaut en R. Hermans onder de titel Police co-operation in Europe gepubliceerd bij uitgeverij J.B. van den Brink en Co te Lochem.

Onderwijs blijft buiten schot in „homonota“ ^{Vk-25}

Van onze verslaggeefster

DEN HAAG — Minister Brinkman van WVC stelt subsidie beschikbaar voor onderzoek naar en voorkoming van geweld tegen homoseksuele mannen en lesbische vrouwen. Dat blijkt uit de zogeheten homonota van het kabinet, die gisteren onder de titel „Overheidsbeleid en homoseksualiteit“ door de ministerraad is aanvaard.

Het departement van WVC wil nagaan of homoseksuele bewoners van bejaardenoord worden gediscrimineerd. Eventueel volgt een onderzoek. Ook zal worden nagegaan of onderzoek nodig is naar de positie van homoseksuelen uit culturele minderheden.

De homonota is, net als de Algemene Wet Gelijke Behandeling, uiterst terughoudend over het bestrijden van homodiscriminatie in het onderwijs. Het kabinet laat de grondwettelijke vrijheid van

onderwijs, die schoolbesturen de vrijheid biedt een eigen personeelsbeleid te voeren, zwaar wegen. Vorig jaar vroeg de Tweede Kamer in een motie om het multiculturele karakter van het onderwijs extra te benadrukken door ook aandacht te geven aan de eigen cultuur van homoseksuelen. De inspectie zou erop moeten toezien dat homo's in het onderwijs niet worden gediscrimineerd.

Die motie wordt niet uitgevoerd, schrijft Brinkman (coördinerend bewindsman voor het homobeleid) in zijn nota. Overleg met zijn collega Deetman van Onderwijs heeft hem geleerd dat homoseksualiteit niet onder het begrip „multicultureel“ mag vallen.

In de nota wordt een opsomming gegeven van alle activiteiten en subsidies die nu door het rijk of door provincies en gemeenten worden besteed aan activiteiten en projecten ten gunste van homoseksuelen. Op het departement van WVC is een ambtenaar aangesteld die het overheidsbeleid ten aanzien van homoseksualiteit moet coördineren. Verder is op elk departement een contact-ambtenaar aanwezig voor het homo-emancipatiebeleid. Om de maatschappelijke weerbaarheid van homo-

seksuelen te vergroten kan bij WVC subsidie aangevraagd worden voor kadercursussen.

In de homonota wordt gewezen op het belang van „een gelijke deelname van alle burgers aan de samenleving, ongeacht hun homo- of heteroseksuele gerichtheid“. De overheid moet daartoe voorwaarden scheppen, aldus de nota. Omdat onderzoek heeft aangetoond dat buitenlanders, homoseksuelen en vrouwen worden gediscrimineerd op allerlei terreinen (huisvesting, werkgelegenheid, enzovoort) kondigt het kabinet een beleidsbrief aan over discriminatie. De ene vorm van discriminatie kan niet los worden gezien van andere vormen, meent Brinkman.

In de nota wordt nog eens duidelijk gemaakt dat werkgevers en arbeidsbureaus aan een sollicitant geen discriminerende eisen mogen stellen. Het arbeidsbureau mag ook niet meewerken als een werkgever zulke eisen wel stelt. Een werkgever mag niet vragen naar iemands seksuele voorkeur.

Voorkeur

Het kabinet voelt niets voor een voorkeursbehandeling van homoseksuelen bij de overheid. Omdat de vraag naar iemands seksuele voorkeur niet mag worden gesteld is dat onmogelijk, aldus de nota. Bovendien is een voorkeursbeleid alleen mogelijk als achterstand kan worden aangetoond en dat is bij homoseksuelen niet het geval, vindt het kabinet. Wel zullen advertenties voor functionarissen die alleen voor homo's werken voortaan uitsluitend in homobladen worden geplaatst.

Het COC, de belangenorganisatie van homoseksuelen, is niet erg enthousiast over de nota. De voorgestelde maatregelen uit de nota zijn „niet onsympathiek“, maar zijn niet erg concreet en missen samenhang, aldus de directeur van het COC. Het kabinet beperkt zich te veel tot emanciperende en voorlichtende maatregelen voor homoseksuelen en richt zich niet op de samenleving als geheel.

‘Geen seks meer voor buitenlanders in India’

Door onze correspondent
JURRIAN KAMP ^{NRL}

NEW DELHI, 11 juni — 'No sex please, we are Indians'. Met deze simpele boodschap wil de Indiase raad voor medisch onderzoek de verspreiding van Aids in India voorkomen. De raad wil dat het parlement een wet aannemt die seksuele gemeenschap tussen Indiërs en buitenlanders strafbaar stelt. Volgens de raad zou een overtreding van de wet met een gevangenisstraf van drie maanden moeten worden bestraft.

Dit opmerkelijke voorstel maakt onderdeel uit van een campagne van de raad voor medisch onderzoek die India van 'zelfvernietiging' moet redden. Tot nog toe zijn in India slechts enkele gevallen van Aids ontdekt, maar de gebrekkige hygiënische omstandigheden maken een snelle verspreiding van de ziekte in India mogelijk.

Het ministerie van justitie heeft het voorstel van de medische raad inmiddels afgewezen. Volgens het ministerie zou een verbod op seks met buitenlanders in strijd zijn met de fundamentele constitutionele vrijheden van het individu in India. Daarop heeft de directeur-generaal van de raad voor medisch onderzoek, dr. A.S. Paintal, gezegd dat „India geen baat heeft bij constitutionele

rechten die het land kunnen vernietigen“.

Dr. Paintal heeft verder gezegd dat het voorstel niet bedoeld is om toeristen af te schrikken. „Ze zijn welkom in ons land, maar wat is de noodzaak van sociale interactie?“, aldus de directeur-generaal.

In hoeverre een eventueel verbod van seks met buitenlanders kan worden gehandhaafd, staat ook voor de medische raad niet vast. „Aanhouding van schuldigen zal zeker moeilijk zijn“, heet het. Maar de raad meent dat het verbod in hoge mate een afschrikkende werking zou hebben: „Geen meisje zou het meer durven om alleen met een buitenlander naar een afgelegen plek te gaan. Maar als een man gemeenschap zou willen, is er weinig wat we kunnen doen“.

Thans zijn buitenlandse studenten die in India willen komen studeren, verplicht zich op Aids te laten testen. India is vooral bevreemd voor de vele Afrikaanse studenten — 43 procent van de circa 16.000 buitenlandse studenten in India — die Indiase universiteiten bezoeken. Toen de test vorig jaar verplicht werd gesteld voerden Afrikaanse studenten een actie tegen 'medische apartheid'. De autoriteiten overwegen de Aids-test ook voor toeristen verplicht te stellen.

India wil verbod seks met buitenlanders ^{JK 10}

NEW DELHI (Reuter) — Seks met buitenlanders wordt in India binnenkort verboden, tenminste als het aan de directeur-generaal van de Indiase raad voor gezondheidsonderzoek ligt. De reden voor dit bizarre voorstel: op deze manier wil India aids buiten de deur houden. „We krijgen deze ziekte alleen van buitenlanders. Dus ik heb de regering geadviseerd een verbod in te stellen op sex met buitenlanders“, aldus directeur-generaal A. S. Paintal. Volgens de Indiase overheid zijn er in India niet meer dan 300 seropositieven, en dat zijn volgens

de regering allemaal buitenlanders of mensen die de ziekte hebben opgelopen van een buitenlander.

De directeur-generaal zei ook al een idee te hebben over de straf die op seks met buitenlanders moet komen te staan. „Drie maanden cel en 20 000 roepies (3 000 gulden) boete.“ Volgens Paintal zijn alle ministers ingenomen met zijn plan. Alleen het departement van justitie maakt problemen, omdat het voorgestelde verbod volgens hen inbreuk maakt op het fundamentele burgerrecht op privacy.

UITDAGENDE PEDAGOGIEK: 'Ik loop het laatste stukje zelf wel'

vr
15/6

door Jan Douwes

Een vader leert zijn dochter fietsen. Hij legt uit dat zij haar handen op het stuur moet leggen en vooruit moet kijken. Dan geeft hij haar een zetje. Na een week komt ze met losse handen voorbij rijden. Wie haar vraagt van wie ze fietsen heeft geleerd krijgt als antwoord: „Van mezelf!”

Voor dr. Bas Levering, de vader in kwestie, was dit het beste bewijs dat zijn theorie klopt: een opvoeder kan niets meer en niets minder doen dan een kind uitdagen tot zelfstandigheid. Afgelopen vrijdag promoveerde hij aan de Utrechtse Rijksuniversiteit op het proefschrift 'Waarden in opvoeding en opvoedingswetenschap'. Hierin wordt zijn 'Pleidooi voor uitdagende pedagogiek' theoretisch onderbouwd. Volgens Levering hebben pedagogen zich altijd al gebogen over de vraag wat het doel van de opvoeding moet zijn. Vast staat dat kinderen zelf graag groot willen worden. Maar wat moeten ouders en andere opvoeders doen om hen daarbij te helpen? En welke kansen hebben kinderen als zij eenmaal groot zijn?

„Vlak na de Tweede Wereldoorlog was de opvoeding nog een eenvoudige zaak”, vindt Bas Levering. „Alle leden van het gezin wisten waar zij aan toe waren: vader was de baas en kinderen hadden weinig te vertellen. Bij deze autoritaire structuur hoorde een stabiel toekomstbeeld. Als kinderen later boer of onderwijzeres wilden worden, werden ze dat meestal ook.”

In de jaren zestig wilden opvoeders de wereld veranderen via hun kinderen. Als jonge leerlingen maar gelijke kansen kregen in het onderwijs en alles eerlijk leerden delen, zouden zij uitgroeien tot democratische persoonlijkheden, was de idealistische gedachte. Bas Levering: „Opvoeders dachten kinderen alles aan te kunnen leren wat wenselijk was. Dat er ook nog zoiets als erfreukheid bestond, deed niet ter zake. Kinderen moesten anti-autoriteitjes worden, mensen die zouden opkomen tegen de gevestigde orde.” Als voorbeeld van het optimistische opvoedingsideaal noemt Levering het onderwijsproject van Van Heek en anderen. Zij gingen in het voetspoor van Amerikaanse onderzoekers op zoek naar 'het verborgen talent' van kinderen uit de lagere sociale milieus. Het doel was hen op de hogere opleidingen te krijgen. Omdat het succes uitbleef, pasten Van Heek en zijn medestanders hun strategie voortdurend aan. Maar zelfs de voorlichtingscampagnes en de opzet van een beurzenstelsel hadden niet het verwachte resultaat. Als kinderen een achterstand hadden bleken zij daar nauwelijks meer van af te komen.

Pessimisme

Het optimisme sloeg om in pessimisme. De idealisten kwamen er achter dat zij de wereld niet naar hun hand konden zetten en kinderen al helemaal niet. Dat wisten de oude pedagogen al, maar blijkbaar was de tijd in het midden van de jaren zeventig pas rijp voor hun inzichten. Als reactie op de jaren zestig kreeg vooral in West-Duitsland de zogenoemde anti-pedagogiek veel aanhang. Het leek de volwassenen beter de opvoeding maar helemaal achterwege te laten. Het haalde toch niets uit. Bas Levering heeft geen verklaring voor de geringe populariteit van deze stroming in Nederland. „Een van de weinige echte anti-pedagogen die wij kennen is de kinderboekenschrijver Guus Kuyper. In 'Het geminachte kind' neemt hij het op voor kinderen die door de volwassenen volstrekt niet in hun waarde worden gelaten.”

Levering vindt het logisch dat de anti-pedagogiek evenmin kans van slagen had. „Het is een illusie te denken dat volwassenen kunnen ophouden met opvoeden. Alleen hun aanwezigheid leert kinderen al hoe zij zich moeten gedragen. Het is zelfs de vraag wat meer invloed heeft: de bedoelde of de niet-bedoelde beïnvloeding. Je

kunt een kind moeilijk verbieden te roken als je zelf een sigaret in je hand hebt.” Volgens Levering gaan kinderen tot in het diepste van hun doen en laten op hun ouders lijken. „Soms merk ik dat als ik in contact komt met de vader of moeder van iemand die ik al langer ken. Opeens snap ik dan van wie diegene bepaalde trekjes heeft overgenomen.”

Piloot

De opvoedingsidealen van de jaren zestig en zeventig liepen op een mislukking uit. De opvoeder van de jaren tachtig blijft niets anders over dan kinderen uit te dagen tot zelfstandigheid, aldus de Duitse pedagoog K. Mollenhauer. Bas Levering is het met hem eens. „We kunnen niet meer zeggen hoe de wereld er morgen uitziet, laat staan over tien jaar. Op levensvragen hebben de meesten van ons geen antwoord meer. Het enige wat wij nog kunnen doen is kinderen laten zien wat wij zelf belangrijk vinden in ons leven. En dan maar hopen dat zij daar hun voordeel mee doen.”

Voor een geslaagde opvoeding is de medewerking van het kind nu meer dan ooit nodig. Mooie plannen voor later zijn na korte tijd toch weer achterhaald. Levering: „Heeft jouw tante of oom vroeger wel eens geïnformeerd wat je later wilde worden? Die vraag wordt nu nog steeds gesteld. Tantes en ooms weten nu dat hun nichtjes en neven vast geen verpleegster of piloot worden. Maar ze krijgen wel een beeld van het kind dat voor hen staat. Ze spelen dus een beetje psycholoog.”

Uitdagen tot zelfstandigheid betekent niet dat kinderen in het diepe moeten worden gegooid. Bas Levering geeft een eigen ervaring als voorbeeld: „Als ik met mijn dochter naar de speeltuin ga, rent zij altijd naar de hoogste glijbaan. Staat zij helemaal boven, dan sta ik daar ook een beetje. Nu barst ik van de hoogtevrees. Maar ik wil niet dat mijn kinderen mijn angst overnemen. Ik laat dus niets merken. Het zou anders zijn als ze zelf niet naar boven durfde. Dan zou ik haar nooit dwingen.”

Levering brengt zijn vierjarige dochter regelmatig naar school. Een jaar geleden stelde hij haar voor het laatste stukje alleen te lopen. „Dat wil ik nog niet”, antwoordde zijn dochter, dus liepen ze samen verder. Totdat ze een paar maanden later zei: „Ik loop het laatste stukje zelf wel.” Ze vroeg het niet, ze kondigde slechts aan.

Warm nest

Met opvoedingsdeskundigen zoals kinderpsychiater F.C. Verhulst die een half jaar geleden pleitte voor meer regels in de opvoeding is Levering het volstrekt niet eens. „Zij lijken naar een herstel van oude waarden te verlangen, maar het komt neer op een hang naar oude verhoudingen. Het gaat niet om de vraag of er één of twee opvoeders zijn of tien of twintig regels, maar om de vraag of opvoeders oprechte belangstelling voor kinderen hebben.”

Volgens Levering krijgen leerkrachten in het voortgezet onderwijs meer dan eens te maken met ongeïnteresseerde ouders wanneer zij hen aanspreken op het gedrag van hun kinderen, bijvoorbeeld wanneer er iets gestolen is. Dan zeggen ouders vaak: „Ik kan er toch ook niets aan doen?” Dat de autoritaire verhoudingen verdwenen zijn, daar hoeven we niet om te treuren. Maar dat het warme nest niet meer lijkt te bestaan, dat is pas erg, vindt Levering. Ziet hij zichzelf als de nieuwe Spock, de Amerikaanse opvoedingsdeskundige? „Oh nee, die hield er niet alleen andere ideeën op na, maar ging er ook van uit dat je opvoeders recepten kunt geven. Volgens mij kan de pedagogiek opvoeders slechts uitdagen, zodat zij datzelfde doen bij kinderen.”

Het proefschrift 'Waarden in opvoeding en opvoedingswetenschap' is uitgegeven bij Acco en kost f 29,90.

Overheid zij geen zedenmeester

Door H.J. Roethof

MRC
25

Wetgever dient politie en justitie buiten de slaapkamer te houden

De turbulentie rond het 'verkrachtingsarrest' van de Hoge Raad onderstreept weer eens de onmacht van de wetgever (de Tweede Kamer niet uitgesloten) om tot een bevredigende bijde-tijdse zedelijkheidswetgeving te komen. De bestaande zedelijkheidswetgeving dateert in feite uit 1911 en weerspiegelt de toen heersende opvattingen over christelijke moraal. Op enkele belangrijke punten is sedertdien die wetgeving (enigszins) bijgesteld. De tienjarige operatie in de jaren zeventig van de adviescommissie zedelijkheidswetgeving (commissie-Melai) heeft wel een dik rapport opgeleverd, maar geen wet die aan de Tweede Kamer ter goedkeuring kon worden voorgelegd.

Een nieuwe wet zou aan drie grondeisen moeten voldoen.

1. Erkenning van het individuele zelfbeschikkingsrecht (in de praktijk vraagt dit doorgaans wijziging ten gunste van de positie van de vrouw).

2. Rechtszekerheid. Beide partners in een al dan niet duurzame relatie moeten weten waar ze aan toe zijn (in de praktijk kan dit nogal eens de positie van de man betreffen als de vrouw daarin onduidelijk zou zijn).

3. De overheid mag geen zedenmeester zijn door bij voorbeeld bepaalde vormen van seksueel verkeer, die door beide partners onderling op basis van vrijwilligheid zijn verkozen, te verbieden.

Oplossing

Bij het arrest van de Hoge Raad gaat het vooral om artikel 242 van het Wetboek van strafrecht, dat verkrachting buiten echt strafbaar stelt. Verkrachting binnen een huwelijk is dus wettelijk toegestaan: een typisch voorbeeld van de overheid als zedenmeester. Als er niet verkracht mag worden in een huwelijk, als de vrouw nooit wil, komt er geen voortplanting tot stand en is derhalve het huwelijk zijn zin ontnomen. Ontucht daarentegen is nooit toegestaan, niet binnen of buiten echt, omdat men een fatsoenlijke vrouw niet onzedelijk mag benaderen. Vandaar dat aanranding wel binnen echt strafbaar is.

De voor de hand liggende eigentijdse oplossing is dus de woorden 'in en buiten echt' uit artikel 242 te schrappen, waarmee dan ook een mogelijk toekomstig dilemma van de Hoge Raad wordt opgelost.

Waarom doen we dat dan niet, subsidiair, waarom is dit niet al gisteren gebeurd? Antwoord: omdat men er een geheel andere discussie mee kan openen zolang men niet bereid is zich tot deze eenvoudigste wijziging te beperken. Dit is wat in feite geschiedde gedurende het afgelopen decennium toen een concept-wet voor de zware zedelijkheidsdelicten van de tafels van het kabinet naar de maatschappelijke organisaties, naar de emancipatieraad, naar de Raad van State en vervolgens weer naar de ministerraad verschoof.

Bij artikel 242 gaat het om seksueel verkeer onder dwang (onder geweld of bedreiging met geweld). Het zelfbeschikkingsrecht wordt dan (uiteraard) aangetast. Maar hoe dan met sado-masochistisch verkeer, waarbij de (gespeelde?) dwang juist onderdeel is van de seksuele relatie? Zou de overheid dit wenselijk vinden, dan wel dit 'op de tocht zetten' door een onduidelijke formulering, dan treedt strijdigheid op met het derde punt: de overheid moet niet gaan optreden als zedenmeester.

Een kleine complicatie is vervolgens, dat de verkrachting nu alleen betrekking heeft op een

vrouw en niet op een persoon (dit in verband met homoseksuele relaties).

Veel ingewikkelder wordt het weer als men de dwang nader gaat nuanceren. Treedt er dwang op als men seksueel contact onderhoudt met een kind? Zolang een kind de leeftijd van zestien jaar niet heeft bereikt wel, vond het CDA. De VVD achtte het stellen van een leeftijdsgrens van twaalf jaar aanvankelijk voldoende.

Maakt een dokter of verpleegster in een ziekenhuis zich zonder meer schuldig aan dwang als deze een gevraagd seksueel contact met een patiënt onderhoudt? Geldt iets soortgelijks in de verhouding tussen leerkrachten en leerlingen op scholen?

Een van de ingewikkeldste concept-artikelen in de nog steeds bij de ministerraad liggende nieuwe zedelijkheidswetgeving luidt: „Degene die opzettelijk iemand die voor zijn of haar onderhoud (...) van hem of haar afhankelijk is (...) door misbruik van uit feitelijke verhoudingen voortvloeiend overwicht of door misleiding beweegt tot het dulden of plegen van seksuele handelingen, wordt gestraft met een gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren”.

Met dit artikel in de wet wordt het zelfs voor de gehuwde of samenwonende alleenverdiener een riskante zaak om überhaupt nog enig seksueel verkeer binnen het huwelijk te onderhouden.

Een laatste punt waar ik in dit verband moeite mee heb is het gelijkgeschakelen (bij wijziging van artikel 242) van de duurzame relatie met de 'verkrachter in de bosjes'. De verkrachters in de bosjes en met hen te vergelijken figuren gaan duidelijk over de schreef en zijn dus strafbaar.

De persoon die, in een duurzame relatie, regelmatig met zijn partner naar bed gaat, heeft aanspraak op enige rechtszekerheid. In de meeste gevallen zal de wilsvrijheid van de vrouw onbetwistbaar blijken, maar helaas zijn er altijd aan de marge gevallen, waarbij gereede twijfel mogelijk is. De wetgever dient er dan naar te streven (evenals bij de tweeverdieners en voordeurdelers), dat politie en justitie niet tot in de slaapkamer oprukken.

Het komt nog wel eens voor, dat de man van verkrachting wordt beticht en de partner vervolgens voor de rechter verklaart 'nog steeds met de man te willen trouwen' (of iets dergelijks). Soms komt dit neer op een laatste schreeuw om aandacht of contact, die zich slecht leent voor een gerechtelijke procedure. Ook dit zou een minder aanvaardbare consequentie van een gewijzigde wetstekst kunnen zijn.

Gezien het tumult rond het arrest van de Hoge Raad verdient het echter, alles bijeengenomen, aanbeveling een wijziging van artikel 242 uit de rest van de zedelijkheidswetgeving te lichten, waarmee waarschijnlijk het meest schadelijke effect van de huidige situatie zou zijn weggenomen. Op die manier kan voorkomen worden, dat terechte frustraties van vrouwen blijven voortbestaan en de zaak opnieuw door een 'gedegen' aanpak op de lange baan wordt geschoven.

Dat wil niet zeggen, dat de wetgever de rest nog lang kan laten liggen. Gaat hij die rest nu opnieuw niet behoorlijker regelen dan tot dusver, dan ligt een gruwelijke restauratie op het gebied van de zedelijkheidswetgeving, die de drie genoemde uitgangspunten (zelfbeschikkingsrecht, rechtszekerheid en de overheid mag geen zedenmeester zijn) ernstig op de tocht gaat zetten, het meest voor de hand.

De auteur is lid van de Tweede Kamer voor de PvdA.

